

Uradni list

Evropske unije

C 305

Zvezek 50

Slovenska izdaja

Informacije in objave

15. december 2007

Obvestilo št.

Vsebina

Stran

III Pripravljalni akti

ODBOR REGIJ

71. plenarno zasedanje 10. in 11. oktobra 2007

2007/C 305/01	Mnenje Odbora regij – Energetski paket	1
2007/C 305/02	Mnenje Odbora regij: — „Letno poročilo šestih evropskih koordinatorjev o vseevropskem prometnem omrežju“ in — „Vseevropska omrežja: celovitemu pristopu naproti“ — „Razširitev glavnih vseevropskih prometnih osi“	6
2007/C 305/03	Mnenje Odbora regij – Prihodnost evropskih letališč	11
2007/C 305/04	Mnenje Odbora regij – „Omejevanje globalnih podnebnih sprememb na 2 stopinji Celzija“ in „Vključitev letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije“	15
2007/C 305/05	Mnenje Odbora regij – Lokalna in regionalna uprava v Ukrajini in razvoj sodelovanja med EU in Ukrajino	20
2007/C 305/06	Mnenje Odbora regij – Evropski raziskovalni prostor – Nove perspektive	25
2007/C 305/07	Predhodno mnenje Odbora regij – Dejavniki uspešnosti za predvidevanje in spremljanje prestrukturiranja v mestih in regijah	30
2007/C 305/08	Mnenje Odbora regij – Paket boljše priprave zakonodaje 2005 in 2006	38
2007/C 305/09	Mnenje Odbora regij o „Uporabi globalnega pristopa k migraciji na južni morski meji Evropske unije ter v vzhodnih in jugovzhodnih regijah, ki mejijo na EU“	43

SL

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2007/C 305/10	Predhodno mnenje Odbora regij – Položaj migrantk v Evropski uniji	48
2007/C 305/11	Mnenje Odbora regij – Enake možnosti in šport	53

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

71. PLENARNO ZASEDANJE 10. IN 11. OKTOBRA 2007

Mnenje Odbora regij – Energetski paket

(2007/C 305/01)

ODBOR REGIJ

- opozarja, da lokalne in regionalne oblasti odločilno prispevajo k uspehu evropskih pobud. Evropska zakonodaja se izvaja na lokalni in regionalni ravni; odgovorne osebe na tej ravni in državljani imajo nalogo, da s svojim ravnanjem dejansko in trajnostno vplivajo na porabo energije;
- meni, da sta energetska politika in politika varstva podnebja tesno povezani in da ju je treba uskladiti, saj proizvodnja energije povzroča 80 % emisij CO₂ v Evropi. Zato je pomembno, da so ukrepi, predlagani za podnebno politiko, vključeni tudi v področje energetike in obratno. Okoljsko usmerjena in učinkovita energetska politika je hkrati vedno tudi podnebna politika;
- podpira prizadevanja Komisije za takojšnjo odpravo upravnih ovir, nepoštenih pogojev za dostop do omrežja (npr. diskriminacija ponudnikov obnovljive energije) in zapletenih postopkov;
- Komisijo poziva, naj z ustreznimi ukrepi prepreči koncentracije na trgu in spodbuja raznolikost udeležencev na trgu;
- podpira cilj 20-odstotnega prihranka energije v EU do leta 2020 z večjo energetske učinkovitostjo. Odbor bi želel, da bi ta cilj postal obvezujoč;
- poudarja, da bi morala biti energetska učinkovitost osrednja točka evropske energetske politike in imeti prednost pri vseh razmišljanjih;
- dvomi, da so tehnologije CCS (*Carbon Capture and Storage* – zajemanje in skladiščenje ogljika) lahko dolgoročno rešitev, saj izjemno zmanjšajo izkoristek naprave, poleg tega pa z današnjega vidika gospodarsko niso preveč učinkovite. Vendar pa je strategija CCS z globalnega vidika lahko prehodna rešitev.

Referenčni dokumenti

Sporočilo Komisije Evropskemu svetu in Evropskemu parlamentu *Energetska politika za Evropo*

COM(2007) 1 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo*

COM(2006) 841 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Trajnostna proizvodnja električne energije iz fosilnih goriv – Cilj skoraj nične emisije do leta 2020*

COM(2006) 843 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Poročilo o napredku na področju biogoriv: poročilo o napredku pri uporabi biogoriv in drugih obnovljivih goriv v državah članicah Evropske unije*

COM(2006) 845 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Prednostni načrt medsebojnega povezovanja*

COM(2006) 846 konč.

Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij *K Evropskemu strateškemu načrtu za energetska tehnologija*

COM(2006) 847 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Časovni načrt obnovljive energije – Obnovljiva energija v 21. stoletju: izgradnja trajnejše prihodnosti*

COM(2006) 848 konč.

Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu *Spremljanje izvajanja zelene knjige: poročilo o napredku na področju električne energije iz obnovljivih virov*

COM(2006) 849 konč.

Poročevalec: Bernd VÖGERLE, župan mestne občine Gerasdorf bei Wien (AT/PES)

Politična priporočila

vajo pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v okviru evropske energetske politike;

Uvod**ODBOR REGIJ**

1. poudarja pomen energije kot temeljnega stebra sodobnega življenja. Zato imajo prekinitev oskrbe in ozka grla obsežne posledice ter povzročajo veliko gospodarsko škodo. Skupna evropska energetska politika in njeni cilji – zanesljivost oskrbe, trajnost in konkurenčnost – so zato izredno pomembni tudi z vidika lokalnih in regionalnih oblasti. Za doseg teh ciljev je potrebna uravnotežena kombinacija energetskih virov;

2. opozarja, da lokalne in regionalne oblasti odločilno prispevajo k uspehu evropskih pobud. Evropska zakonodaja se izvaja na lokalni in regionalni ravni; odgovorne osebe na tej ravni in državljani imajo nalogo, da s svojim ravnanjem dejansko in trajnostno vplivajo na porabo energije;

3. poziva pristojne evropske institucije, zlasti Komisijo, naj pri konkretnem izvajanju „energetskega paketa“ ustrezno upošte-

4. meni, da sta energetska politika in politika varstva podnebja tesno povezani in da ju je treba uskladiti, saj proizvodnja energije povzroča 80 % emisij CO₂ v Evropi. Zato je pomembno, da so ukrepi, predlagani za podnebno politiko, vključeni tudi v področje energetike, in obratno. Okoljsko usmerjena in učinkovita energetska politika je hkrati vedno tudi podnebna politika;

5. opozarja, da imajo ozaveščeni potrošniki pri uresničevanju evropskih ciljev ključno vlogo. Zato morajo biti v središču vseh razmišljanj. Poudariti je treba, da vsako zvišanje cen energije posebej močno prizadene socialno šibkejšo skupino prebivalstva. Zato je treba pomoč iz javnih sredstev namenjati ukrepom za energetska učinkovitost in večjo ozaveščenost, in jih ne uporabljati izključno kot finančno podporo, pri tem pa upoštevati trajnost in koherentno podnebno politiko.

Notranji trg

ODBOR REGIJ

6. opozarja, da se pričakovanja, da se bodo cene na liberaliziranem trgu električne energije in plina znižale in da bo odpravljen monopolni položaj podjetij za oskrbo z energijo, niso izpolnili v vseh državah. Poleg tega meni, da prenizke naložbe v elektrarne in omrežja, zlasti v obnovljive vire energije ter lokalna omrežja in oskrbo, ogrožajo zanesljivost oskrbe. Če bo ostalo pri tem razvoju, lahko v prihodnosti pričakujemo težave z oskrbo;

7. zato Komisijo poziva, naj proizvajalce in operaterje spodbudi, da bodo znova (tako kot pred liberalizacijo) vlagali v izgradnjo proizvodnih naprav in omrežne infrastrukture. Korak v to smer bi lahko bila priprava lokalnih in regionalnih načrtov za proizvodnjo energije, ki temeljijo na podatkih z lokalne in regionalne ravni;

8. podpira prizadevanja Komisije za takojšnjo odpravo upravnih ovir, nepoštenih pogojev za dostop do omrežja (npr. diskriminacija ponudnikov obnovljive energije) in zapletenih postopkov;

9. se zavzema za ločitev dejavnosti (*unbundling*), pri čemer zadošča ločitev po pravu družb ob podpori močnega regulatorja;

10. Komisijo poziva, naj z ustreznimi ukrepi prepreči koncentracije na trgu in spodbuja raznolikost udeležencev na trgu (vključno s komunalnimi podjetji);

11. meni, da se s krepitvijo transnacionalnih omrežij lahko izboljšajo možnosti ukrepanja lokalne in regionalne ravni (na primer pri nakupu energije);

12. zavrača vzpostavitev novih upravnih struktur, kot je denimo evropski regulativni organ za energijo, kajti nacionalni regulativni organi lahko sami uresničujejo cilje, ki jih je predlagala Komisija in potrdil Evropski svet;

13. poziva Komisijo, naj sistem trgovanja z emisijami oblikuje tako, da bo število emisijskih certifikatov, ki jih posamezna elektrarna dobi v okviru načrta za dodeljevanje, v skladu z načrtovano proizvodnjo elektrike in toplote v plinsko-parni elektrarni s sproizvodnjo električne energije in toplote. To bi bil jasen znak v prid cilju povečanja energetske učinkovitosti pri proizvodnji električne energije.

Energetska učinkovitost

ODBOR REGIJ

14. podpira cilj 20-odstotnega prihranka energije v EU do leta 2020 z večjo energetske učinkovitostjo. Odbor bi želel, da bi ta cilj postal obvezujoč;

15. poudarja, da bi morala biti energetska učinkovitost osrednja točka evropske energetske politike in imeti prednost pri vseh razmišljanjih;

16. poziva pristojne evropske institucije, zlasti Komisijo, naj poskrbijo za primerne okvirne pogoje med drugim tudi na naslednjih področjih:

- vozila z nizko porabo goriva,
- visoki standardi (zlasti funkcija „stand-by“, tj. stanje pripravljenosti, ki jo je mogoče izključiti) in boljše označevanje za (gospodinjske) aparate,

- čim nižja skupna poraba energije ali standard pasivnih hiš pri novogradnjah,

- internalizacija zunanjih stroškov z doslednimi izračuni stroškov ob upoštevanju celotnega življenjskega kroga oziroma celotne dobavne verige izdelkov in storitev pri javnih naročilih,

- posojila EIB za programe energetske učinkovitosti lokalnih in regionalnih oblasti,

- subvencije za energetske učinkovitost v okviru uredbe o skupinskih izjemah;

17. poudarja, da se na lokalni in regionalni ravni izvajajo številni ukrepi, ki prispevajo k uspehu evropskih pobud:

- regionalni razvoj ob upoštevanju energetskih vidikov,

- programi pomoči za ukrepe energetske učinkovitosti (npr. sanacija stavb, zamenjava zastarele razsvetljave, zamenjava gospodinjskih aparatov),

- programi pomoči za obnovljive vire energije,

- določitev gradbenih standardov, ki presegajo direktivo o stavbah,

- prostorsko načrtovanje,

- načrtovanje prometa (ponudba lokalnega javnega potniškega prometa, kolesarske poti),

- upravljanje parkirišč, da bi zmanjšali avtomobilski promet v mestih in spodbujali npr. skupno rabo avtomobila (*car sharing*) ter okolju prijaznejša vozila,

- energetske svetovanje za podjetja,

- obveščanje javnosti, kampanje, osveščanje (npr. konkretne informacije o varčevanju z energijo v gospodinjstvu, pri uporabi vozil itd.),

- zgledno ravnanje (varčevanje z energijo v javnih organih) in usposabljanje internega osebja,

- javni razpisi za povečanje energetske učinkovitosti blaga in storitev;

18. poziva, naj se nameni več sredstev EU za izmenjavo dobrih praks na lokalni in regionalni ravni, na primer v okviru programa *Inteligentna energija za Evropo* (IEE);

19. poziva Komisijo, naj določi cilj za energetske učinkovitost na skupni ravni (tj. energetske intenzivnost celotnega gospodarstva). To bi državam članicam in regijam omogočilo dovolj maneverskega prostora, da bi lahko cilj dosegle s široko paleto ukrepov, vključno z ukrepi v zvezi z energetsko porabo naprav ali prestrukturiranjem (regionalne) industrije.

Obnovljivi viri energije

ODBOR REGIJ

20. podpira obvezujoč cilj, da je treba do leta 2020 doseči 20-odstotni delež obnovljivih virov energije v skupni porabi energije;

21. poudarja družbeno-gospodarski pomen domačih, lokalnih virov energije ter njihov pomen za zanesljivost oskrbe in učinkovitost prenosa, opozarja, da mora biti spodbujanje obnovljivih virov energije prilagojeno geografskim, podnebnim in gospodarskim razmeram, in v zvezi s tem poudarja vlogo, ki jo imajo lokalne in regionalne oblasti pri spodbujanju in pridobivanju lokalnih obnovljivih virov energije;

22. podpira cilje na področju obnovljive energije, ki vključujejo sektor ogrevanja in hlajenja, pri čemer je treba nameniti posebno pozornost kombinirani proizvodnji električne in toplotne/hladilne energije;

23. opozarja, da mora biti vidik trajnosti v ospredju vsakega ukrepa. Države, ki so zgodaj začele spodbujati uporabo biomase kot vira energije, sedaj z biomaso krijejo že velik del svojih potreb po energiji. Vendar pa se pogosto pojavlja problem, da potreb ni več mogoče kriti izključno z energijo, ki je na razpolago na regionalni ravni (zlasti les), in da je treba biogoriva prevažati na dolge razdalje do namembnega kraja. V tem primeru alternativni viri postanejo mnogo manj trajnostni. Zato je treba razmisliti o drugih vrstah prevoza z manjšo porabo energije;

24. meni, da bi morale države članice, ki imajo omejene možnosti proizvodnje energije iz obnovljivih virov, imeti možnost doseči svoje cilje glede obnovljive energije s trgovanjem, in sicer bodisi v okviru certifikacijskega sistema EU za zeleno energijo bodisi z dvostranskimi pogodbami z drugimi državami, ki imajo večje zaloge obnovljive energije. Zmanjšati je treba skupne stroške uresničevanja ciljev v zvezi z obnovljivimi viri energije;

25. poziva Komisijo in države članice, naj pri pripravi nacionalnih akcijskih načrtov za spodbujanje obnovljivih virov energije predvidijo obvezno posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

Biogoriva

ODBOR REGIJ

26. podpira obvezujoč cilj, da je treba do leta 2020 doseči 10-odstotni delež biogoriv v celotni porabi goriva v EU, pod pogojem, da je proizvodnja trajnostna;

27. poudarja, da bo v prihodnosti raznolikost virov energije in vrst biomase izredno pomembna;

28. posebej poudarja, da je treba podnebno politiko obravnavati v mednarodnem okviru ter da je treba različna biogoriva spodbujati glede na njihov vpliv na okolje in podnebje, pri tem pa uporabljati pristop, ki upošteva življenjski krog in s tem način proizvodnje, prevoz itd. Poleg spodbujanja učinkovite evropske proizvodnje bi lahko pomembno vlogo igral tudi uvoz iz držav, ki niso članice EU. Spodbujati je treba okolju prijazno in energetsko učinkovito proizvodnjo biogoriv, ne glede na vrsto biogoriva in uporabljenih rastlin;

29. opozarja, da je spodbujanje proizvodnje biogoriv v tretjih državah v nasprotju s cilji zmanjšanja uvozne odvisnosti na energetskem področju, saj ustvarja nove oblike odvisnosti, in zato poudarja, da bi moral imeti uvoz iz držav, ki niso članice EU, manjši pomen. Pri uvozu energije je treba trajnost in energetske učinkovitost upoštevati z vidika življenjskega ciklusa posameznih biogoriv;

30. poleg tega opozarja na pomen proizvodnje biogoriv na trajnosten način, da bi preprečili izgubo biotske raznovrstnosti. Velike monokulture pridelkov, ki se gojijo za namene proizvodnje biogoriv (koncentrirano pridelovanje enega samega pridelka na velikih območjih), nikakor ne smejo pretirano motiti lokalnih ekosistemov;

31. poudarja, da je treba pri uvozu surovin za energijo iz biomase upoštevati kodeks trajnosti. S takšnimi zahtevami za trgovinske partnerje bi EU lahko prispevala k podpori ekološkemu in socialno pravičnemu gospodarskemu konceptu, ki preprečuje izgubo pomembnega življenjskega okolja. Takoj bi bilo treba začeti razpravo na mednarodni ravni in pripraviti ustrezne predpise.

Uporaba premoga

ODBOR REGIJ

32. dvomi, da so tehnologije CCS (*Carbon Capture and Storage* – zajemanje in skladiščenje ogljika) lahko dolgoročno rešitev, saj izjemno zmanjšajo izkoristek naprave, poleg tega pa z današnjega vidika gospodarsko niso preveč učinkovite. Vendar pa je strategija CCS z globalnega vidika lahko prehodna rešitev;

33. spodbuditi je treba raziskave in razvoj tehnologije CCS;

34. poziva k upoštevanju tehnologij CCS pri izdajanju dovoljenj za nove termoelektrarne na premog, takoj ko bodo te tehnologije na voljo na tržišču.

Energetska tehnologija

ODBOR REGIJ

35. ugotavlja, da trenutna prizadevanja v sektorju energetske tehnologije ne zadostujejo. Poleg tega je sistem zelo počasen, zaradi česar pogosto traja desetletja, preden se začnejo nove tehnologije resnično uporabljati;

36. poziva k povečanju sredstev za energetske tehnologije v okvirnem programu za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti ter v okviru programa Inteligentna energija za Evropo. Ravno predstavljanje novih tehnologij na lokalni in regionalni ravni prispeva k osveščanju prebivalstva ter izboljšanju primerne ravni usposobljenosti delovne sile. Podpora za raziskave in razvoj mora biti dostopna tako malim zasebnim komercialnim akterjem kot javnemu sektorju;

37. poudarja, da se z razvojem naprednejših tehnologij ustvari tudi podlaga za možnosti izvoza. To pa lahko vodi do ustvarjanja številnih novih delovnih mest.

Mednarodno sodelovanje

ODBOR REGIJ

38. meni, da bo le daljnosežno in obsežno čezmejno sodelovanje, skupaj s sporazumi na področju energetske politike in varstva podnebja, usmerjenimi k trajnostnemu okolju, večji energetski učinkovitosti ter varčnemu ravnanju z energijo, lahko uspešno tako z dolgoročnega kot kratkoročnega vidika ter koristilo sedanjim in prihodnjim generacijam v EU in zunaj nje;

39. poziva, naj se tehnična podpora za tretje države nikakor ne izvaja tako, da bi v te države izvažali izdelke in proizvodne metode, ki so v EU zastareli ali prepovedani, bodisi za plačilo ali brezplačno. Pri tem je treba paziti, da ta merila veljajo na vseh ravneh (EU, nacionalni, regionalni in lokalni) ter za vse institucije (tudi za EIB).

Socialna razsežnost

ODBOR REGIJ

40. poziva Komisijo, naj se bolj zavzema za to, da se bodo v EU uporabljale najboljše mednarodne prakse s področja energetske učinkovitosti ter evropske pobude, prizadevanja EU in dobre prakse razširjale tudi zunaj meja EU;

41. ugotavlja, da imajo lokalne in regionalne oblasti le na redkih področjih ter v zelo omejenem obsegu možnost vplivanja na strukturo cen energije. Večji vpliv imajo v primeru, ko je mogoče v velikem obsegu uporabljati lastne energetske vire, če so cenovno konkurenčni v primerjavi z drugimi energetskimi surovinami na liberaliziranem trgu. Poleg tega se lahko z ukrepi za krepitev ozaveščenosti poskuša državljanke prepričati, da pristanejo na višje stroške zaradi uporabe obnovljivih virov energije. Stalno subvencioniranje (za stroške energije, ogrevanja) je treba postaviti pod vprašaj, saj ponavadi potrošnika ne spodbudi k spremembi ravnanja. Odbor se namesto tega zavzema za spodbujanje ukrepov za energetske učinkovitost, ki prispevajo tako k nižjim stroškom kot k boljši kakovosti življenja. To bi moralo vključevati tudi dostop potrošnikov do informacij o rabi energije (merilniki porabe) ter informacije za lokalne in regionalne oblasti o rabi energije na njihovem območju, da bi sprejele ciljno usmerjene ukrepe za večjo učinkovitost in podporo. S tem bi lahko preprečili nepotrebno obremenitev ljudi z nižjimi dohodki (t. i. „revščino zaradi stroškov za energijo“);

42. z zaskrbljenostjo opaža, da posledice večjega povpraševanja po energetskih surovinah povzročajo nesorazmerno zviševanje cen živil. Zato je treba natančno proučiti energetski trg in pričakovano povpraševanje po surovinah za energijo iz biomase, zlasti zato, da bo možno oceniti posledice za trg živil vse do ravni manjših regij.

V Bruslju, 10. oktober 2007

Predsednik

Odbora regij

Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij:

- „Letno poročilo šestih evropskih koordinatorjev o vseevropskem prometnem omrežju“ in
- „Vseevropska omrežja: celovitemu pristopu naproti“
- „Razširitev glavnih vseevropskih prometnih osi“

(2007/C 305/02)

ODBOR REGIJ

- ponovno opozarja na pomen vseevropskih prometnih omrežij (VPO), ki so velik prispevek k lizbonskim ciljem;
- poudarja tudi ključni pomen, ki ga lahko imajo koordinatorji pri doseganju sporazuma držav članic o trdnih parametrih nacionalnih vej na vsaki osi TEN-T; da bi to podprl, Odbor regij poziva Komisijo, naj ta sporazum določi kot predpogoj za finančno podporo EU;
- meni, da bi Komisija lahko npr. s pripravljanjem letnega foruma spodbujala tudi vzpostavitev mreže med različnimi lokalnimi in regionalnimi akterji, ki so vključeni v prednostne projekte TEN-T. Odbor regij izraža zanimanje in pripravljenost za sodelovanje s Komisijo na tem področju;
- ponovno obžaluje, da obstaja očitna neuravnoteženost med izjemnim pomenom vseevropskih prometnih omrežij za EU, na kar opozarja sporočilo, in odločilno vlogo, ki jo lahko igra po eni strani finančna spodbuda EU in po drugi strani zelo nizka proračunska sredstva, ki so dodeljena projektom, čeprav so osredotočena na čezmejna področja in ozka grla, zato poudarja, da je treba doseči sinergije med vsemi viri financiranja, ki so na voljo na ravni EU;
- poudarja pomen razširitve prometnih osi prek zunanjih meja EU za razvijanje pretoka blaga in oseb, ne le s sosednjimi državami, ampak tudi z drugimi državami sveta.

Referenčni dokumenti

Letno poročilo šestih evropskih koordinatorjev o vseevropskem prometnem omrežju

COM(2006) 490 konč.

Vseevropska omrežja: celovitemu pristopu naproti

COM(2007) 135 konč.

Razširitev glavnih vseevropskih prometnih osi

COM(2007) 32 konč.

Poročevalec: g. SOULAGE, prvi podpredsednik regijskega sveta Rona-Alpe, (FR/PES)

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

A. Vseevropska prometna omrežja

Na splošno

ODBOR REGIJ

1. ponovno opozarja na pomen vseevropskih prometnih omrežij (VPO), ki so velik prispevek k lizbonskim ciljem, saj omogočajo lažji pretok blaga in oseb ter tako krepijo ozemeljsko kohezijo in konkurenčnost regij. Evropski državljani, ki živijo v teh regijah, bodo razliko, ki jo prinašajo vseevropska prometna omrežja, lahko občutili v svojem vsakodnevnem življenju, in tako bo Evropska unija lahko le pridobila na legitimnosti.

Glede poročil koordinatorjev

ODBOR REGIJ

2. se želi posebej zahvaliti koordinatorjem za uspešno delo pri spodbujanju uresničevanja prednostnih projektov vseevropskih prometnih omrežij, ki je potrdilo korist njihove vloge;

3. ceni, da delo koordinatorjev in iz tega izhajajoče sporočilo Komisije zelo olajšujejo preglednost teh projektov in njihovo izvajanje, ter zato želi, da Odbor regij in Komisija dejavno nadaljujeta ta dialog, saj se veliko regij neposredno zanima za te naložbe na njihovem ozemlju;

4. opozarja predvsem na najpomembnejše točke dela koordinatorjev, ki so omogočile:

— boljše poznavanje projektov in njihovo dejansko stopnjo razvoja, kar lahko pojasni izbiro pri dodeljevanju proračunskih sredstev za VPO;

— resnično izboljšanje usklajevanja med akterji, zlasti na čezmejnih odsekih, ki veljajo za najboljčutljivejše; to je vodilo do bolj učinkovitih procesov proučevanja in opredeljevanja projektov, zlasti v primerih, ko formalna mednarodna struktura ni obstajala (npr. med Slovenijo in Italijo);

— dodelitev vsakega projekta določenemu koordinatorju, kar lahko predvsem pri čezmejnih projektih olajša pogosto

zapleteno delovanje medvladnih konferenc za čezmejne načrte ter prispeva teži in neodvisnosti EU k promociji ali zagovarjanju projekta (primer za to je ga. Palacio, ko je šlo za povezavo med Lyonom in Torinom);

5. ugotavlja, da je to delo omogočilo tudi lažje usklajevanje med ministrstvi v isti državi, v kateri je projekt nadzoroval zunanji opazovalec;

6. se strinja s Komisijo, da je treba čezmejne projekte dovolj izdatno podpreti (za doseg kritične mase, ki je po ocenah koordinatorjev pogosto enaka najvišji, ki jo dovoljuje uredba), da se lahko začnejo izvajati. Tako bo mogoče ustvariti največji možni učinek vzvoda in pozitiven učinek na gradnjo nacionalnih omrežij;

7. meni, da je vprašanje interoperabilnosti ključno, saj je v veliki meri pogoj za gospodarsko izrabo naložb, in poudarja zlasti odločitev, da se v okviru Evropskega sistema za vodenje železniškega prometa (*European Rail Traffic Management System*, ERTMS) osredotoči na šest prednostnih koridorjev za tovorni promet, saj bo to omogočilo učinkovito rabo teh naložb in povečalo privlačnost naložb v novo infrastrukturo na teh oseh;

8. poudarja tudi ključni pomen, ki ga lahko imajo koordinatorji pri dosegu sporazuma držav članic o trdnih parametrih nacionalnih vej na vsaki osi TEN-T; da bi to podprl, Odbor regij poziva Komisijo, naj ta sporazum določi kot predpogoj za finančno podporo EU;

9. kot večina poročevalcev poudarja potrebo po ukrepih, ki jih morajo sprejeti države članice, da bodo kar najbolj izkoristile naložbe: spodbujanje sprememb vrst prevoza, smotrno določitev prednostne rabe infrastrukture, izpolnitev časovnega načrtovanja naložb na določeni osi;

10. predlaga, da koordinatorji sodelujejo tudi pri izmenjavah izkušenj med projekti, da bi zagotovili vsaj izmenjavo idej ali dobrih praks na področju študij, snovanja in financiranja projektov. Komisija bi lahko npr. s pripravljanjem letnega foruma spodbujala tudi vzpostavitev mreže med različnimi lokalnimi in regionalnimi akterji, ki so vključeni v prednostne projekte TEN-T. Odbor regij izraža zanimanje in pripravljenost za sodelovanje s Komisijo na tem področju;

11. želi, da se z ozirom na dosedanje pozitivne izkušnje, hkrati z razširitvijo pristojnosti koordinatorjev, ki so že dejavni, po potrebi imenujejo še drugi koordinatorji za projekte, ki jih financira EU na področju prometa, posebno za takšna področja, kjer je potrebna močna, pogosto politična spodbuda pri premagovanju težav v fazi načrtovanja in gradnje, ter za prednostne projekte; Odbor regij v vsakem primeru opozarja, da so bili doslej koordinatorji imenovani samo za šest projektov, ko so bili že v poznejši fazi priprave, medtem ko druge prednostne osi bolj potrebujejo takšno podporo, saj je v priprave vključenih več držav članic (projekt št. 22 npr. zajema osem držav članic);

12. ugotavlja, da različna poročila koordinatorjev, ki so se začela pripravljati že julija 2006, opredeljujejo stopnje napredka, potrebne in nujne za zagotovitev verodostojnosti projektov, in obveznosti držav za čim učinkovitejšo glavno naložbo, zato;

13. želi, da se pripravi ocena dejanskega dosedanjega izvajanja teh stopenj in dosedanjih obveznosti, da bo mogoče v prihodnje razpolagati z boljšo podlago za odločitve glede dodeljevanja sredstev za projekte TEN-T v obdobju 2007-2013. Analize in priporočila koordinatorjev bi bilo treba čim bolj upoštevati pri odločanju o dodelitvi subvencij, zlasti iz večletnega programa TEN;

14. ugotavlja, da je negotovost glede financiranja Skupnosti po letu 2013 lahko ovira za projekte, za katere bi bili izdatki v tekočem proračunskem obdobju nizki, in zato poziva k razmisleku o mehanizmi, ki bi to težavo omilili;

15. Komisija ima o prednostnih projektih, ki jih podpirajo koordinatorji, natančnejše, podrobnejše in kompleksnejše informacije glede stanja priprav, vendar to ne sme biti povod za neenakovredno obravnavo projektov;

16. vendar obžaluje, da ni bila opravljena nobena primerjalna analiza teh projektov, njihovih stopenj izvedbe in medsebojnih sinergij, ter priporoča, naj Komisija prihodnje analize pripravlja na podlagi aktualnih in točnih statističnih podatkov, ki so bili v primerni obliki zajeti v državah članicah. Sporočilo Komisije sicer poudarja potrebo po kar največji usklajenosti projektov, da bi bilo mogoče mrežo TEN-T čimprej uresničiti, vendar ni bila na tem področju izvedena nobena analiza. Pripravili bi jo lahko v usmerjevalni skupini za vseevropska prometna omrežja. Takšna analiza bi bila lahko dodaten pojasnjevalni element za dodeljevanje sredstev evropskih skladov za obdobje 2007-2013, za katero veljajo zelo stroga merila.

Glede dela usmerjevalne skupine za vseevropska prometna omrežja

ODBOR REGIJ

17. se strinja s Komisijo, da je treba zagotoviti sinergijo med projekti vseevropskih prometnih omrežij na isti osi, in da lahko

pričakujemo koristi tako v zvezi z naložbami (znižanje stroškov, manjši vplivi na okolje) kot z učinkovitostjo samih projektov;

18. želi – glede na težave, ki so se pojavile pri povezovanju zelo različnih projektov (npr. železniški predor in visokonapetostni daljnovod) – da se v pristojnosti koordinatorjev poleg napovedanih navodil za dobre prakse kot cilj vključi tudi ustvarjanje sinergij;

19. ponovno obžaluje, da obstaja očitna neuravnoteženost med izjemnim pomenom vseevropskih prometnih omrežij za EU, na kar opozarja sporočilo, in odločilno vlogo, ki jo lahko igra po eni strani finančna spodbuda EU in po drugi strani zelo nizka proračunska sredstva, ki so dodeljena projektom, čeprav so osredotočena na čezmejna področja in ozka grla; zato poudarja, da je treba doseči sinergije med vsemi viri financiranja, ki so na voljo na ravni EU. Evropska komisija bi morala proučiti tudi možne nove vire financiranja v prihodnosti. Za to bi utegnil biti potreben vmesni pregled direktive o evrovinjeti, da bi upoštevali tudi zunanje stroške;

20. ugotavlja, da dokončanje tridesetih prednostnih osi ne bo upočasnilo rasti emisij ogljikovega dioksida iz prometa za več kot 4 %, kar je zelo skromen rezultat; zato želi, da se pri reviziji sedanje direktive o evrovinjeti ustrezno upoštevajo zunanji stroški, da se tako lahko sprejmejo ukrepi za spremembo vrst prevoza, zlasti – vendar ne izključno – v občutljivih regijah in na občutljivih območjih, za katere bi morali predvideti tudi bolj neposredne in k cilju usmerjene ukrepe. Pri tem bi lahko izkoristili nove informacijske tehnologije, kot predlagano v sporočilu, in razvoj inteligentnih prometnih sistemov, kjer so npr. azijske države precej naprednejše kot Evropa;

21. podpira predlagani razvoj javno-zasebnih partnerstev, predvsem z zagotovitvijo boljše pravne varnosti in razvojem inovativnih finančnih instrumentov EIB. Kljub vsemu je poleg nedvomnih prednosti teh partnerstev vedno treba upoštevati možne dodatne začetne stroške. Poleg tega je treba tudi jasno opredeliti prenos tveganj;

22. poudarja, da bi glede na to, da so na področju telekomunikacij prednosti odpiranja konkurenci splošno priznane, moralo do tega priti tudi na področju železniškega prometa. Sicer bi bilo nerealno pričakovati, da bo zasebno financiranje železniških naložb doseglo isto raven kot na področju telekomunikacij, toda z odprtjem konkurenci na tem področju bi morali vsaj bolje izkoristiti naložbe javnega sektorja;

23. zahteva, da se za naložbe v vseevropska prometna omrežja natančneje določijo in po potrebi omilijo pravila glede tega, da se posojila za te projekte (v skladu z maastrihtskimi konvergenčnimi pravili) ne prištevajo k državnim dolgovom. To vprašanje bi bilo vsekakor treba zastaviti za vse naložbe, ki so strateškega pomena za razvoj EU.

B. Razširitev glavnih vseevropskih prometnih osi

— izboljšanje interoperabilnosti;

Na splošno

— izmenjave dobrih praks;

ODBOR REGIJ

24. poudarja pomen razširitve prometnih osi prek zunanjih meja EU za razvijanje pretoka blaga in oseb, ne le s sosednjimi državami, ampak tudi z drugimi državami sveta;

25. dodaja, da bo izboljšanje povezav s sosednjimi državami EU okrepilo tudi učinkovitost velikih naložb v mrežo TEN-T;

26. priznava, da voden razvoj in povezovanje prometnega sektorja EU in sosednjih držav močno prispevata k uresničevanju lizbonske strategije, saj spodbujata tako trgovino in trajnostno rast kot socialno kohezijo;

27. ugotavlja, da so te razširitve pomemben dejavnik za stabilizacijo demokracije in gospodarstva v sosednjih državah ter da prispevajo tudi k evropski sosedski politiki in širjenju dosežkov Skupnosti, ter tako olajšujejo sodelovanje na vseh ravneh s sosednjimi državami EU, za nekatere od njih pa celo pripravljajo možno vključitev v prihodnosti.

Glede poročila skupine na visoki ravni

ODBOR REGIJ

28. najprej poudarja zelo visoko kakovost poročila skupine na visoki ravni pod predsedstvom preminule Loyole de Palacio, katere se spominja in ji izkazuje spoštovanje;

29. je z odobravanjem sprejel postopek posvetovanja, ki je dalo delu skupine na visoki ravni verodostojnost in dodano vrednost;

30. želi, da bi bilo to obsežno in natančno poročilo podlaga za natančno opredelitev ukrepov, ki jih je treba kratko- in srednjeročno izvesti;

31. poudarja pomen opredeljenih čezmejnih osi:

— 5 „čezmejnih osi“ dobro krije vse potrebe po povezavah, ki razširjajo prednostne osi TEN-T z združevanjem v velike sektorje;

— „pomorske avtoceste“, ključni dejavnik sedanjega razvoja svetovne trgovine, so pravilno opredeljene kot samostojna osi;

— ugotavlja, da so načini za možne izboljšave zelo podobni tistim, ki jih je EU opredelila za izvajanje TEN-T:

— boljše usklajevanje med državami na isti osi;

— odprava ozkih grl vseh vrst;

32. v tem okviru pozdravlja pobudo Komisije za „izvedbo analize za opredelitev in odpravo ozkih grl v logistiki tovornega prevoza“;

33. ugotavlja, da poročilo predlaga natančne roke, ki pa niso vključeni v sporočilo: in sicer pregled ter posodobitev ključnih osi in projektov ter horizontalni ukrepi do leta 2010 z vmesnim pregledom leta 2008.

Glede samega sporočila Komisije

ODBOR REGIJ

34. odobrava priporočilo Svetu in Parlamentu, da sprejmeta predlog za revizijo koncepta panevropskih koridorjev in območij v skladu s smernicami poročila;

35. obžaluje, da kljub temu, da so bile te osi opredeljene kot večmodalne, ni bila določena nobena splošna smernica glede tega, katerim vrstam prevoza bi bilo treba dati prednost, razen za morske avtoceste, ki so po mnenju Odbora regij zelo pomembne; takšna splošna smernica bi zlasti omogočala spodbujanje premika prometa k okolju prijaznejšim načinom prevoza;

36. ob tem opozarja na ključne točke svojega mnenja z dne 14. februarja 2007 o vmesnem pregledu bele knjige o prometu:

— razširitev omrežja TEN-T na sosednje države je sicer eden najpomembnejših ciljev evropske prometne politike, vendar mora dokončanje TEN-T v državah EU-27 še naprej imeti večjo prednost za EU;

— eden od ciljev evropske prometne politike mora biti zmanjšanje vplivov prometa na okolje, vključno z izpolnjevanjem obveznosti kjotskega protokola glede emisij ogljikovega dioksida (točka 1.4);

— nujno je treba uravnotežiti porazdelitev kopenskega prometa na različne vrste prometa in razvijati strategije za spodbujanje intermodalnosti in večmodalnosti (točka 2.1);

37. zato želi – kot je bilo izraženo že na javnih posvetovanjih – da se poudarijo okoljski vidiki ter da se načelo izbire vrste prometa uskladi z obveznostmi iz kjotskega protokola in cilji trajnostnega razvoja;

38. poudarja pomen in nujnost horizontalnih ukrepov za spodbujanje interoperabilnosti. Ti ukrepi so povzeti v sporočilu, ki natančno opredeljuje tudi načela za oblikovanje akcijskih načrtov;

39. se strinja s predlagano institucionalno strukturo, ki jo sestavljajo tri ravni:

- regionalne usmerjevalne skupine, ki delujejo medsebojno usklajeno,
- ministrska srečanja za sprejemanje strateških odločitev, in
- sekretariat, ki nudi administrativno in tehnično podporo;

poleg tega za prihodnost zahteva še, da:

- prvič: sekretariat financirajo skupaj zadevne države in Evropska komisija, da se zagotovi kakovost in kontinuiteta njegovega dela ter
- drugič: da je sekretariat vključen v priprave na dodeljevanje subvencij za projekte;

40. obžaluje, da je Komisija nekoliko zadržana glede ukrepov, tako v zvezi z naložbami kot z izvajanjem institucionalnih predlogov;

41. zato želi, da se čimprej in istočasno z ustanavljanjem regionalnih usmerjevalnih skupin začnejo t. i. predhodni pogovori s sosednjimi državami, da se opredelijo kratko- in srednje-ročni ukrepi;

42. zahteva, da se v začetni fazi procesa potrdijo finančni vidiki, ki jih poročilo skupine na visoki ravni sicer natančno opredeljuje, sporočilo Komisije pa jih ne omenja;

43. zahteva tudi, da so v opredelitev in izvajanje ukrepov tesno vključene regionalne in lokalne ravni uprave zadevnih držav, da bo mogoče doseči učinkovito sinergijo z lokalnim razvojem tako na gospodarskem področju kot na področju prostorskega urejanja.

V Bruslju, 10. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij – Prihodnost evropskih letališč

(2007/C 305/03)

ODBOR REGIJ

izpostavlja naslednja priporočila:

- Določena zakonodajna ureditev je potrebna, vendar mora biti bolj ohlapna, namenjena posredovanju v primerih, ko nacionalni predpisi očitno ne delujejo (načelo subsidiarnosti). Glavni značilnosti te ureditve morata biti preglednost v procesu posvetovanja in evropski prizivni postopek;
- Zdi se, da je prag 1 milijona potnikov določen samovoljno in je po vsej verjetnosti nepotreben, saj bo v to ureditev zajetih več kot 150 letališč, med njimi mnoga majhna regionalna letališča, ki ne bodo kos birokratskemu bremenu. Priporoča se, da direktiva velja le za tista letališča, ki dosegajo več kot 1 % skupnega trga letalskih potnikov v EU;
- Neodvisni nacionalni regulativni organi lahkoodobrijo izjemo za vključitev letališč, ki ne dosegajo praga, če se pokaže, da imajo pomembno tržno moč. Vse tržne raziskave, ki bi jih izvajali nacionalni letalski regulativni organi, bi nadzorovala Evropska komisija, da se zagotovi enotna obravnava v vsej Evropi (člen 1.2 COM(2006) 820 bi torej bilo treba spremeniti);
- Direktiva mora biti nevtralna glede načela *single-till*;
- Dostop do letališča z različnimi prevoznimi sredstvi je bistven del „zmogljivosti“ in pogojuje boljšo uporabo obstoječih zmogljivosti regionalnih letališč;
- Regionalna letališča so zelo pomembna za prihodnost regij in lahko pomembno prispevajo k zmanjšanju preobremenjenosti glavnih letališč. Poleg tega lahko razvijajo tudi dejavnost splošnih letalskih storitev ter potencialno ponudijo številne storitve, ki jih bo zaradi porasta komercialnega prometa na velikih letališčih v prihodnje vedno manj.

Referenčni dokument

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih za opravljanje zračnih prevozov v Skupnosti

COM(2006) 396 konč.

Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za zmogljivost letališč, učinkovitost in varnost v Evropi

COM(2006) 819 konč.

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o letaliških pristojbinah

COM(2006) 820 konč.

Poročilo Komisije o uporabi Direktive Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996

COM(2006) 821 konč.

Poročevalec: g. Keymer, član okrajnega sveta Tandridge, (UK/EPP)

I. Politična priporočila**I. Potreba po zakonodajni ureditvi**

1. Določena zakonodajna ureditev je potrebna, vendar mora biti bolj ohlapna, namenjena posredovanju v primerih, ko nacionalni predpisi očitno ne delujejo (načelo subsidiarnosti). Glavni značilnosti te ureditve morata biti preglednost v procesu posvetovanja in evropski prizivni postopek.

II. Letališke pristojbine

2. Zdi se, da je prag 1 milijona potnikov določen samovoljno in je po vsej verjetnosti nepotreben, saj bo v to ureditev zajetih več kot 150 letališč, med njimi mnoga majhna regionalna letališča, ki ne bodo kos birokratskemu bremenu. Priporoča se, da nacionalni letalski regulativni organi izvedejo tržne raziskave, ki bi jih lahko nadzorovala EU, da bi tako zagotovila enotno obravnavo v vsej Evropi.

3. Direktiva velja le za tista letališča, ki dosegajo več kot 1 % skupnega trga letalskih potnikov v EU.

4. Neodvisni nacionalni regulativni organi lahko odobrijo izjemo na podlagi testiranja dostopnosti trga (*market contestability*) ali za letališča z manj kot 20 % nacionalnega tržnega deleža. Pristojni so tudi za vključitev letališč, ki ne dosegajo praga, če se dokaže, da imajo pomembno tržno moč.

5. Vse tržne raziskave, ki bi jih izvajali nacionalni letalski regulativni organi, bi nadzorovala Evropska komisija, da se zagotovi enotna obravnavo v vsej Evropi.

6. Direktiva mora biti nevtralna glede načela *single-till* (tudi načelo *dual-till* lahko dobro deluje).

7. Letališča morajo imeti možnost, da lahko zaračunavajo različne pristojbine, tako za spodbujanje letalskih družb, ki imajo sedež na tem letališču, kot tudi za omogočanje razvoja terminalov, namenjenih nizkocenovnim družbam, znotraj letališč.

III. Regulativni organi

8. Nacionalni regulativni organi morajo biti resnično neodvisni, tako z vidika delovanja kot tudi finančno.

IV. Zmogljivost

9. Evropa mora izboljšati uporabo obstoječih zmogljivosti in vlagati v nove.

10. Neomejen dostop do letališča z uporabo različnih novih možnosti je bistveni del „zmogljivosti“ in pogojuje boljšo uporabo obstoječih zmogljivosti regionalnih letališč. Dostopnost pomeni zlasti povezavo letališč z mestnimi središči in železniškim omrežjem za visoke hitrosti ter gostejšo mrežo železniških povezav s hitrimi vlaki, da se zmanjša zračni promet na kratke razdalje in sprostijo zmogljivosti.

11. Splošno letalstvo ima v razširjeni Evropi pomembno vlogo, saj omogoča hitro in prožno potovanje z enega regionalnega letališča na drugega. Zato bi morale določbe splošnega letalstva ostati nespremenjene.

V. Zemeljska oskrba

12. Direktiva iz leta 1996 je bila koristna, saj je omogočila večjo učinkovitost, nižje stroške in nova delovna mesta. Izvajanje obstoječe direktive bi bilo mogoče izboljšati, vendar nova zakonodaja ni potrebna.

VI. Posledice v zvezi z načrtovanjem

13. Ker Odbor priznava povezavo med regionalno povezanostjo in rastjo, meni, da so regionalna letališča zelo pomembna za prihodnost regij in lahko pomembno prispevajo k zmanjševanju preobremenjenosti glavnih letališč. Poleg tega lahko razvijajo tudi dejavnost splošnih letalskih storitev ter potencialno ponudijo številne storitve, ki jih bo zaradi porasta komercialnega prometa na velikih letališčih v prihodnje vedno manj.

14. Lokalne in regionalne oblasti se morajo drugače povezati z letalskim sektorjem, zlasti bolj kratko-ročno in bolj dinamično.

15. Prihodnjo rast letališč je treba bolj upoštevati pri dolgoročnem lokalnem in regionalnem načrtovanju uporabe zemljišč (stanovanjska gradnja, prometna omrežja, načrtovanje trgovine na drobno itd.).

II. Priporočila odbora regij

Priporočilo 1

Predlog direktive o letaliških pristojbinah [COM(2006) 820]

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
uvodna izjava (1) Glavna naloga in gospodarska dejavnost letališč je zagotoviti oskrbo zrakoplova od pristanka do vzleta ter potnikov in tovora, tako da letalskim prevoznikom omogočijo opravljanje storitev zračnega prevoza. V ta namen nudijo letališča številne objekte in storitve, povezane z delovanjem zrakoplova ter obdelavo potnikov in tovora, stroške za to pa na splošno krijejo prek letaliških pristojbin.	uvodna izjava (1) Glavna naloga in gospodarska dejavnost letališč je zagotoviti oskrbo zrakoplova od pristanka do vzleta ter potnikov in tovora, tako da letalskim prevoznikom omogočijo opravljanje storitev zračnega prevoza. V ta namen nudijo letališča številne objekte in storitve, povezane z delovanjem zrakoplova ter obdelavo potnikov in tovora, stroške za to pa na splošno, vendar ne nujno izključno, krijejo prek letaliških pristojbin.

Obrazložitev

Direktiva mora ostati nevtralna glede načela *single-till* (tudi načelo *dual-till* lahko dobro deluje).

Priporočilo 2

Predlog direktive o letaliških pristojbinah [COM(2006) 820]

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 1.2 Ta direktiva se uporablja za vsa letališča na ozemlju, za katero veljajo določbe Pogodbe in je odprto za komercialni promet, njegov letni promet pa presega 1 milijon potnikov ali 25 000 ton tovora.	Člen 1.2 Ta direktiva se uporablja za vsa letališča na ozemlju v EU, za katero veljajo določbe Pogodbe in je odprto za komercialni promet, njegov letni promet pa presega 1 milijon potnikov ali 25 000 ton tovora. <u>Ta direktiva se uporablja za vsa letališča na ozemlju, za katero veljajo določbe Pogodbe in je odprto za komercialni promet, njegov letni promet pa presega 1 % skupnega trga letalskih potnikov v EU.</u> <u>Neodvisni nacionalni regulativni organi lahko odobrijo izjemo na podlagi testiranja dostopnosti trga (<i>market contestability</i>) ali za letališča z manj kot 20 % nacionalnega tržnega deleža. Pristojni so tudi za vključitev letališč, ki ne dosegaajo praga, če se pokaže, da imajo pomembno tržno moč.</u> <u>Vse tržne raziskave, ki bi jih izvajali nacionalni letalski regulativni organi, bi nadzorovala Evropska komisija, da se zagotovi enotna obravnava v vsej Evropi.</u>

Obrazložitev

Sedanji osnutek direktive bo urejal več kot 150 letališč, med katerimi mnoga niso ustrezno pripravljena na birokratsko breme, ki ga nalaga direktiva, njihovi tržni deleži pa tudi ne upravičujejo njihove vključitve v področje uporabe direktive. Za ponazoritev naj navedemo, da imajo letališča, ki spadajo med 20 največjih v EU, več kot 10 milijonov potnikov.

V Bruslju, 10. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij – „Omejevanje globalnih podnebnih sprememb na 2 stopinji Celzija“ in „Vključitev letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije“

(2007/C 305/04)

ODBOR REGIJ

- poziva Komisijo, naj si na najvišji politični ravni bolj prizadeva, da bi spodbudila mednarodno koalicijo proti podnebnim spremembam, ker se je podnebnih sprememb mogoče lotiti le, če pri tem sodelujejo vse (pomembne) države;
- meni, da bi morale države članice, ki imajo omejene možnosti proizvodnje energije iz obnovljivih virov, imeti možnost doseči cilj glede obnovljive energije prek trgovanja, in sicer v okviru certifikacijskega sistema za zeleno energijo, ki bi zajel vso EU, ali prek dvostranskih pogodb z drugimi državami, ki imajo večje zaloge obnovljive energije. Cilj tega je zmanjšati skupne stroške izpolnjevanja ciljev glede obnovljive energije;
- priporoča zagotavljanje dodatnih virov in pripravo nadaljnjih ukrepov, poleg uporabe evropskih strukturnih skladov, kot koristnih sredstev za podporo pri prilagajanju in ukrepih, kot sta varčevanje z energijo in uporaba obnovljive energije, da bi se zmanjšale emisije toplogrednih plinov;
- poudarja pomen regionalne prožnosti pri doseganju ciljev učinkovitosti in obnovljive energije, saj regionalna prožnost zmanjšuje celotne stroške podnebne politike. Vendar morajo biti ti cilji obvezujoči na ravni EU;
- se strinja s Komisijo, da bi bilo treba letalsko industrijo vključiti v sistem trgovanja s pravicami do emisije, ker je ta sektor hitro rastoč vir toplogrednih plinov, in poziva Komisijo, naj upošteva vse njegove učinke na podnebne spremembe;
- bo spodbujal razvoj stalnega omrežja prizadevnih lokalnih in regionalnih oblasti, ki se zelo trudijo za izboljšanje izmenjave informacij in oblikovanje platforme za razvoj novih idej za stroškovno učinkovito zmanjšanje toplogrednih plinov.

Referenčna dokumenta

Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o omejevanju globalnih podnebnih sprememb na 2 stopinji Celzija – Pot do leta 2020 in naprej

COM(2007) 2 konč.

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi vključitve letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti

COM(2006) 818 konč. – 2006/0304 (COD)

Poročevalec: Lenie DWARSHUIS – VAN DE BEEK, članica izvršnega sveta province Južna Holandija (NL/ALDE)

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. meni, da je zdravo okolje temeljni predpogoj za človekovo dejavnost, in je prepričan, da je varstvo okolja bistvenega pomena za človekovo blaginjo;

2. je prepričan, da dobro zasnovana okoljska in podnebna politika vsekakor prispeva h gospodarskemu razvoju.

V zvezi z oceno nevarnosti, ki jo predstavljajo podnebne spremembe

ODBOR REGIJ

3. meni, da je nevarnost večjih podnebnih sprememb, ki jih povzročajo emisije toplogrednih plinov, pereč problem, ki bi ga morala v prvi vrsti zelo odločno obravnavati že sedanja generacija;

4. se strinja z oceno, da bodo podnebne spremembe bistveno vplivale na človekovo dobro počutje, npr. žrtve vročinskih valov, zdravstvene težave, manjša biotska raznovrstnost, manjša kmetijska proizvodnja v nekaterih regijah, manj možnosti za turizem ter škoda zaradi višje morske gladine in izrednih vremenskih razmer, ki lahko povzročijo obsežne migracije proti najbližjim razvitim regijam zaradi vpliva okolja;

5. je prepričan, da bo imela podnebna politika številne pozitivne stranske učinke, saj bo izboljšala kakovost zraka (zaradi manjših emisij SO₂, PM in NO_x), oskrbo z energijo (zaradi manjše odvisnosti od uvoza fosilnih goriv) in plodnost tal (zaradi manjše izgube organskih snovi);

6. se popolnoma strinja s Komisijo, da bodo stroški političnih ukrepov za zmanjšanje podnebnih sprememb bistveno nižji kot ocenjeni stroški podnebnih sprememb in da je zato podnebna politika zelo učinkovita politika;

7. podpira izjave v kjotskem protokolu o pomenu kmetijskih tal za skladiščenje ogljika. Povečanje vsebnosti organskega ogljika in skladiščenje organskih snovi v tleh prav tako bistveno prispevata k izboljšanju bilance CO₂ v državah. Z obdelovanjem zemlje, ki temelji na varstvu tal, se lahko zmanjšajo tudi emisije drugih plinov, škodljivih za podnebje, kot sta dušikov oksid in

metan. Pri tem ne gre le za ohranjanje sposobnosti skladiščenja, temveč predvsem za njeno uporabo. Tla morajo izpolnjevati svojo nalogo skladiščenja ogljika, da lahko pozitivno vplivajo na bilanco CO₂, poleg tega pa prinašajo še druge prednosti, kot npr. izboljšanje rodovitnosti tal in sposobnosti zadrževanja vode. Uporaba humusa kot način obdelovanja zemlje in regionalno recikliranje organskih snovi prek komposta in ostankov pridelka so pomembni cilji na področju izboljšanja bilance CO₂.

V zvezi z mednarodno razsežnostjo podnebne politike

ODBOR REGIJ

8. poziva Komisijo, naj si na najvišji politični ravni bolj prizadeva, da bi spodbudila mednarodno koalicijo proti podnebnim spremembam, ker se je podnebnih sprememb mogoče lotiti le, če pri tem sodelujejo vse (pomembne) države;

9. poziva Komisijo, da pripravi časovni načrt za ustrezne pobude glede obvladovanja podnebnih sprememb in jasno strategijo za vključitev lokalnih in regionalnih oblasti, ter ju predloži pred začetkom vrha ZN o podnebnih spremembah, ki bo leta 2009 v Kopenhagnu.

V zvezi z regionalno razsežnostjo podnebnih sprememb in podnebne politike

ODBOR REGIJ

10. priznava, da se občutljivost evropskih regij za podnebne spremembe zelo razlikuje, zlasti zaradi različnih naravnih pogojev in gostote prebivalstva;

11. priznava tudi, da se od regije do regije zelo razlikuje razpoložljivost stroškovno učinkovitih možnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, predvsem zaradi različnih naravnih pogojev in gospodarske strukture;

12. zato obžaluje, da Komisija ne posveča več pozornosti regionalni razporeditvi stroškov neukrepanja in koristi ukrepanja, in jo poziva, naj opravi temeljito analizo regionalne razsežnosti stroškov in koristi podnebnih sprememb in podnebne politike;

13. priporoča zagotavljanje dodatnih virov in pripravo nadaljnjih ukrepov, poleg uporabe evropskih strukturnih skladov, kot koristnih sredstev za podporo pri politiki prilaganja in ublažitvenih ukrepih, kot sta varčevanje z energijo in uporaba obnovljive energije, da bi se zmanjšale emisije toplogrednih plinov. Tako bi se povečala podpora evropski podnebni politiki;

14. zahteva, da Komisija pri vmesnem pregledu proračuna za leto 2008 dodeli več finančnih sredstev za ublažitvene ukrepe, saj bo visoko zastavljene podnebne cilje mogoče doseči le, če bo na razpolago več javnih sredstev.

V zvezi s cilji podnebne politike

ODBOR REGIJ

15. se strinja z Evropsko komisijo, Evropskim svetom in Evropskim parlamentom, da bi si morala Evropska unija zastaviti visoke enostranske cilje, saj je za oblikovanje globalne koalicije proti podnebnim spremembam potrebno vodstvo. Zato pozdravlja cilj, da bi Evropska unija ne glede na politike drugih regij do leta 2020 zmanjšala emisije toplogrednih plinov vsaj za 20 % v primerjavi z letom 1990;

16. poziva Komisijo, naj oblikuje vmesne cilje za emisije CO₂, npr. za leto 2013 ali 2015, da bi se pospešilo, analiziralo in nadzorovalo izvajanje ublažitvenih ukrepov;

17. podpira cilje za izboljšanje energetske učinkovitosti do leta 2020 za vsaj 20 % in povečanje deleža obnovljive energije za vsaj 20 % do leta 2020. Ti cilji bi se lahko izkazali za učinkovite instrumente pri doseganju splošnega cilja zmanjšanja emisij. Teh ciljev ni mogoče doseči le z novimi tehnološkimi dosežki, potrebno je tudi postopno spreminjanje načina mišljenja tako proizvajalcev (npr. z energetsko učinkovitim in hkrati za potrošnike privlačnim industrijskim oblikovanjem) kot potrošnikov;

18. poudarja pomen regionalne prožnosti pri doseganju ciljev učinkovitosti in obnovljive energije, saj regionalna prožnost zmanjšuje celotne stroške podnebne politike. Vendar morajo biti ti cilji obvezujoči na ravni EU.

V zvezi s trgovanjem s pravicami do emisij kot instrumentom podnebne politike

ODBOR REGIJ

19. se strinja s Komisijo, da bi moral evropski sistem za trgovanje s pravicami do emisij (Emissions Trading Scheme – ETS) imeti osrednjo vlogo, saj je lahko stroškovno učinkovit instrument za ublažitev emisij toplogrednih plinov;

20. poziva Komisijo, naj učinkovito upravlja število dodeljenih pravic do emisij, saj bo sistem za trgovanje z njimi učinkovit le, če bo zgornja mejna vrednost emisij (tj. skupna raven pravic do emisij) bistveno nižja kot raven emisij toplogrednih plinov;

21. poudarja, da bi bilo treba skupno število pravic, ki bodo dodeljene v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisij, znižati v skladu s cilji glede emisij, ki jih je za leto 2020 določila Komisija, da bi se pri zmanjševanju emisij preprečila prevelika obremenitev sektorjev, ki ne sodelujejo v sistemu trgovanja s pravicami do emisij, kot so gospodinjstva in drugi mali porabniki energije;

22. podpira delno dražbo pravic, zlasti v zaščiteneh industrijskih sektorjih, ker bo tako zagotovljena večja spodbuda za zmanjšanje emisij, povečala pa se bo tudi učinkovitost sistema za trgovanje z emisijami. Ta pristop je tudi bolj usklajen z načelom „onesnaževalec plača“. Tako bi bila gospodarska obremenitev za sodelujoča podjetja manjša, kot če bi se na dražbi ponujale vse pravice;

23. meni, da je mogoče dražbo in brezplačno dodelitev (na podlagi referenčne vrednosti) drugega (glavnega) dela pravic do emisij prepustiti državam članicam, pri čemer je treba uskladiti postopke za dodelitev v EU, da bi se preprečilo izkrivljanje konkurence med državami članicami in povečala učinkovitost sistema; v prihodnjem sistemu trgovanja bi bilo treba za posebne gospodarske panoge s primerljivimi evropskimi referenčnimi vrednostmi razmisliti o dodelitvi ali določitvi ciljev na ravni Skupnosti zunaj nacionalnih ciljev zmanjšanja z enako dodelitvijo pravic do emisij na proizvodno enoto za vse udeležence na trgu;

24. poziva Komisijo, naj ugotovi, ali je treba nameniti primerna sredstva, npr. iz strukturnih skladov, za finančno nadomestilo najbolj oddaljenim regijam, če bo vključen letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisij nanje relativno močno vplivala;

25. pozdravlja prizadevanja za usklajitev evropskega sistema za trgovanje s pravicami do emisij s primerljivimi pristopi v tretjih državah. Izkrivljanja konkurence v prid proizvajalcem iz držav, ki nimajo primerljivega sistema za trgovanje s pravicami do emisij, bi bilo treba preprečiti z ustreznimi ukrepi, na primer s kompenzacijskimi dajatvami;

26. pozdravlja predlog za širitev sistema za trgovanje s pravicami na druge pline in sektorje, saj bosta tako uspešnost in učinkovitost sistema večji;

27. poziva Komisijo, naj skrbno preveri možnost odprtja sistema za trgovanje s pravicami do emisij majhnim, toda energetsko intenzivnim emitentom, ker bi to verjetno zmanjšalo njihove stroške znižanja emisij;

28. se strinja s Komisijo, da bi bilo treba letalsko industrijo vključiti v sistem trgovanja s pravicami do emisij, ker je ta sektor hitro rastoč vir toplogrednih plinov, in poziva Komisijo, naj upošteva vse njegove učinke na podnebne spremembe;

29. zahteva, da Komisija pri dodelitvi pravic upošteva posebne značilnosti letalske industrije, zlasti ob dejstvu, da letalske emisije (ogljika in vodika) bolj vplivajo na podnebne spremembe kot dejavnosti na tleh;

30. močno nasprotuje predlagani izjemi za vladne lete, saj bi vlade morale biti vzor in spodbujati javno podporo tej politiki;

31. podpira vključitev zajemanja in skladiščenja ogljika (CCS) v evropski sistem za trgovanje s pravicami do emisije, vendar le, če so izpolnjene stroge nadzorne in varnostne zahteve. Pred tem pa je treba na demonstracijskih napravah dokazati, kako in s kakšnimi stroški lahko te tehnologije prispevajo k preprečevanju emisij toplogrednih plinov.

V zvezi z drugimi instrumenti podnebne politike

ODBOR REGIJ

32. poziva Komisijo, naj razvije sisteme, v okviru katerih bodo države članice in regije lahko stroškovno učinkovito dosegle cilje glede obnovljive energije in energetske učinkovitosti;

33. meni, da bi morale države članice, ki imajo omejene možnosti proizvodnje energije iz obnovljivih virov, imeti možnost doseči cilj glede obnovljive energije prek trgovanja, in sicer v okviru certifikacijskega sistema za zeleno energijo, ki bi zajel vso EU, ali prek dvostranskih pogodb z drugimi državami, ki imajo večje zaloge obnovljive energije. Cilj tega je zmanjšati skupne stroške izpolnjevanja ciljev glede obnovljive energije;

34. prosi Komisijo, naj določi cilj za energetske učinkovitost na agregatni ravni (tj. energetska intenzivnost celotnega gospodarstva), ob tem pa upošteva regionalne razlike v sektorski strukturi. To bi državam članicam in regijam omogočilo prožnost, da dosežejo cilj s širšim obsegom ukrepov, vključno z ukrepi v zvezi z energijsko porabo naprav in industrijsko strukturo (regionalnega) gospodarstva;

35. pozdravlja namen Evropske komisije, da zmanjša povprečne emisije novih avtomobilov, prodanih v EU do leta 2012 na 120 g CO₂/km, in poziva Komisijo, naj si po najboljših močeh, npr. s spodbujanjem raziskav na tem področju, prizadeva da bo do leta 2020 lahko dosežena vrednost 95 g CO₂/km;

36. poziva Komisijo, naj pri oblikovanju instrumentov nove politike dosledno upošteva načelo subsidiarnosti. Regionalne in lokalne oblasti imajo dober položaj za sprejetje učinkovitih ukrepov na področju javnega prometa, prometne infrastrukture, energetske infrastrukture, prostorske politike, energetske učinkovitosti in komunikacije z javnostjo.

V zvezi z vlogo lokalnih in regionalnih oblasti v evropski podnebni politiki

ODBOR REGIJ

37. je prepričan, da so ukrepi na regionalni in lokalni ravni nepogrešljivi za učinkovito evropsko podnebno politiko;

38. je prepričan, da imajo lokalne in regionalne oblasti prav tako pomembno vlogo pri prilagajanju podnebnim spremembam. OR bo kmalu pripravil osnutek mnenja o tej temi;

39. ugotavlja, da regionalne in lokalne oblasti na različne načine že prispevajo k evropski podnebni politiki, na primer:

- a. seznanjajo javnost, npr. v šolah, da so za preprečitev nadaljnjih podnebnih sprememb potrebni ukrepi;
- b. teme podnebja in energije postajajo gonilo prostorskega načrtovanja;
- c. spodbujajo naložbe v infrastrukturo za črpalke biomase in biogoriva;
- d. spodbujajo naložbe v toplotne naprave, v katerih je dovajanje toplote (ostanek toplote, geotermalna toplota, hranilnik toplote in hladu v zemlji) prilagojeno povpraševanju;
- e. krepijo uporabo drugih vrst prometa namesto cestnega (t. i. modal shift) prek npr. prostorske politike;
- f. spodbujajo regionalni javni promet, na primer s povezavami z mestno železnico;
- g. zavzemajo se za večje načrtovanje in izgradnjo pešpoti ter drugih prometnih poti za nemotorizirani promet;
- h. spodbujajo čisto tehnologijo v javnem prometu z okolju prijaznimi javnimi naročili;
- i. poenostavljajo postopke za pridobitev dovoljenja za projekte obnovljive energije;
- j. izboljšujejo ureditev energetske učinkovitosti z ustanavljanjem strokovnih centrov;
- k. vzpostavljajo mednarodna partnerstva za širitev mednarodne koalicije za preprečevanje podnebnih sprememb in prenos energetske varčne tehnologije v manj razvite države;
- l. spodbujajo tehnološke raziskave in razvoj z oblikovanjem t. i. regionalnih kompetenčnih centrov na področju energetike;
- m. povezujejo cilje za energetske učinkovitost ali obnovljivo energijo z regionalnimi cilji, kot so zaposlovanje, inovacije, socialna politika;
- n. zastavljajo visoke cilje, kot so akcijski načrti za lokalno ali regionalno zmanjšanje emisij in „podnebno nevtralna območja“ ali „podnebno nevtralni javni promet in zgradbe“;
- o. uporabljajo javne razpise kot instrument za zmanjšanje porabe energije in povečanje energetske učinkovitosti blaga in storitev;

- p. spodbujajo obdelavo organskih snovi in surovin na regionalni in lokalni ravni, ker zmanjšanje prevozov prispeva k ravnovesju CO₂;
40. bo prevzel svojo odgovornost in spodbujal izvajanje tovrstnih ukrepov na regionalni in lokalni ravni v okviru treh vrst dejavnosti:
- a. izboljšanje širjenja znanja o stroškovno učinkovitih ukrepih v zvezi s podnebjem;
 - b. spodbujanje sodelovanja med regijami EU;
 - c. spodbujanje sodelovanja med regijami EU in regijami v drugih delih sveta, kot so ZDA, Kitajska in Indija, deloma

tako, da se okrepijo že obstoječe povezave med temi regijami;

41. poziva Komisijo, naj organizira konferenco o regionalni in lokalni podnebni politiki, da bi se med evropskimi regijami razširila najboljša praksa in razprava o tem, kako lahko Komisija učinkovito podpre regionalno in lokalno podnebno politiko;

42. bo spodbujal razvoj stalnega omrežja prizadevnih lokalnih in regionalnih oblasti, ki se zelo trudijo za izboljšanje izmenjave informacij in oblikovanje platforme za razvoj novih idej za stroškovno učinkovito zmanjšanje toplogrednih plinov;

43. ponuja aktivno sodelovanje v nadaljnjem postopku oblikovanja evropske podnebne politike.

V Bruslju, 10. oktober 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij – Lokalna in regionalna uprava v Ukrajini in razvoj sodelovanja med EU in Ukrajino

(2007/C 305/05)

ODBOR REGIJ

- **opozarja**, da Ukrajina po dogodkih, ki so konec leta 2004 privedli do „oranžne revolucije“, izvaja načrt ambicioznih reform, katerih cilj je uveljavljati demokracijo in tržno gospodarstvo ter se približati EU; upošteva pa, da so te reforme še vedno v občutljivi fazi razvoja;
- **pozdravlja** pogajanja med EU in Ukrajino o novem okrepljenem sporazumu, ki so se začela marca 2007;
- z zanimanjem **pričakuje** izvedbo naslednje faze ukrajinskega načrta upravnih reform, zlasti glede pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, davčne decentralizacije ter teritorialne reforme;
- **pozdravlja** predlagano vzpostavitev medinstitucionalne platforme za spodbujanje posvetovanja med akterji civilne družbe v EU in Ukrajini v okviru sedanjih pogajanj med EU in Ukrajino o novem okrepljenem sporazumu; vendar obžaluje, da doslej ni bila sprejeta nobena določba za zagotovitev enake ravni posvetovanja glede čezmejnih akterjev in akterjev regionalnega sodelovanja, ter zato poziva Evropsko komisijo, da vzpostavi podobno institucionalno platformo za predstavnike regionalnih in lokalnih oblasti v EU in Ukrajini;
- **predlaga**, da ob praktični pomoči Evropske komisije ter v skladu s Sporazumom o partnerstvu in sodelovanju, ki sta ga podpisali EU in Ukrajina, pripravi okvirni sporazum o sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi Ukrajine in držav članic EU; takšen sporazum bi lahko bil podlaga za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah članicah EU in sorodnimi oblastmi v Ukrajini;
- **opozarja**, da finančna sredstva, dodeljena za čezmejno sodelovanje ob vzhodni meji EU, znašajo le 5 % sredstev Evropskega sosedskega in partnerskega instrumenta; meni, da so sredstva, ki se dodelijo Evropskemu sosedskemu in partnerskemu instrumentu, nezadostna, ter zahteva, da se vsaj 10 % sredstev tega instrumenta namenijo za podporo programom čezmejnega sodelovanja.

Poročevalec: Istvan SERTŐ-RADICS (HU/ALDE), župan mesta Uszka in podpredsednik komisije RELEX

Politična priporočila

Strategija in glavni izzivi odnosov med EU in Ukrajino

ODBOR REGIJ

1. **želi**, da bi to mnenje na lastno pobudo prispevalo h krepitvi demokracije v Ukrajini na regionalni in lokalni ravni ter spodbudilo in pospešilo dejanska prizadevanja v okviru strateškega partnerstva in sosedskega akcijskega načrta EU in Ukrajine ter nove evropske sosedske politike, ki se že izvaja. Zato se mora to mnenje na lastno pobudo bolj osredotočiti na možnosti reševanja skupnih problemov v okviru okrepljenega čezmejnega in regionalnega sodelovanja med regionalnimi in lokalnimi oblastmi EU ter Ukrajine;

2. **meni**, da sta politična stabilnost in gospodarski razvoj v Ukrajini strateškega pomena za EU, po širitvi na dve novi državi, ki imata kopenske oziroma morske meje z Ukrajino, pa bodo tesnejši odnosi med obema stranema še pomembnejši. Ni dvoma, da lahko Ukrajina svoj razvoj spodbudi s krepitvijo svojega položaja uspešnega trga za izvoz in naložbe iz EU, pa tudi stabilnega, predvidljivega in kooperativnega partnerja za mir in varnost v Evropi. Vsi ti dejavniki bistveno vplivajo na stabilnost, varnost in blaginjo v EU;

3. **opozarja**, da v Ukrajini trenutno poteka reforma samouprave, zato bi bili praktični primeri in modeli iz držav članic EU gotovo dobrodošli. Naslednji pomembni korak je preverjanje doslednosti in preglednosti izvajanja zakonodaje. To vključuje povečanje zmogljivosti institucij, potrebnih za razvoj demokracije, pa tudi dobrega upravljanja in spoštovanja evropskih načel subsidiarnosti, bližine in partnerstva. Ti koncepti so osrednji elementi trajnostnega gospodarskega razvoja, kar ni le cilj Ukrajine, temveč tudi EU;

4. **opozarja**, da bo Ukrajina s precejšnjim podaljšanjem meje z EU – poleg drugih novih neodvisnih držav – postala še pomembnejša in strateška sosedka EU; EU mora razvijati dobre in uravnotežene odnose z Ukrajino, ki je njena druga največja sosedka, zato mora spodbujati dobro upravljanje in demokracijo v tej državi, ne le na nacionalni, temveč tudi na regionalni in lokalni ravni. Sprejeti je treba praktične in konkretne ukrepe za soočanje z dinamičnimi spremembami in novimi izzivi, povezanimi s širitvijo EU na deset plus dve novi državi članici, ki močno vplivajo na odnose med EU in Ukrajino;

5. **poudarja**, da širitev EU ne vpliva samo na odnose med Ukrajino in sedanjimi članicami EU, temveč tudi na odnose med Ukrajino ter drugimi novimi neodvisnimi državami in Rusijo. Zato je treba ponovno oceniti sedanje strukture sodelovanja in druge mreže ter jih izboljšati tako, da ne bodo ovirale, temveč predvsem omogočale konkretni napredek na področju utrjevanja demokracije, dejanske decentralizacije in ozemeljske kohezije. Opozoriti je treba tudi na dejstvo, da se bodo s pristopom

novih držav članic korenito spremenile perspektive območij ob Črnem morju. Te izzive je treba obravnavati s političnega in gospodarskega stališča;

6. **poudarja**, da je v preteklosti EU pomagala pri razvoju lokalne demokracije in učinkovite lokalne uprave v državah Srednje in Vzhodne Evrope. Pomoč je bila na primer organizirana prek programa TACIS in okvirnih programov tesnega sodelovanja. Vendar pa programi med seboj niso bili dovolj usklajeni in učinkoviti, zato želi OR podpreti učinkovitejši pristop k upravljanju novih programov zunanje pomoči EU, kot sta novi *Evropski sosedski in partnerski instrument* in novi *Sosedski investicijski sklad*. Povezavo med starimi in novimi politikami ter zlasti programi in z njimi povezanimi finančnimi instrumenti je treba pojasniti z vidika lokalnih in regionalnih oblasti;

7. **opozarja**, da EU posebej priznava pomen tesnega sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU, ki se je izkazalo za uspešen način zagotavljanja večje upravne učinkovitosti in več neposrednih stikov med ljudmi. Zato želi, da bi se takšni programi partnerstva nadaljevali in se po možnosti razširili, da bi tako lahko obravnavali posebne potrebe pri krepitvi lokalnih in regionalnih institucij v Ukrajini ter na tem geografskem območju. Lokalna in regionalna demokracija je poleg tega bistveni element nadaljnjega razvoja demokratičnih institucij in krepitve zmogljivosti v Ukrajini ter bi morala biti vzor za skladnost z načeli, pa ne samo s tistimi iz Evropske listine lokalne samouprave, sprejete 15. oktobra 1985. V razpravo je zato treba vključiti vse strani, tudi lokalne in regionalne organizacije ter lokalne in regionalne oblasti;

8. **meni**, da je treba zaradi uresničevanja zastavljenih ciljev vzpostaviti verodostojno partnerstvo na podlagi strategije in praktičnega načrta, ki bo upošteval skupne interese. Zato je treba sprejeti praktične ukrepe za odziv na spremembe in nove izzive v odnosih med nedavno razširjeno EU in Ukrajino. Ključnega pomena je zagotavljanje rasti na lokalni in regionalni ravni, saj je temelj prihodnje blaginje; razvoj mora biti prilagojen različnim nalogam lokalnih in regionalnih oblasti. Izobraževanje, varstvo okolja, promet, razvoj podjetništva na temeljih javno-zasebnega sodelovanja, socialne storitve in zdravstveno varstvo so glavni vidiki regionalnega razvoja, ki lahko zagotovijo rast v Ukrajini in EU ter omogočijo tesnejše sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti;

9. **priporoča**, da tudi EU nameni veliko pozornosti regijam, ki še posebej potrebujejo rast in razvoj, na primer: instrument evropske sosedske politike je treba uporabljati za pomoč nerazvitim območjem v gospodarsko prikrajšanih ukrajinskih regijah. Pomembno je tudi osredotočenje na prilagajanje načel evropske strukturne in kohezijske politike lokalnim razmeram, upoštevajoč potrebo po izboljšanju življenjskih razmer, trajnostnem razvoju ter krepitvi regionalne konkurenčnosti;

10. **opozarja**, da namerava dati prednost področjem, ki sodijo v okvir lokalne in regionalne pristojnosti. Nacionalne oblasti so pristojne za zadeve, ki vplivajo na celotno družbo, lokalne in regionalne oblasti pa svoje dejavnosti osredotočajo na področja, ki so pomembna za posamezne sektorje družbe in ki so blizu vsakdanjemu življenju državljanov;

11. **opozarja**, da lahko EU s tesnim sodelovanjem na ravni posameznih projektov pomaga pri uravnoteženem izvajanju reform javne uprave in služb na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. EU lahko torej s projekti izboljšav v okviru posameznih sektorjev pomaga razviti človeški kapital. EU mora še naprej razvijati osebne odnose na tem področju, zlasti z vzpostavljanjem partnerstev na področju izobraževanja.

Odnosi med EU in Ukrajino: najnovejša dogajanja

ODBOR REGIJ

12. **opozarja**, da Ukrajina po dogodkih, ki so konec leta 2004 privedli do „oranžne revolucije“, izvaja načrt ambicioznih reform, katerih cilj je uveljavljati demokracijo in tržno gospodarstvo ter se približati EU; **upoštev**a pa, da so te reforme še vedno v občutljivi fazi razvoja;

13. **opozarja**, da bodo politični cilji iz *Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju* iz aprila 1998 ter *Akcijskega načrta EU-Ukrajina* iz februarja 2005 tudi v prihodnje pomembna osnova za razvoj sodelovanja med EU in Ukrajino. Ta sporazum določa okvir dvostranskega sodelovanja ter glavne forume in organe odločanja, ki naj bi zagotovili obravnavo zadev skupnega pomena na vseh ravneh, izmenjavo informacij in reševanje konfliktov;

14. **pozdravlja** pogajanja med EU in Ukrajino o novem okrepljenem sporazumu, ki so se začela marca 2007. Glavni cilj novega okrepljenega sporazuma, ki odraža strateški pomen razvoja odnosov med EU in Ukrajino, je približati Ukrajino EU, okrepiti politično sodelovanje, povečati trgovino in naložbe ter tako prispevati h gospodarskemu razvoju in blaginji v Ukrajini;

15. **pozdravlja** predlagano vzpostavitev medinstitucionalne platforme za spodbujanje posvetovanja med akterji civilne družbe v EU in Ukrajini v okviru sedanjih pogajanj med EU in Ukrajino o novem okrepljenem sporazumu; vendar **obžaluje**, da doslej ni bila sprejeta nobena določba za zagotovitev enake ravni posvetovanja glede čezmejnih akterjev in akterjev regionalnega sodelovanja, ter zato **poziva** Evropsko komisijo, da vzpostavi podobno institucionalno platformo za predstavnike regionalnih in lokalnih oblasti v EU in Ukrajini;

16. **poudarja**, da po njegovem mnenju sodelovanje v okviru nove evropske sosedске politike ni povezano s procesom pristopa k EU, torej da sodelovanje samo ne vpliva vnapij na članstvo v EU, vendar pa lahko okrepljeno sodelovanje v okviru nove evropske sosedске politike spodbuja reformne procese v

Ukrajini in pripravi prihodnje dolgoročno strategijo odnosov, ki bi verjetno pomagala približati to državo EU;

17. je **pripravljen** konstruktivno sodelovati pri opredeljevanju in razvoju skupnega območja, ki bi vključevalo skupno gospodarsko območje, skupno območje svobode, varnosti in pravice ter sodelovanje pri zunanji varnosti, raziskavah, izobraževanju in kulturi, kot je bilo dogovorjeno na srečanjih na vrhu EU-Ukrajina decembra 2005 in oktobra 2006;

18. **meni**, da imajo lokalne in regionalne oblasti legitimen interes pri veliko vidikih skupnih področij, ter **predlaga**, da bi neposredno sodeloval pri razvijanju skupnih področij, ko gre za zadeve, ki so v njegovi pristojnosti, in pri tistih, ki sodijo v okvir metode odprtega sodelovanja;

19. **z zanimanjem pričakuje** izvedbo naslednje faze ukrajinskega načrta upravnih reform, zlasti glede pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, davčne decentralizacije ter teritorialne reforme, pri tem pa računa na povečevanje možnosti za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU in Ukrajine;

20. **verjame**, da bodo načela Evropske listine o lokalni samoupravi iz oktobra 1985 vključena tudi v prihodnje zakonodajne predloge;

21. **z zadovoljstvom ugotavlja**, da se namenja pozornost sodelovanju med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU in Ukrajini, saj bo to omogočilo, da bodo lokalne in regionalne oblasti namenjale prednost odpravljanju težav, ki pestijo javnost;

22. **meni**, da izmenjava informacij in najboljših praks na lokalni in regionalni ravni spodbuja demokracijo ter družbeni in gospodarski razvoj;

23. **z zadovoljstvom ugotavlja**, da so pozitivni rezultati projektov, ki so jih skupaj izvedle lokalne in regionalne oblasti EU in Ukrajine, okrepili željo po stalnem sodelovanju v ugodnih razmerah, ter **želi poudariti**, da je trajno sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi potreben in pomemben predpogoj za njihovo vlogo pri pripravi skupnih projektov.

Proces sprejemanja odločitev in ključne prednostne naloge na lokalni in regionalni ravni

ODBOR REGIJ

24. **želi močno spodbuditi** lokalne in regionalne oblasti EU in Ukrajine, da sodelujejo na področjih skupnega interesa, saj obstaja možnost sodelovanja na številnih področjih, kot so na primer kultura, socialne zadeve, regionalno gospodarstvo, varstvo okolja, promet, kmetijstvo ter posebne pobude za krepitev raziskav in razvoja v zasebnem sektorju. Ta področja imajo poseben pomen za teritorialne pristojnosti na področju regionalnega razvoja;

25. **meni**, da sta zdravje in širše gledano tudi zdravstveno varstvo glavna elementa družbenega potenciala za rast ter da sta zato pomembna sektorja v okviru pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki sta povezana s socialnimi zadevami in ki posredno ali neposredno vplivata tudi na druge sektorje; zato sta postala ključni sestavini drugih sektorjev ter pomagata krepiti in ohranjati socialno stabilnost;

26. **predlaga**, da ob praktični pomoči Evropske komisije in v skladu s Sporazumom o partnerstvu in sodelovanju, ki sta ga podpisali EU in Ukrajina, ter v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi Ukrajine in držav članic EU pripravi okvirni sporazum; takšen sporazum bi lahko bil podlaga za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah članicah EU in sorodnimi oblastmi v Ukrajini;

27. **zagovarja** krepitev izmenjave informacij in razširjanja najboljših praks na področjih skupnega delovanja, če bo to potekalo v razmerah, ki so ugodne za družbo kot celoto; Odbor bi bil pripravljen pomagati pri organizaciji rednih razprav o Ukrajini, da bi omogočili ocenjevanje sodelovanja in odnosov med EU in Ukrajino; te razprave bi bile še posebej koristne za področja v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti;

28. **meni**, da bi lahko izmenjava izkušenj in informacij z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom prispevala k boljšemu medsebojnemu razumevanju med EU in Ukrajino na področjih skupnega interesa; to bi ustvarilo tudi nove možnosti za posebne pobude za Ukrajino v obliki skupnih delavnic, seminarjev, srečanj in konferenc, saj imata oba partnerja interes za to in želita prispevati k tesnejšemu sodelovanju med EU in Ukrajino.

Čezmejno in regionalno sodelovanje

ODBOR REGIJ

29. **poudarja**, da se bo druga faza novega sosedskega programa izvajala v obdobju 2007-2013 in da bo verjetno omogočila tesnejše in učinkovitejše čezmejno sodelovanje s posebnimi rezultati;

30. **soglaša**, da je treba v obdobju 2007-2013 več tehnične in politične pomoči nameniti zagotavljanju stalnega čezmejnega in medregionalnega sodelovanja med EU in sosednjimi državami; soglaša tudi s tem, da je treba za zagotavljanje trdne podpore ciljem teritorialnega sodelovanja uporabiti novi evropski sosedski in partnerski instrument;

31. **pozdravlja** nacionalni strateški dokument za Ukrajino za obdobje 2007-2013 v okviru evropskega sosedskega in partnerskega instrumenta, ki ga je pripravila Evropska komisija in ki opozarja, da je čezmejno sodelovanje ključni element sosedskega sodelovanja; **poudarja**, da je ta oblika sodelovanja najboljši način za odpravljanje pomislekov zaradi vzpostavljanja schengenske meje ter da to prinaša velike ugodnosti za obmejne regije na obeh straneh, ne glede na sedanje stanje razvoja vzhodnega obmejnega območja EU;

32. **opozarja**, da finančna sredstva, dodeljena za čezmejno sodelovanje ob vzhodni meji EU, znašajo le 5 % sredstev Evropskega sosedskega in partnerskega instrumenta; **meni**, da so sredstva, ki se dodelijo Evropskemu sosedskemu in partnerskemu instrumentu, nezadostna, ter **zahteva**, da se vsaj 10 % sredstev tega instrumenta nameni za podporo programom čezmejnega sodelovanja;

33. s tem v zvezi **meni**, da je treba prednostne naloge čezmejnega sodelovanja zelo previdno opredeliti z namenom, da se doseže čim večja sinergija in prepreči neupravičeno zapravljanje sredstev; tako majhnih zneskov ne bi smeli uporabljati za podporo splošnim gospodarskim in socialnim programom razvoja v obmejnih regijah; ravno tako nerealistično je pričakovati, da bo majhen finančni okvir zadostoval za druge prednostne cilje EU, kot je zagotavljanje učinkovite in varne meje, ki jih je treba obravnavati v okviru drugih politik EU;

34. **priporoča**, da se dodatno poudarijo tri prednostne naloge čezmejnega sodelovanja, namreč: a) odpravljanje skupnih težav ob meji, vključno s skupno lokalno infrastrukturo in integriranim regionalnim razvojem, b) neposredni stiki med ljudmi ter c) razvoj človeških virov in podpora izobraževanju, znanosti in raziskavam v obmejnih regijah;

35. **želi** poudariti prednosti spodbujanja in razvijanja interesa za sodelovanje, zlasti na področju kulture in izobraževanja, na podlagi kulturnih dejavnosti in izročil, značilnih za prvobitne lokalne in regionalne kulture;

36. **se veseli**, da bo pravni instrument evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) morda dobil novo vlogo na prej navedenih področjih, zlasti na področju javnega zdravstva, javnega prevoza, pripravljenosti na elementarne nesreče ali na področju ustvarjanja transnacionalnih turističnih struktur. Poleg tega se bo lahko EZTS uporabljal kot dodaten instrument za izvajanje strategij javno-zasebnega partnerstva; zato poziva pristojne nacionalne oblasti Ukrajine in sosednjih držav članic EU, da sprejmejo ustrezne ukrepe, ki bodo zagotovili sodelovanje ukrajinskih partnerjev v prihodnjih EZTS, kot omogoča Uredba (ES) 1082/2006;

37. **meni**, da je pomembno, da EU spodbudi finančno sodelovanje z Ukrajino, zlasti z evropskim sosedskim in partnerskim instrumentom in z vzpostavitvijo novih instrumentov, kot je sosedski investicijski sklad, ki bi ga lahko institucije držav članic, ki zagotavljajo razvojno pomoč, uporabljale za spodbujanje naložb v državah, vključenih v evropsko sosedsko politiko; predlaga tudi, da Ukrajina prispeva k podpisu skupnega finančnega sporazuma, ki bi ga izvajala skupna ustanova;

38. **poudarja** pomen programov sklepanja partnerstev med mesti za prispevek pri izmenjavi informacij na posebnih področjih delovanja;

39. **pozdravlja** vztrajanje Evropske komisije pri pomembnosti lokalne odgovornosti ob hkratnem zagotavljanju podpore na nacionalni ravni; vendar v zvezi z izboljšanjem sodelovanja **predlaga**, da je treba v okviru sosedskega akcijskega načrta EU in Ukrajine upoštevati tudi izvajanje dvostranskih programov.

Poseben položaj regij, ki neposredno mejijo na EU

ODBOR REGIJ

40. **poudarja**, da mednarodni odnosi med EU in Ukrajino najbolj vplivajo na ukrajinske regije, ki neposredno mejijo na EU; zato podpira tesnejše sodelovanje s temi regijami v okviru medregionalnega sodelovanja in partnerstva med lokalnimi organi;

41. **poziva** k čimprejšnji sklenitvi dvostranskih sporazumov med Ukrajino in mejnimi državami članicami o izvajanju pravil za obmejni promet, ki jih določa Uredba št. 1931/2006/ES;

42. **poudarja** pomen pomoči gospodarsko prikrajšanim, zaostalim območjem pri odpravljanju gospodarske zaostalosti

ter meni, da je za to potrebna vladna strategija Ukrajine, ki bo v skladu z načeli evropske regionalne politike, potrebna pa je tudi vzpostavitev sistema instrumentov in institucij; regije držav članic bi lahko pri tem pomagale s prenosom znanja in vsem zainteresiranim skupinam ponujale možnost, da sodelujejo pri posebnih projektih in na posebnih področjih, predvidenih v sosedskem akcijskem načrtu EU in Ukrajine, ter prispevajo tudi k razširjanju najboljših praks. Izjemno pomembno je zagotoviti finančna sredstva za izvajanje posebnih vsebin sosedskega akcijskega načrta EU in Ukrajine; ta sredstva morajo biti lahko dostopna;

43. **poudarja** pomen neposrednih medčloveških stikov v večkulturnih regijah, zlasti na področju kulture in izobraževanja ter tudi sodelovanja med mladimi. Prav zbiranje in izmenjava izkušenj in znanja je lahko glavni spodbujevalnik čezmejnega sodelovanja ter lahko Ukrajini pomaga pri nadaljevanju nepogrešljivih reform.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij – Evropski raziskovalni prostor – Nove perspektive

(2007/C 305/06)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da je treba postopek oblikovanja Evropskega raziskovalnega prostora pospešiti, če želimo, da se bo Evropa razvila v vodilno družbo znanja in najbolj dinamični gospodarski prostor; regije v okviru svojih raziskovalnih politik s podpornimi programskimi, strukturnimi in zakonodajnimi okvirnimi pogoji bistveno prispevajo k oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora;
- podpira usklajevanje regionalnih, nacionalnih in evropskih raziskovalnih programov in prednostnih nalog; vendar ob upoštevanju načela subsidiarnosti poudarja pristojnost držav članic ter regionalnih in lokalnih oblasti za znanost in raziskave ter še naprej zavrača centralizirane raziskave, načrtovane na evropski ravni;
- meni, da je za razvoj Evropskega raziskovalnega prostora zelo pomembna mobilnost znanstvenikov, vključno s potrebnimi zakonodajnimi prilagoditvami na področjih pravice do bivanja in pokojnin ter družini prijaznimi podpornimi ukrepi;
- poudarja potrebo po oblikovanju standardov in pravic za varovanje intelektualne lastnine. Priprava evropske listine za obravnavo intelektualne lastnine javnih raziskovalnih ustanov in univerz lahko pomembno prispeva k oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora in spodbujanju mrež sodelovanja;
- poziva univerze k odkrivanju novih poti sodelovanja med javnimi ustanovami in zasebnim sektorjem, npr. v okviru skupnih inovacijskih skladov javnega in zasebnega sektorja. Univerze je treba spodbujati, da bodo vir inovacij v svojih regijah.

Referenčna dokumenta

Zelena knjiga o *Evropskem raziskovalnem prostoru – Nove perspektive*

COM(2007) 161 konč.

Sporočilo o *izboljšanju prenosa znanja med raziskovalnimi ustanovami in industrijo po vsej Evropi: sprejemanje odprte inovativnosti – Izvajanje lizbonske strategije*

COM(2007) 182 konč.

Poročevalec: g. SCHROEREN (DE/EPP), član deželnega zbora Severnega Porenja – Vestfalije

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. potrjuje velik pomen oblikovanja Evropskega raziskovalnega prostora za gospodarski in družbeni razvoj ter inovacijsko sposobnost, za doseg lizbonskih ciljev ter trajnostno in uravnoteženo rast ter uspešnost regij Evrope, pa tudi za izboljšanje kakovosti življenja njenih državljanov;

2. meni, da so bili po tem, ko je Evropski svet marca 2000 v Lizboni sprejel sklep o oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora, sprejeti pomembni ukrepi za njegovo uresničitev. Ta postopek je treba pospešiti, če želimo, da se bo Evropa razvila v vodilno družbo znanja in najbolj dinamični gospodarski prostor;

3. zato pozdravlja pobudo Evropske komisije, ki je z zeleno knjigo začela pregled napredka, uspehov in neuspehov na poti do Evropskega raziskovalnega prostora od njegove ustanovitve leta 2000, ter obravnava in opisuje nove zamisli ob upoštevanju novega razvoja;

4. meni, da je za razvoj Evropskega raziskovalnega prostora zelo pomemben napredek pri mobilnosti znanstvenikov, vključno s potrebnimi zakonodajnimi prilagoditvami na področjih pravice do bivanja in pokojnin ter družini prijaznimi podpornimi ukrepi. Poleg tega lahko boljše usklajevanje in sodelovanje držav članic in regij glede raziskovalnih programov prispeva k sinergijam ter s tem k dodani vrednosti Evropskega raziskovalnega prostora in krepitvi konkurenčnosti Evrope na svetovnem trgu znanja. V zvezi s tem je nujno potrebna krepitev prenosa znanja tudi prek sodelovanja v inovacijskih grozdih. Podporne programe EU, zlasti 8. okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti, je treba ustrezno razširiti in usmeriti, slednjega pa je treba še bolj učinkovito kot doslej povezati z Evropskimi strukturnimi skladi;

5. poudarja velik pomen regij, ki v okviru svojih raziskovalnih politik s podpornimi programskimi, strukturnimi in

zakonodajnimi okvirnimi pogoji bistveno prispevajo k evropski dodani vrednosti na področju raziskav in k oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora ter ga uresničujejo. Zakonodajne okvirne pogoje EU bi bilo treba določiti le tam, kjer je to nujno potrebno za oblikovanje Evropskega raziskovalnega prostora in kjer usklajevalni ukrepi ne zadoščajo niti v okviru odprte metode usklajevanja. Zato Odbor še naprej zavrača vsako centralizirano načrtovanje na evropski ravni;

6. izrecno opozarja na odločilno vlogo mest in regij pri spodbujanju inovativnega okolja. Njihova politika ne vpliva močno samo na uresničitev Evropskega raziskovalnega prostora prek mobilnosti znanstvenikov – kajti znanstvenike in znanstvenice privlačijo le raznolike, strpne in inovativne življenjske okoliščine – temveč so mesta tudi gonilna sila za razvoj raziskovalne infrastrukture. Pri tem je treba opozoriti na regionalno inovacijsko politiko, tehnološke centre, podjetniške inkubatorje, znanstvene parke in sklade tveganega kapitala;

7. v zeleni knjigi o Evropskem raziskovalnem prostoru opazuje odsotnost stališča, da se okrepljeno sodelovanje med javno financiranimi raziskavami in drugimi družbenimi akterji nanaša tudi na lokalne in regionalne oblasti, ne pa le na industrijo, kot je navedeno v nekaterih primerih. V številnih državah članicah so lokalne in regionalne oblasti pristojne za pomembna področja javne blaginje. Okrepiti je treba sodelovanje med univerzami in javnimi akterji, obstaja pa večja potreba po „socialnih inovacijah“; tako bi lahko obvladovali velike družbene izzive in prispevali k izvajanju lizbonske strategije.

V zvezi z mobilnostjo znanstvenikov in znanstvenic

ODBOR REGIJ

8. meni, da je tematska, geografska in institucionalna mobilnost znanstvenikov zelo pomembna za nadaljnji razvoj in prenos znanja ter da bi zato morala postati samoumeven sestavni del sedanjih življenjepisov in poklicnih poti;

9. se strinja, da mobilnost znanstvenikov sedaj pogosto ovirajo nezadostni zakonodajni in institucionalni okviri ter slabi delovni pogoji in zapreke na poklicni poti;

10. poudarja pomen usposabljanja znanstvenikov v različnih delih Evropske unije, vključno z novimi državami članicami. Z usposabljanjem znanstvenikov v različnih delih EU se vedno bolj uresničujejo enake možnosti tudi pri dostopu do usposabljanja znanstvenikov, kar zagotavlja, da se evropski potencial talentov optimalno uporabi v korist celotne EU. Ta vidik poudarja pomen financiranja univerz in raziskovalnih ustanov z nacionalnimi in evropskimi finančnimi instrumenti ter z ukrepi lokalnih in regionalnih oblasti;

11. spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da sprejmejo vse možne ukrepe v svoji pristojnosti za izboljšanje mobilnosti na vseh področjih, zlasti med znanostjo in industrijo. Pri tem je zelo pomembno tesno vseevropsko sodelovanje med podjetji, univerzami in raziskovalnimi ustanovami, pa tudi s političnimi akterji in upravami na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Delež žensk v znanstvenih poklicih je treba trajno povečati. V zvezi s tem so izredno pomembni prožnost poklicnih poti in delovnega časa, predpisi za prenos pokojninskih pravic, pa tudi ponudba otroškega varstva v skladu s potrebami in drugih družini prijaznih podpornih ukrepov (npr. pomoč pri vstopu na trg dela zakoncev in življenjskih partnerjev);

12. izraža potrebo, da je treba pritegniti odlične znanstvenike iz neevropskih držav in zato poudarja pomen programov mobilnosti EU, kot je program Marie Curie, ter pozdravlja podporne ukrepe, ki so jih nekatere regije sprejele za spodbujanje vračanja znanstvenikov;

13. v zvezi s tem načeloma podpira potrebo po večjem odpiranju regionalnih in nacionalnih programov R&R, vendar je treba pojasniti praktično izvajanje teh programov;

14. potrjuje vlogo EU, da s pomočjo odprte metode usklajevanja pregledno in na podlagi primerov najboljših praks iz regij spodbuja boljše usklajevanje ukrepov regionalnih in nacionalnih oblasti za spodbujanje mobilnosti.

V zvezi z vzpostavitvijo odlične raziskovalne infrastrukture

ODBOR REGIJ

15. priznava potrebo po oblikovanju sodobne in zmogljive evropske raziskovalne infrastrukture, zlasti v vzpostavitvijo sodobnih virtualnih mrež in baz znanja, ter podpira stališče, da je v ta namen treba poleg evropskih virov pridobiti tudi regio-

nalna, nacionalna in zasebna sredstva. V zvezi s tem je odločilnega pomena doseči cilj 3 % BDP z dvotretjinskim deležem zasebnega sektorja;

16. potrjuje svoje stališče, da je za zagotavljanje mednarodne konkurenčnosti Evropskega raziskovalnega prostora treba pospeševati povezovanje obstoječih raziskovalnih ustanov v mreže in njihov nadaljnji razvoj. Evropski strukturni skladi bi lahko bistveno prispevali k financiranju in ustanavljanju novih raziskovalnih infrastruktur. Poleg tega si je treba prizadevati za tesnejšo povezavo z okvirnim programom za raziskave. Ta vidik oz. vloga strukturnih skladov pri oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora je bila v zeleni knjigi doslej premalo poudarjena;

17. v zvezi s tem poziva, da je treba tudi o vprašanju izvajanja in financiranja evropskega načrta, ki ga je predložil Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture (ESFRI), razpravljati kot o pomembnem mejniku v oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora. Pri tem je v ospredje treba postaviti jasne in pregledne postopke odločanja ter merilo odličnosti;

18. zato pozdravlja prizadevanja v različnih regijah, da se z okrepitevijo avtonomije univerz omogoči večja udeležba zasebnega sektorja. Izrecno jih poziva k odkrivanju novih poti sodelovanja med javnimi ustanovami in zasebnim sektorjem, npr. v okviru skupnih inovacijskih skladov javnega in zasebnega sektorja, ki so lahko vzor za trajnostno uporabo in zagotavljanje javnih virov. Univerze je treba spodbujati, da bodo kot vir inovacij v svojih regijah postale še bolj opazne kot doslej, in jih vključevati v ustrezne procese razprav na regionalni, nacionalni in evropski ravni;

19. se strinja, da je treba javne in zasebne dejavnosti ter dejavnosti R&R držav članic EU bolje uskladiti, in meni, da je odprta metoda usklajevanja primeren instrument za doseg sinergijskih učinkov na tem področju.

V zvezi s krepitvijo raziskovalnih ustanov in prizadevanji za njihovo odličnost

ODBOR REGIJ

20. poudarja pomen univerz in neuniverzitetnih raziskovalnih ustanov za temeljne in uporabne raziskave kot gonilo splošnega družbenega, kulturnega in gospodarskega razvoja v njihovih regijah in tudi v medregionalnem okviru. Ob upoštevanju tega se zavzema za obsežno opredelitev pojma inovacije, ki bo obsegala več kot le gospodarski pomen;

21. poudarja pomen čezmejnega sodelovanja univerz in raziskovalnih ustanov z neuniverzitetnimi partnerji v industriji in gospodarstvu, upravo, kulturo in drugimi družbenimi skupinami;

22. podpira prizadevanja za vzpostavitev virtualnih centrov znanja in v zvezi s tem poudarja prizadevanja regij, ki spodbujajo sodelovanje akterjev tudi v virtualnih grozdih;

23. pozdravlja dejavnosti EU za spodbujanje teh ukrepov s primernimi podpornimi programi pomoči oz. dejavnostmi kot del teh programov – npr. v okviru 7. okvirnega programa za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti. Poleg tega poziva k nadaljnjemu usmerjenemu razvoju ustreznih programov s ciljem, da se doseže močnejše sodelovanje navedenih institucij in akterjev za doseg potrebne kritične mase in oblikovanje odličnih in mednarodno prepoznavnih grozdov;

24. opozarja, da je pri cilju doseči kritično maso na ravni raziskovalnih ustanov ta odvisna od tematike, raziskovalnega področja in udeležencev. Opustiti bi bilo treba standardni pristop za vsa raziskovalna področja in oblike spodbujanja;

25. pozdravlja cilj, zastavljen v zeleni knjigi, za primerno ravnotežje med institucionalnim in konkurenčnim financiranjem raziskovalnih ustanov. V skladu s predhodno izraženimi stališči Odbor regij poziva k nadaljevanju razprave o ustreznem ravnotežju med institucionalnim in konkurenčnim financiranjem. Za dinamiko sistema je zelo pomembno, kako je to ravnotežje zastavljeno;

26. meni, kot je izrazil že v preteklosti, da je treba prepustiti izbiro zanimivih in koristnih raziskovalnih tem znanstvenikom in njihovim skupnostim (pristop od spodaj navzgor – *bottom-up*) ter zaupati v prostovoljno povezovanje v mreže, namesto da bi dajali prednost procesu, vodenemu od zgoraj, in s tem ritualnemu sodelovanju;

27. hkrati poudarja, da je treba poleg spodbujanja odličnosti in vrhunskih dosežkov ljudem v vseh regijah zagotoviti dobro izobraževanje in usposabljanje kot osnovo za posameznikovo in družbeno blaginjo ter inovacijsko sposobnost.

V zvezi z demokratičnim in učinkovitim prenosom znanja

ODBOR REGIJ

28. OR se strinja z razlago o velikem pomenu digitalnih medijev za demokratično, čezmejno in ciljno usmerjeno razši-

rjanje znanja in znanstvenih spoznanj, med drugim za politično posvetovanje, ter podpira razširjanje tega znanja tudi prek mednarodnega povezovanja v mreže;

29. v zvezi z mednarodnim sodelovanjem poudarja potrebo po oblikovanju standardov in pravic za varovanje intelektualne lastnine, kajti brez njih bi bilo zaupno sodelovanje v institucionalnem in čezmejnem smislu, npr. v grozdih in centrih odličnosti, močno ovirano;

30. znova poudarja svoje stališče, da je v ta namen treba spodbujati sistematičen razvoj in uporabo evropskih in mednarodnih standardov ter z objavljanjem primerov najboljših praks podpirati zlasti prenos znanja med industrijo in sektorjem javnih raziskav. Priprava evropske listine za obravnavo intelektualne lastnine javnih raziskovalnih ustanov in univerz lahko pri tem pomembno prispeva k oblikovanju Evropskega raziskovalnega prostora in spodbujanju mrež sodelovanja;

31. izrecno poudarja, da je treba tudi pri velikih evropskih projektih sodelovanja, kot je npr. Evropski tehnološki inštitut, zagotoviti vključitev in možnosti sodelovanja regij in MSP.

V zvezi z usklajevanjem raziskovalnih programov in prednostnih nalog

ODBOR REGIJ

32. podpira usklajevanje in prilagajanje regionalnih in nacionalnih raziskovalnih programov in prednostnih nalog s ciljem uresničiti Evropski raziskovalni prostor in raziskovalni trg ter bolje uskladiti raziskovalne dejavnosti posameznih držav. Podpira tudi boljše osredotočenje na skupni cilj oblikovanja Evropskega raziskovalnega prostora. Ob upoštevanju načela subsidiarnosti poudarja pristojnost držav članic ter regionalnih in lokalnih oblasti za znanost in raziskave ter še naprej zavrača centralizirane raziskave, načrtovane na evropski ravni;

33. potrjuje svoje prepričanje, da je vzpostavitev Evropskega raziskovalnega prostora in vsebinsko usklajenih raziskav mogoče bistveno spodbuditi tako, da se lokalnim in regionalnim oblastem zagotovijo dobri okvirni pogoji za raziskave. To omogočajo programi pomoči EU, kot je 7. okvirni program za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti, velik napredek pa je mogoče doseči tudi z ustreznimi usklajenimi in usmerjenimi strukturnimi programi, ki omogočajo sinergije med strukturno in raziskovalno podporo;

34. priznava, da raziskovalnih in inovacijskih modelov, ki so uspešni v določeni regiji, ni mogoče preprosto kopirati in prenesti v druge regije oziroma politične enote. Lahko pa služijo kot zgled za razvoj prilagojenih modelov v drugih, tudi prikrajšanih regijah, pri čemer je treba upoštevati strukturne, družbene in kulturne značilnosti posamezne regije;

35. se strinja, da se je program ERA-NET za usklajevanje regionalnih in evropskih raziskovalnih programov obnesel in ga je treba še naprej razvijati;

36. opozarja, da bodo regije primerjalne analize EU sprejele, če bodo upoštevani posebni razvojni pogoji, faze in potrebe posameznih regij. Zato mora EU za uspešne primerjalne analize v regijah razviti primerne kazalnike ter raziskovalne metode, ki dejansko omogočajo primerjavo regij in vodijo k uresničljivim rezultatom. Vključevanje regij v ta razvojni proces je nepogrešljivo za uspeh primerjalnih analiz v prihodnje;

37. opazuje, da v zeleni knjigi o Evropskem raziskovalnem prostoru niso navedene t. i. „socialne platforme“. Cilj te inovativne zamisli je dejansko oblikovati in izvajati strateške agende za raziskave glede na velike družbene izzive, npr. okolje, staranje prebivalstva in integracijo. Pozdraviti je treba dejstvo, da so v delovnem programu v poglavju Sodelovanje v okviru tem iz družbenoekonomskih in humanističnih ved iz decembra 2006 navedene socialne platforme za mesta in socialna kohezija. Vendar mora Komisija še naprej razvijati to inovativno pot za

oblikovanje prihodnjih tem na področju raziskav, kar med drugim že poteka v dialogu z znanstveniki, javnimi akterji, podjetji in civilno družbo.

V zvezi z odprtostjo Evropskega raziskovalnega prostora svetu

ODBOR REGIJ

38. podpira idejo mednarodne narave znanosti in raziskav ter poudarja potrebo po sodelovanju, ki presega meje EU, in izmenjavo znanja in znanstvenikov;

39. pozdravlja dejavnosti držav članic, ki to mednarodno sodelovanje spodbujajo z oblikovanjem ugodnih okvirnih pogojev, kot na primer z ustreznim spreminjanjem imigracijskih zakonov, ter poziva k tesnemu sodelovanju držav članic na teh področjih.

V okviru nadaljnjih korakov

ODBOR REGIJ

40. pozdravlja pobudo Evropske komisije za obsežno javno razpravo, v katero bo vključen Odbor regij in v okviru katere je treba konkretnije določiti in nadalje razviti predstavljene prednostne teme in ukrepe za oblikovanje Evropskega raziskovalnega prostora, pri tem pa upoštevati načelo subsidiarnosti, ki velja za področje raziskav.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Predhodno mnenje Odbora regij – Dejavniki uspešnosti za predvidevanje in spremljanje prestrukturiranja v mestih in regijah

(2007/C 305/07)

ODBOR REGIJ

- meni, da je treba uvideti, da v mestih in regijah poteka neprestano prestrukturiranje, ki spremlja naše življenje. Prestrukturiranje je treba obravnavati kot priložnost za reševanje sedanjih in prihodnjih gospodarskih težav;
- priporoča stalno spremljanje teh procesov v celotni Evropski uniji, ki bi ga izvajali od vseh zainteresiranih strani neodvisni organi. Evropska unija in države članice bi morale spodbujati vzpostavljanje lokalnih in regionalnih partnerstev med upravnimi oblastmi, podjetji in socialnimi partnerji ter s tem spodbujati sodelovanje za lokalni razvoj v času globalizacije, zlasti v obrobni regijah, kjer obstaja tveganje izgube kulturne dediščine ali lokalne ali regionalne identitete;
- Prestrukturiranje mora na lokalni in regionalni ravni zagotoviti doseganje ciljev, ki so v skladu z evropskimi politikami, npr. glede konkurenčnosti in inovativnosti, hkrati pa ohraniti visoko raven zaposlenosti. Sedanji proces prestrukturiranja pa mora biti tudi prvi korak k posodabljanju, katerega cilj je ustvariti v prihodnost usmerjeno gospodarstvo, ki temelji na znanju in inovacijah. Tega cilja ni mogoče doseči brez povečanja naložb v človeški kapital;
- Celostni pristop k prestrukturiranju podeželja zagotavlja (oziroma naj bi zagotovil) minimalen dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena, da bi privabili podjetja in izkušene delavce ter zaježili odseljevanje. Pri tem je smiselno usmeriti pozornost v to, da se sredstva iz ESRR, ESS in EARFD namenijo obnavljanju in ne ohranjanju sedanjega stanja. Pomemben instrument za obravnavo neposrednih problemov, ki lahko nastanejo zaradi prestrukturiranja, je Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji.

Poročevalec: Witold KROCHMAL, Mayor of Wolow (PL/UEN-EA)

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

Socialno-ekonomsko in politično ozadje mnenja

1. Evropska komisija je 16. oktobra 2006 zaprosila Odbor regij, da pripravi predhodno mnenje o učinkovitih strategijah za prestrukturiranje evropskih mest in regij. Komisija meni, da bo mnenje Odbora koristen prispevek k oblikovanju pristopa Komisije k procesu prestrukturiranja, ki je nujen za evropsko gospodarstvo.

2. Evropska unija trenutno doživlja korenite gospodarske spremembe, saj poteka prestrukturiranje celotnega gospodarstva nekaterih mest in regij. Lokalne in regionalne oblasti se zato srečujejo z novimi izzivi, na katere morajo odgovoriti, da bi ohranile gospodarsko, družbeno in okoljsko ravnovesje.

3. Prestrukturiranje je treba obravnavati kot priložnost za reševanje sedanjih in prihodnjih gospodarskih težav ter lajšanje in odpravljanje njihovih negativnih učinkov. Regionalna in lokalna raven zaradi poznavanja lokalnih razmer in sposobnosti ustreznega, hitrega in prilagodljivega odzivanja najučinkoviteje izvaja politike prestrukturiranja, zlasti, kadar ti procesi niso namenjeni reševanju strukturnih težav.

4. Prestrukturiranje mora na lokalni in regionalni ravni zagotoviti doseganje ciljev, ki so v skladu z evropskimi politikami, npr. glede konkurenčnosti in inovativnosti, hkrati pa ohraniti visoko raven zaposlenosti, da bi evropskim državljanom zagotovili primerno življenjsko raven.

5. Ti izzivi so posebej pomembni za regije in mesta – lokalne oblasti, ki imajo veliko možnosti za spreminjanje strateških smernic v konkretne ukrepe in mobilizacijo lokalnih družbenih organizacij in podjetij k ukrepanju.

6. To mnenje naj bi prispevalo več dodatnih elementov k razpravi o sedanjih procesih prestrukturiranja na lokalni in regionalni ravni, ki so postali neizogibna stalnica in stalni spremljevalci naše družbe in gospodarstva.

7. Glavni dejavniki, ki sprožijo proces prestrukturiranja in jih morajo lokalne, regionalne in nacionalne oblasti obravnavati ter po možnosti celo predvideti in pričakovati, so:

- razmah globalizacije;
- varnost in boj proti terorizmu;
- energija in podnebne spremembe;
- odpiranje svetovnih gospodarstev mednarodni trgovini;

— razvoj notranjega trga EU;

— uvedba novih inovativnih tehnologij;

— višji standardi na področju varstva okolja;

— vedno večji pomen storitev splošnega pomena;

— spremembe povpraševanja potrošnikov.

8. Prestrukturiranje poteka na več ravneh in na več področjih:

— na medsektorski ravni;

— na sektorski ravni;

— na ravni podjetja.

9. Ne glede na pristop posamezne panoge ali sektorja potekajo procesi prestrukturiranja v glavnem na lokalni ravni, saj ti procesi najbolj vplivajo na lokalne in regionalne skupnosti.

10. Ker spremembe, zaradi katerih je prestrukturiranje nujno, nastajajo zelo hitro, gre pri teh procesih pogosto za nenadne ukrepe, katere so podjetja prisiljena sprejeti, če se želijo prilagoditi zahtevam svetovnega gospodarstva in spremembam na trgu potrošnikov.

11. Zaradi vedno bolj globaliziranega gospodarstva imajo krize v podjetjih ali sektorjih ali njihova kratkoročno premajhna konkurenčnost vedno večje posledice. Take krize so nepredvidljive in lahko postopoma povzročijo veliko škodo gospodarski strukturi regij.

12. Iz istega razloga je vedno pogostejše preseljevanje podjetij, tj. nenadni prenos gospodarske dejavnosti iz ene regije v drugo. Te nepričakovane odločitve se sprejemajo na podlagi strateških in finančnih ter drugih meril, kot je na primer cena proizvodnih dejavnikov, vendar jih včasih spodbujajo z regionalnimi pobudami in politikami privabljanja naložb.

13. Tovrstno hitro prestrukturiranje pa ima nezaželene posledice kljub trdnim pravnim instrumentom in strokovnemu vodstvu v mnogih državah. Ti procesi ne morejo preprečiti dolgoročnih negativnih družbenih sprememb v teh regijah in vodijo h kratkoročnim rešitvam na račun trajnejših rešitev ter pogosto povzročijo resne socialne in regionalne težave. Preseljevanje podjetij, ki samim podjetjem prinese koristi, je pogosto resen udarec za regije, ki izgubijo podjetje.

14. Ne gre za izziv, da bi morali neizogiben postopek prestrukturiranja ustaviti, temveč bi ga morali sprejeti tako, da regije, občine in posamezniki, če se le da, ne bi občutili negativnih posledic, dolgoročno pa dobili nove priložnosti.

15. Do večine primerov hitrega prestrukturiranja je prišlo v državah, ki so se Uniji priključile leta 2004 in 2007, delno zaradi različnih ravni gospodarskega razvoja in napredovanja na področjih novih tehnologij in inovacij v 27 državah članicah EU. V mnogih primerih so bili doseženi pričakovani gospodarski rezultati, vendar na račun negativnih družbenih posledic predvsem zaradi kratkega prehodnega obdobja.

16. Če želimo, da bi bilo prestrukturiranje stalen proces, je treba proučiti primere prestrukturiranja v starih državah članicah z uporabo metode predvidevanja, kar bi omogočilo zgodnejše odkrivanje morebitnih težav, s čimer bi lahko preprečili ali pa vsaj omilili negativne učinke prestrukturiranja.

17. Uspeh določenega procesa prestrukturiranja – zlasti predvidevanje težav – je v veliki meri odvisen od dialoga med podjetji, tretjim sektorjem, zaposlenimi in njihovimi organizacijami (na primer sindikati), lokalnimi in regionalnimi oblastmi, univerzitetnimi središči in raziskovalnimi ustanovami ter vladnimi organi, kot so npr. regionalne razvojne agencije. Rezultat in uspeh prestrukturiranja sta pogosto odvisna od kakovosti tega dialoga.

18. Lokalne in regionalne oblasti imajo v tem procesu pomembno vlogo. Če je prestrukturiranje neizogibno, so možne tri vrste ukrepov:

- krepitev in po potrebi večanje raznovrstnosti lokalne ekonomske in socialne baze ter infrastrukture,
- ukrepanje za ohranitev glavnih delodajalcev in krepitev MSP kot gonil zaposlovanja,
- povečanje privlačnosti regije, mesta ali lokalne skupnosti.

Za te ukrepe, pa tudi za sam proces prestrukturiranja, so potrebni ustrezni statistični podatki, viri informacij in posebna strategija zbiranja in posredovanja informacij vsem udeleženi stranem v procesu prestrukturiranja.

19. Politika obveščanja bi morala upoštevati predvsem mala in srednje velika podjetja, ki imajo zaradi svojega položaja več težav z ocenjevanjem virov informacij, ki omogočajo predvideti spremembe na trgu.

20. Sektor MSP si zasluži posebno pozornost tako v času samega prestrukturiranja kot v času predvidevanja sprememb. V teh fazah je najbolj potrebno ukrepanje za okrepitev in razvoj vodstvenih, organizacijskih ter strateških znanj in sposobnosti, ki lahko pripomorejo k rasti MSP z osvobajanjem od tradicionalnega družinskega vzorca in z uvajanjem modela nadzora in upravljanja, ki ustreza svetovni konkurenci. Iz proučenih primerov je razvidno, da je bila strategija najemanja podizva-

jalcev najučinkovitejša metoda, vendar samo v primerih, v katerih je bilo možno preseči standardne odnose na trgu in vzpostaviti partnerstva na podlagi sodelovanja med podjetji in družbami znotraj mreže, zlasti na regionalni ravni.

Sklepne ugotovitve

21. Iz proučenih primerov prestrukturiranja je razvidno, da ne obstaja samo en pristop in da je izbira v veliki meri odvisna od vrste teritorialne skupnosti (regija, mesto, lokalna skupnost), gospodarskega sektorja, vrste področja z vidika geografske lege (območja na obrobju), uporabe zemljišča (kmetijstvo, lahka industrija, težka industrija) ter stopnje gospodarskega razvoja te države.

22. Sedanji proces prestrukturiranja pa mora biti tudi prvi korak k posodabljanju, katerega cilj je ustvariti v prihodnost usmerjeno gospodarstvo, ki temelji na znanju in inovacijah. Tega cilja ni mogoče doseči brez povečanja naložb v človeški kapital z boljšim izobraževanjem in usposabljanjem. To zahteva učinkovite in produktivne naložbe v lokalni in regionalni trg dela, kar bi omogočilo predvideti izzive, ki jih s seboj prinašajo hitri procesi prestrukturiranja gospodarstva in družbe.

23. Širitev in večanje naložb v človeški kapital ter prilagajanje izobraževanja in usposabljanja, da bi ugodili zahtevam po novih znanjih, ki so potrebna zaradi prestrukturiranja, povzroči dodatne stroške. Potrebni so primerni mehanizmi, s pomočjo katerih bi zagotovili, da se ti stroški porazdelijo med podjetja, javni sektor in fizične osebe. Posebno podporo potrebujejo obsežne strategije usposabljanja, ki zagotavljajo usposobljenost, potrebno v gospodarstvu, ki temelji na znanju in inovacijah. Izmenjava izkušenj in ustanavljanje partnerstev med mesti in regijami na področju izobraževanja in usposabljanja sta bistvenega pomena za učinkovito izvedbo teh procesov.

24. Iz zgornjih primerov je razvidno, da so naložbe v človeški kapital izredno pomemben del prestrukturiranja in obnove mest in podeželja. To je dejansko glavna naloga organizacij, ki so vključene v prestrukturiranje na lokalni ravni. Vprašanja poklicne in gospodarske mobilnosti ter uravnotežene ponudbe in povpraševanja na lokalnem trgu dela so odločilnega pomena za učinkovito prestrukturiranje. Mobilnost iskalcev zaposlitve in tistih, ki jim grozi brezposelnost, zlasti delavcev z nizko stopnjo izobrazbe, bi bilo treba spodbujati s ponudbo storitev iskanja zaposlitve, prilagojenih posamezniku, poklicnega usposabljanja in pridobivanja izkušenj, da bi se lahko iskalci zaposlitve in tisti, ki jim grozi brezposelnost, prilagodili potrebam trga dela. To je zlasti pomembno za mlade, ki imajo več težav z iskanjem zaposlitve.

25. Ukrepi, ki temeljijo na načelih evropskega programa za mlade, kot so poklicno svetovanje, pomoč pri dokončanju šolanja in dostop do ustreznega usposabljanja, lahko omogočijo enostaven prehod s šolanja v zaposlitev na območjih, ki se srečujejo s prestrukturiranjem.

26. Takšni ukrepi bi lahko ustavili neugodne trende v mestih in na podeželju, kot je odseljevanje s podeželja, ki je težava ne samo zato, ker lahko podeželska območja kot skupnosti izginejo, kar bi pomenilo izgubo kulturnih vrednot, tradicije in lokalnih posebnosti, temveč tudi zato, ker je s tem ogroženo hidrogeološko ravnoesje. Najbolj učinkovit način za zaustavitev tega procesa so ukrepi v okviru programov Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Evropskega socialnega sklada (ESS) in Evropskega sklada za kmetijstvo in razvoj podeželja (EAFRD). Celostni pristop k prestrukturiranju podeželja zagotavlja (oziroma naj bi zagotovil) minimalen dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena, da bi privabili podjetja in izkušene delavce ter zajezili odseljevanje. Pri tem je smiselno usmeriti pozornost v to, da se sredstva iz ESRR, ESS in EAFRD nameenjajo obnavljanju in ne ohranjanju sedanjega stanja.

27. Pomemben instrument za obravnavo neposrednih problemov, ki lahko nastanejo zaradi prestrukturiranja, je Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, ki ponuja kratkoročno pomoč regijam, ki jih je prizadela selitev gospodarske dejavnosti zaradi globalizacije. Odbor regij je pozdravil oblikovanje tega instrumenta in priporočil, da se njegov obseg poveča na milijardo EUR na leto. Odbor regij pričakuje prvo letno poročilo o rezultatih, ki jih je dosegel Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji leta 2007 (poročilo bo objavljeno leta 2008), da bo lahko podrobno analiziral, ali merila posega, ki ga določa člen 2 Uredbe 1927/2006/ES, omogočajo ustrezno izvrševanje sklada, in prispeval k razpravi o možnem pregledu teh meril.

28. Zaradi prestrukturiranja je veliko regij vse bolj odvisnih od turizma. V tem primeru se celostni pristop, ki izkorišča naravne vire in kulturno dediščino, osredotoča na kakovost in glavni cilj je zadovoljstvo stranke. Uspeh takšnih procesov je v veliki meri odvisen od razvoja komunikacij, povezanosti teh območij z večjimi nacionalnimi in evropskimi omrežji ter uporabe novih tehnologij pri komuniciranju na splošno, vključno s širokopasovnim internetnim dostopom, in od primernih ukrepov izobraževanja in usposabljanja.

29. Prav kulturno in naravno bogastvo bi morala imeti v teh procesih prestrukturiranja največji pomen. Včasih gre pri tem za

najbolj pomemben vir v procesu prestrukturiranja, zlasti na redko poseljenih območjih na obrobju, saj omogoča dinamično rast turizma, kar lahko postane vzvod lokalnega razvoja.

30. Približno 60 % prebivalstva EU živi na mestnih območjih s 50 000 prebivalci in več. Večina delovnih mest, podjetij, visokošolskih ustanov in drugih središč družbenega in gospodarskega življenja se nahaja v mestih in na mestnih območjih. Ta območja sicer ponujajo priložnosti, vendar skrivajo tudi nevarnosti. Pri prestrukturiranju v evropskih mestih gre poleg konkretnih gospodarskih ukrepov tudi za ukrepe za prenovu mestnih območij v širšem pomenu besede.

31. Kot kažejo primeri, lahko samo s celostno obravnavo gospodarskih in družbenih težav ter težav, povezanih s prostorskih načrtovanjem, dosežemo rezultate, ki jih pričakujejo lokalno prebivalstvo, lokalne oblasti in EU. V mestih je lažje najti partnerje za prestrukturiranje, vendar so uspešna samo javno-zasebna partnerstva in partnerstva s tretjim sektorjem, ki se financirajo iz različnih virov.

32. Mesta, ki so ohranila prevladujoč položaj v svoji regiji, npr. zaradi svoje velikosti ali zgodovine, so sprejela strategijo obnove kot gonilno silo regije. Zaradi svojega današnjega položaja lahko pomagajo pri procesu prestrukturiranja v celotni regiji, tako z neposrednimi partnerstvi kot z organizacijami, ki imajo sedež v njihovem mestu.

33. Ukrepi za povečanje konkurenčnosti in spodbujanje podjetništva, inovacij in razvoja storitev so prispevali k privabljanju in ohranjanju visoko usposobljenih delavcev. S tem se je zelo izboljšal obseg in standard storitev za lokalno prebivalstvo. Ustrezno načrtovanje, zasnova in vzdrževanje mestnih območij so prispevali k upadu kriminala v mestih, zato so ulice, parki in otroška igrišča postali privlačnejši. Visokokakovostno mestno okolje je bistveni del učinkovitega prestrukturiranja, saj pomaga pri zagotavljanju zanimivega okolja za delo, življenje in naložbe.

34. Izkušnje kažejo, da so mesta, ki so spodbujala oblikovanje grozdov, precej povečala svojo konkurenčnost. Odnose med mestom in podeželjem je treba ohranjati na primerni ravni, da se zagotovijo enake možnosti za razvoj ter zmanjšajo razlike med mestnimi in podeželskimi območji.

35. Pristop, ki je prilagojen procesu prestrukturiranja na regionalni ravni, morajo spremljati mreže regij s podobno vrsto prestrukturiranja (mreže obrobni in rudarskih regij).

36. Pomembno je, da imajo tudi udeleženci in partnerji v procesu prestrukturiranja večji dostop do virov financiranja: poleg evropskih subvencij in skladov morajo biti na voljo tudi bančna jamstva, vzajemna jamstva ter standardna in mikro posojila. Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad imata lahko pri tem zelo pomembno vlogo.

37. En sam model, ki bi zagotavljal uspeh za vse, ne obstaja. Vendar je kljub razlikam v posameznih procesih prestrukturiranja možno določiti več dejavnikov, ki so značilni za uspešno prestrukturiranje:

- stalno spremljanje gospodarskih sprememb za zgodnje predvidevanje prestrukturiranja;
- predvidevanje ne sme biti omejeno samo na napovedovanje, temveč mora ponuditi tudi možne scenarije izvedbe;
- dialog z organizirano civilno družbo, tudi izmenjava informacij med stranmi, ki sodelujejo v procesu prestrukturiranja;
- strukture, ki povezujejo visokošolske, znanstvene in raziskovalne ustanove, industrijo ter upravo na vseh ravneh;
- lahko dostopne strukture visokokakovostnega izobraževanja in usposabljanja;
- redno javno ocenjevanje kakovosti, učinkovitosti in posledic sprejetih ukrepov;
- različni viri financiranja procesa prestrukturiranja; financiranje mora vključiti vse zainteresirane strani, kar vodi k učinkovitejšim ukrepom;
- ugotovitev, do katere mere je regija ali mesto sposobno izvesti teritorialno politiko za ohranitev sposobnosti lokalnih podjetij za proizvodnjo, ponudbo storitev in njihovo distribucijo;
- zavest lokalnih skupnosti, da so nujne stalne spremembe – v obliki lokalne ali regionalne identitete. To omogoča celostni pristop za trajnostni razvoj z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika, kar je dodatni dejavnik za privabljanje novih naložb;
- zelo proaktiven odnos regionalnih in lokalnih oblasti, ki temelji na vodstvenih sposobnostih in dostopu do instrumentov, povezanih s konkurenco in finančnimi sredstvi;
- obsežen projekt, ki nastane v neposrednem okolju in je prilagojen lokalnim razmeram, pri tem pa od primera do primera različno povezuje različne vidike: gospodarski razvoj, izobraževanje, socialno vključevanje, kulturo, prostorsko načrtovanje itd.

Priporočila Odbora regij

38. Evropska komisija mora priznati, da v mestih in regijah poteka neprestano prestrukturiranje, ki spremlja naše življenje.

39. Odbor poziva lokalne in regionalne oblasti, naj na podlagi obsežnih in skupnih projektov mest in regij razvijejo resnično načrtovanje za svoja območja, ki bo vključevalo tudi spremljanje, podporo lokalnega gospodarstva ter vključitev lokalnih ukrepov gospodarstva v regionalne strategije.

40. Odbor regij v zvezi s tem priporoča stalno spremljanje teh procesov v celotni Evropski uniji, ki bi ga izvajali organi, neodvisni od vseh zainteresiranih strani; spremljanje bi vključevalo tudi podjetja, socialne partnerje ter lokalne in regionalne skupnosti po regijah in po sektorjih. Ta sistem bi moral vključevati tudi analizo družbenih in gospodarskih sprememb na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, pri tem pa upoštevati podeželske, obrobne in gorske regije, ter analizo prihodnjih gospodarskih trendov na trgu dela.

41. Zato Odbor priporoča objavo najboljših praks prestrukturiranja, kar bi koristilo drugim mestom in regijam v EU. Najboljše prakse bi morali predstaviti razvrščene po območjih s podobno vrsto prestrukturiranja (podeželske regije, obrobne regije, regije s težko industrijo, rudarstvom, lahko industrijo, tekstilno industrijo, mestna območja itd.).

42. Evropska unija in države članice bi morale s finančnimi instrumenti spodbujati partnerstva na lokalni in regionalni ravni med upravami, podjetji in socialnimi partnerji ter s tem spodbujati sodelovanje za lokalni razvoj v času globalizacije. Tako bo precej lažje predvidevati procese prestrukturiranja.

43. Poziva Evropsko komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo prožnosti mehanizmov financiranja EU, zlasti ESS, in tako zagotovijo, da bodo na razpolago finančna sredstva za hiter odziv na položaj, ki se pojavi nenadoma in nepričakovano. V teh primerih je takoj potrebno financiranje poslovnih inkubatorjev, izbire osebja, pomoči in svetovanja za novo ustanovljena podjetja in usmerjenega usposabljanja. Tisti, ki zaradi prestrukturiranja izgubijo zaposlitev, imajo največ možnosti najti novo zaposlitev v treh mesecih, pozneje se te možnosti bistveno zmanjšajo. Mehanizmi za uporabo instrumentov na različnih ravneh EU bi morali upoštevati to potrebo po odzivnosti. Ukrepi za hiter odziv na stiske, ki jih lahko povzroči prestrukturiranje, bi morali vključevati pomoč za kritje nujnih družbenih potreb prizadetih posameznikov (nastanitev, zdravstvo, svetovanje itd.). Ljudje, ki jih prizadene prestrukturiranje, potrebujejo družbeno podporo, da lahko na novo začnejo in se prilagodijo prestrukturiranju.

44. Priporoča, da se v procesu prestrukturiranja izkoristi čezmejna lega nekaterih mest in regij ter poziva k odstranitvi vseh postopkovnih ovir, ki onemogočajo pretok delavcev in kapitala ter s tem tudi proces prestrukturiranja.

45. Priporoča, da Komisija sprejme celostni pristop za sofinanciranje procesov prestrukturiranja iz evropskih skladov, kar bi omogočilo reševanje gospodarskih in družbenih vprašanj ob izvajanju evropskih politik.

46. Države članice poziva, naj odstranijo pravne in druge ovire za ustanovitev zasebno-javnih partnerstev, ki bi lahko ponudili aktivno in učinkovito pomoč v procesih prestrukturiranja.

47. Evropsko komisijo in druge institucije, ki sofinancirajo procese prestrukturiranja, poziva, naj povečajo nadzor nad učinkovitostjo porabe sredstev, zlasti pri t. i. „mehkih projektih“, ki se financirajo iz Evropskega socialnega sklada.

48. Evropsko unijo poziva k upoštevanju vidikov, povezanih s procesom prestrukturiranja, v sedanjih evropskih politikah in pri pripravi novih politik od faze njihovega načrtovanja do zaključka.

49. Države članice poziva, naj podjetjem, ki jih je prizadelo prestrukturiranje, omogoči finančne instrumente, združljive s pravom EU, zlasti podjetjem v obrobni regijah, kjer obstaja tveganje izgube kulturne dediščine ali lokalne ali regionalne identitete, in MSP, saj je zanje ta proces še posebej težaven.

50. Pričakuje, da se bo Komisija želela posvetovati z njim o smernicah Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, katerih rok veljavnosti bo potekel oktobra 2009 in jih bo treba pregledati leta 2007/2008.

51. Priporoča predvsem, da države članice in vsa podjetja, vključena v proces prestrukturiranja, zagotovijo ohranjanje lokalne tradicije in kulture, kar je lahko prednost v sedanjih in prihodnjih procesih prestrukturiranja.

52. Priporoča, da se pri predvidevanju procesov prestrukturiranja in širjenju najboljših praks v zvezi s prilagajanjem mest in regij spremembam, ki jih prinaša globalizacija, izkoristi nova pobuda Evropske komisije z naslovom *Regije za gospodarske spremembe* ter mreže mest in regij, ki nastajajo na podlagi te pobude in jih sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj.

53. Komisiji priporoča, da naj bo pozorna predvsem na izvajanje regionalnih spodbud pri preseljevanju podjetij.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

PRILOGA I

Kratek povzetek študij primerov prestrukturiranja v mestih in regijah

Kar je dajalo na začetku vtis prehodne krize prilagajanja v 70-ih in 80-ih letih, je dejansko postala stalnica družbenega in gospodarskega življenja sodobne Evrope, in stalni proces, ki od podjetij in njihovega okolja zahteva, da se prilagajajo na spremenljive pogoje na trgu – stalni proces prestrukturiranja. Za namene tega mnenja o prestrukturiranju v mestih in regijah EU, pripravljenega na zaprosilo Evropske komisije, smo preučili informacije, ki smo jih prejeli o razvoju teh procesov skupaj z informacijami iz drugih dokumentov. Sklepi in priporočila so vključeni v mnenje.

Škotska (Združeno kraljestvo) – primer močne konkurence na svetovnem trgu

Število delavcev v industriji je v obdobju 2002-2006 upadlo z 276 000 na 227 000, proizvodnja za izvoz pa je v istem obdobju upadla za 36 %. Večina podjetij je svojo proizvodnjo preselila v nove države članice ter Indijo in na Kitajsko. Načrt za gospodarski razvoj Škotske (Framework for Economic Development in Scotland – FEDS) se osredotoča na zagotavljanje produktivnosti in konkurenčnosti na svetovnem trgu. Program PACE (Partnership Action for Continued Employment), ki so ga ustanovile škotske oblasti, je omogočil vsem organizacijam v zasebnem in javnem sektorju, da so aktivno preprečile masovno odpustanje delavcev. Prestrukturiranje je hudo prizadelo škotski trg dela, zlasti industrijo. Vendar ima zaradi rasti v zaposlovanju v storitveni industriji in podjetniškem sektorju Škotska trenutno eno najvišjih ravni zaposlenosti v EU, stopnja brezposelnosti pa je na najnižji ravni v zadnjih 30 letih. Poleg tega ima škotsko gospodarstvo ogromno korist od globalizacije. Škotske banke so se razširile na tuje trge, kar je utrdilo njihov položaj med konkurenti.

Baskija (Španija) – prestrukturiranje regije in njenih mest

Lokalna industrija, ki je umerjena na ladjedelništvo, jeklarsko in težko industrijo, je v 80-ih letih doživela zaton. Baskovska vlada, delodajalci in sindikati so se odločili za prestrukturiranje in modernizacijo teh sektorjev. Ustvarjenih je bilo 9 grozdov, ki skupaj ustvarjajo 45 % baskovskega BDP in so danes še vedno gonilna sila baskovskega gospodarstva. Po procesu prestrukturiranja, ki je trajal 20 let, je baskovski BDP tretji najvišji v Evropi, takoj za regijami v Luksemburgu in na Irskem. Brezposelnost, ki je še leta 1990 znašala 25 %, je upadla na 4,5 %. Večina kapitala je bila vložena v inovacije; 66 % vseh sredstev je iz zasebnih virov (povprečje za Španijo je 48 %, za Evropo pa 54 %). Proces prestrukturiranja je bil povezan s preoblikovanjem mest v regiji vključno s prestolnico Bilbao. Kultura in lokalna identiteta sta imela v tem procesu ključno vlogo, kar je prispevalo k veliki stopnji sprejemanja samega procesa prestrukturiranja.

Kreta (Grčija) – od kmetijstva do turizma

Prestrukturiranje na Kreti je potekalo s pomočjo sredstev grške vlade in evropskih sredstev, temeljilo pa je na sodelovanju med podjetji in raziskovalnimi inštituti (Univerza na Kreti in raziskovalni inštitut Heraklion) s ciljem, da bi ljudem pomagali pri prehodu iz kmetijstva v storitveni sektor. Ta cilj je bil samo delno dosežen. Glavni razlog za to je vertikalna struktura in potek ukrepov od zgoraj navzdol. Močni centri so postali še močnejši, območja v notranjosti otoka pa so postala še bolj marginalizirana, s čimer se je povečal prepad med posameznimi manjšimi regijami, ni pa privedlo do večje konkurenčnosti.

Tavira (Portugalska)

Prestrukturiranje, ki temelji na prenovi, je privedlo do razvoja turizma in povečanja v naložbe v tem sektorju, kar je omogočilo ohranitev zgodovinske in arhitekturne dediščine regije, to pa je še bolj okrepilo turizem in dotok zasebnega kapitala. Ta proces se je financiral s sredstvi skladov PITER, URBAN, INTERREG in PROALGARVE.

Avstrijske dežele

Prestrukturiranje s preходом z gospodarstva, ki temelji na enem sektorju, na večdimenzionalno gospodarstvo, ki temelji na projektih v raziskave in razvoj, ter prehod v turizem in podjetništvo. Ta proces doživlja močno podporo s stalnim razvojem možnosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje.

Porto (Portugalska)

Proces prestrukturiranja se je komaj začel, nujen pa je postal zaradi selitve številnih vladnih organov in podjetij v prestolnico ter zaradi upada števila prebivalcev in propada tradicionalnih malih trgovin zaradi supermarketov. Cilj tega procesa je prenoviti mestno središče, razviti kulturne storitve in prenoviti mestno stanovanjsko politiko. Leta 2004 je nastala pobuda PortoVivo z željo privabiti zasebni kapital v mesto. Ta projekt prestrukturiranja in prenove naj bi trajal 20-let. V tem času je predvidena prenova več kot 5 000 stavb, s čimer bi ohranili dragoceno kulturno in zgodovinsko dediščino ter razvili storitveno dejavnost in s tem ustvarili nova delovna mesta.

Liberec (Češka)

Proces prestrukturiranja je postal potreben zaradi spremembe političnega sistema in želje, da bi gospodarstvo uskladili z evropskimi standardi. Financira se v glavnem iz državnega in regionalnega proračuna in evropskih sredstev. S tem je dobil pomoč sektor MSP in omogočen je bil razvoj javno-zasebnih partnerstev. Glavni težavi sta dolg in stanje javnih financ.

Vroclav (Poljska)

V zadnjih 17 letih sta doživljala spremembe gospodarstvo in videz mesta. Prenova mestnega središča in nekaterih mestnih območij je v mesto privedla zasebne investitorje. Pojavili so se hoteli in restavracije. Odprta politika mestnih oblasti v sodelovanju s partnerskimi mesti, regionalnimi oblastmi in osrednjo vlado ter sodelovanje mesta z neposredno okolico sta omogočila pojav novih panog v bližini mesta. Vroclavski tehnološki park, mestna izobraževalna središča in industrija so predstavili mnogo pobud na področju raziskav in razvoja. Brezposelnost je v tem obdobju upadla z 18 % na 6 %, negativno je samo povišanje cen – cene nepremičnin so npr. zrasle za 400 %.

Mnenje Odbora regij – Paket boljše priprave zakonodaje 2005 in 2006

(2007/C 305/08)

ODBOR REGIJ

- meni, da je treba okrepiti delo Evropske unije, držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti z resničnim partnerstvom, da bi se bolje odzvali na gospodarske, družbene, okoljske in demokratične izzive, s katerimi se srečuje Evropa, ob upoštevanju pristojnosti različnih ravni oblasti;
- meni, da so izboljšanje zakonodajnega okolja, poenostavitev pravnega reda Skupnosti, uporaba načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter krepitev metod posvetovanja in ocenjevanja učinkov nujni za spodbujanje dejanske uprave na več ravneh v Evropski uniji;
- obžaluje, da Komisija v paketu „boljše priprave zakonodaje“ tako malo omenja lokalno in regionalno razsežnost, čeprav je bila v Beli knjigi o evropski upravi, sprejeti leta 2001, poudarjena potreba po boljšem partnerstvu med različnimi ravni oblasti, saj so lokalne in regionalne oblasti v veliki meri odgovorne za izvajanje in včasih – odvisno od pristojnosti – celo za prenos zakonodaje Skupnosti;
- želi, da bi institucionalni dogovor v okviru sedanjega ustavnega procesa ohranil določbe iz Pogodbe o Ustavi za Evropo v zvezi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter Odborom regij, zlasti določbe o opredelitvi, izvajanju in nadzoru načel subsidiarnosti in sorazmernosti;
- se zavzema za to, da bi Komisija ter nacionalni in regionalni parlamenti čim prej uvedli mehanizem za spremljanje načela subsidiarnosti, ki bi omogočal natančen pregled predlogov evropske zakonodaje že v zelo zgodnji fazi zakonodajnega postopka;
- se zavzema za okrepitev lastnega sodelovanja pri oceni vpliva pomembnih politik Skupnosti na lokalne in regionalne skupnosti ter ponuja Evropski komisiji svoje strokovno znanje, ki ga lahko prispeva pri presojah učinka vseh novih zakonodajnih predlogov, ki imajo velik vpliv na lokalno ali regionalno raven;
- želi, da bi pobudo za boljšo pripravo zakonodaje spremljali ustrezni ukrepi obveščanja in komuniciranja z vsemi, ki izvajajo zakonodajo Skupnosti – v večini primerov so to lokalne in regionalne oblasti – in s tistimi, ki jim je zakonodaja Skupnosti namenjena. t.j. evropskih državljanov.

Referenčni dokumenti

Poročilo „Boljša priprava zakonodaje“ 2005

COM(2006) 289 konč.; SEC(2006) 289

Strateški pregled boljše pravne ureditve v Evropski uniji

COM(2006) 689 konč.

Delovni dokument Komisije: Prvo poročilo o napredku glede strategije za poenostavitev zakonodajnega okolja

COM(2006) 690 konč.

Delovni dokument Komisije: Merjenje administrativnih stroškov in zmanjšanje administrativnih obremenitev v Evropski uniji

COM(2006) 691 konč.

Akcijski program za zmanjševanje upravnih obremenitev v Evropski uniji

COM(2007)23 konč.; SEC(2007) 84; SEC(2007) 85

Poročilo „Boljša priprava zakonodaje“ 2006

COM(2007)286 konč.; SEC(2007) 737

Poročevalec: g. VAN DEN BRANDE, poslanec flamskega parlamenta (BE/EPP)

Politična priporočila*Splošna priporočila*

ODBOR REGIJ

1. meni, da je treba okrepiti delo Evropske unije, držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti z resničnim partnerstvom, da bi bolje odgovorili na gospodarske, družbene, okoljske in demokratske izzive, s katerimi se srečuje Evropa, ob upoštevanju pristojnosti različnih ravni oblasti;

2. meni, da so izboljšanje zakonodajnega okolja, poenostavitev pravnega reda Skupnosti, uporaba načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter krepitev metod posvetovanja in ocenjevanja učinkov nujni za spodbujanje dejanske uprave na več ravneh v Evropski uniji;

3. poudarja, da v okviru prizadevanj Komisije za kodifikacijo in prenovo zakonodajnih predlogov „boljša priprava zakonodaje“ ne sme nujno pomeniti „manj zakonodaje“ in da mora Komisija vsakršen umik zakonodajnega akta upravičiti z oceno dejanske evropske dodane vrednosti zakonodajnega predloga; zato poziva Komisijo, naj odslej v celoti opravlja vlogo gonilne sile v procesu evropskega združevanja, in ponavlja, da je skladna in dolgoročna politična vizija, ki jo spremljajo konkretni politični ukrepi, nujna za „boljšo pripravo zakonodaje“ in „boljše zakone“;

4. podpira prizadevanja Evropske komisije za boljšo pripravo zakonodaje, da vsakič, ko je to potrebno zaradi spoštovanja načela subsidiarnosti, umakne zakonodajne predloge v teku, in jo poziva, da to nadaljuje;

5. obžaluje, da Komisija v paketu „boljše priprave zakonodaje“ tako malo omenja lokalno in regionalno razsežnost, čeprav je bila v Beli knjigi o evropski upravi, sprejeti leta 2001, jasno poudarjena potreba po boljšem partnerstvu med različnimi ravnmi oblasti, saj so lokalne in regionalne oblasti v veliki meri odgovorne za izvajanje in včasih – odvisno od pristojnosti – celo za prenos zakonodaje Skupnosti. Zato bi morale biti bolj vključene v celotno pobudo za „boljšo pripravo zakonodaje“, zlasti s sodelovanjem OR v raznih skupinah za medinstitucionalno usklajevanje;

6. želi, da bi lokalne oblasti, regionalne parlamente in skupščine v skladu z njihovimi pristojnostmi vključili v pripravo in končno oblikovanje zakonodaje Skupnosti, da bi okrepili demokratsko legitimnost procesa odločanja;

7. podpira prednost, ki jo izboljšanju zakonodajnega okolja namenja delovni program Evropske komisije za leto 2007, z namenom doseči cilje lizbonske strategije – konkurenčno rast, zaposlovanje in trajnostni razvoj – ter s tem izboljšati kakovost življenja evropskih državljanov;

8. pozdravlja poročilo Boljša priprava zakonodaje 2006, ki upošteva njegovo željo po posvetovanju in sodelovanju v predzakonodajni fazi, predvsem zaradi spoštovanja načel subsidiarnosti in sorazmernosti v okviru analiz vpliva; vendar pa poudarja, da je treba v prihodnosti okrepiti prizadevanja na področjih usklajevanja med različni ravnmi oblasti in komunikacije o procesu odločanja v Skupnosti, obsegu zakonodajnega ukrepanja Skupnosti ter njegovem finančnem in upravnem učinku na lokalne in regionalne oblasti.

Uporaba načel subsidiarnosti in sorazmernosti

ODBOR REGIJ

9. ponavlja, da se zavzema za ustavno razsežnost načel subsidiarnosti in sorazmernosti, in poudarja, da je – ker nimamo Pogodbe o Ustavi za Evropo – za lokalne in regionalne oblasti ter Odbor regij pomembno čim prej zagotoviti izvajanje Protokola o vlogi nacionalnih parlamentov v Evropski uniji in Protokola o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti ali njunih vsebin;

10. želi, da bi institucionalni dogovor v okviru sedanje MVK ohranil določbe iz Pogodbe o Ustavi za Evropo v zvezi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter Odborom regij, zlasti določbe v zvezi z opredelitvijo, izvajanjem in nadzorom teh dveh načel;

11. poudarja, da sta načeli subsidiarnosti in sorazmernosti po sedANJI različici Ustave pomembna instrumenta za upravo na več ravneh, pri čemer je odgovornost za njuno uporabo deljena, za to pa je potrebna uvedba prave kulture subsidiarnosti v Evropski uniji;

12. pozdravlja Berlinsko izjavo z dne 25. marca 2007 ob 50. obletnici podpisa Rimskih pogodb, ki poudarja, da si morajo Evropska unija, države članice ter regionalne in lokalne oblasti razdeliti naloge, in zato priznava upravljanje na več ravneh;

13. predlaga drugim evropskim institucijam, naj redno in sistematično upoštevajo lokalno in regionalno razsežnost načel subsidiarnosti in sorazmernosti na vseh stopnjah zakonodajnega postopka;

14. zato želi ponuditi svoje izkušnje, zlasti prek mreže za spremljanje uporabe načela subsidiarnosti, v skladu z ocenami in sklepi dveh pilotnih študij, ki sta bili do sedaj opravljeni;

15. odločno poziva regionalne parlamente, naj ustanovijo parlamentarne odbore za spremljanje uporabe načela subsidiarnosti in postanejo glavni sogovorniki zgoraj omenjene mreže;

16. pozdravlja pobudo Evropske komisije, da bi nacionalnim parlamentom neposredno pošiljala vse nove zakonodajne predloge in posvetovalne dokumente in jih vabila, naj ji sporočajo svoje mnenje zlasti glede načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter same vsebine tega predloga, da bi izboljšali postopek oblikovanja politik; predlaga, da bi v skladu z delitvijo pristojnosti v posamezni državi članici to razširili tudi na zakonodajna telesa na podnacionalni ravni;

17. se zavzema za to, da bi države članice, v katerih so pristojnosti razdeljene med nacionalno in regionalno raven, sprejele zavezujoč interni dogovor o postopkih za zgodnje spremljanje uporabe načela subsidiarnosti;

18. zato zahteva, da Evropska komisija uvede računalniško podprt sistem, ki bi lokalnim in regionalnim oblastem omogočal dostop do ustreznih informacij na vseh stopnjah sprejemanja zakonodaje;

19. se zavzema za to, da bi Komisija ter nacionalni in regionalni parlamenti čim prej uvedli mehanizem spremljanja uporabe načela subsidiarnosti, ki bi omogočal natančen pregled predlogov evropske zakonodaje že v zelo zgodnji fazi zakonodajnega postopka; vztraja pri tem, da je treba sprejeti določbe, na podlagi katerih bi Odbor sodeloval pri oblikovanju takšnega sistema, da bi čim bolje izkoristili obstoječe sinergije; Odbor je namreč pripravljen deliti svoje izkušnje z mrežo za spremljanje uporabe načela subsidiarnosti.

Postopek posvetovanja in strukturirani dialog

ODBOR REGIJ

20. poudarja, kako pomembno je posvetovanje z njim v okviru zakonodajnega postopka kot z institucijo, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti Evropske unije in je institucionalni sogovornik Evropske komisije; s krepitvijo tega posvetovanja bo proces odločanja bolj odprt, vključujoč, učinkovit in demokratičen, s tem pa tudi najbližje evropskemu državljanu;

21. poudarja zaveze iz protokola o sodelovanju z Evropsko komisijo, podpisanega novembra 2005, ki določa, da mora „v skladu z načelom dobrega upravljanja Odbor igrati vlogo posrednika v dialogu z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi, Komisija pa zagotavlja, da bo Odbor regij v celoti vključen v politične priprave na srečanja, ki jih instituciji organizirata skupaj“, in izraža zadovoljstvo, da je od leta 2004 v strukturiranem dialogu sodelovalo 9 članov kolegija Evropske komisije in da je sodelovalo tudi okrog 80 evropskih in nacionalnih združenj, ki zastopajo lokalne in regionalne oblasti;

22. meni, da je strukturirani dialog z združenji lokalnih in regionalnih oblasti orodje, ki bi ga bilo treba uporabiti zlasti v fazi priprave zakonodajnega in delovnega programa Evropske komisije;

23. za nadaljevanje razprave s partnerji v strukturiranem dialogu za izboljšanje postopkov za strukturirani dialog in doseg njegovih začetnih ciljev ter okrepitev politične in institucionalne vloge Odbora regij predlaga:

— organizacijo strukturiranega dialoga v primernem delu leta, da bi lahko združenja lokalnih in regionalnih oblasti in Komisija razpravljali o prednostnih nalogah, preden Komisija sprejme svoj letni zakonodajni in delovni program;

- pripravo letnega programa za strukturirani dialog in dnevnih redov sej v tesnem sodelovanju Odbora z evropskimi in nacionalnimi združenji lokalnih in regionalnih oblasti;
- razvijanje sodelovanja z lokalnimi in regionalnimi mediji v sodelovanju z združenji lokalnih in regionalnih skupnosti;
- možnost, da lokalne in regionalne oblasti podajo pisne pripombe in predlagajo teme, ki so povezane z njimi, v skladu s politično agendo Evropske unije, ter da prejmejo odgovore;
- predložitev zapisnika po vsaki seji, ki ga pripravi ustrezna služba Komisije;
- poudarek krepitvi spremljanja strukturiranega dialoga z rednim ocenjevanjem v tesnem sodelovanju z Odborom ter nacionalnimi in evropskimi združenji, ki zastopajo lokalne in regionalne oblasti;

24. poleg tega želi imeti večjo odgovornost pri organizaciji strukturiranega dialoga in temu procesu zagotoviti večjo preglednost;

25. ponavlja svoja priporočila iz mnenja o letnem poročilu o boljši pripravi zakonodaje 2004, v katerem je predlagal uvedbo rednih posvetovanj z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v zgodnji fazi priprave evropske zakonodaje, in meni, da je nujno zagotoviti dejansko izvajanje in upoštevanje teh posvetovanj.

Boljši prenos in uporaba zakonodaje in politik Skupnosti na lokalni in regionalni ravni

ODBOR REGIJ

26. ponavlja, da so lokalne in regionalne oblasti večinoma odvisne od kakovosti prenosa zakonodaje Skupnosti v nacionalno zakonodajo, in vztraja, da je potrebno boljše usklajevanje med nacionalno ter lokalno in regionalno ravni;

27. ponavlja, da je treba konkretno izvajati načelo partnerstva tako med fazo priprave kot med fazo izvajanja zakonodaje in politik Skupnosti;

28. ponavlja, da je Evropska komisija sprožila in razvila zamisel o ciljnih tristranskih pogodbah in sporazumih, in vnovič predlaga, da se ti instrumenti revidirajo in da se na podlagi izkušenj iz poskusne faze, ki jo je Evropska komisija uvedla za tristranske sporazume, uvedejo evropski teritorialni pakti;

29. poudarja, da bi evropski teritorialni pakti – podobno kot evropska združenja za teritorialno sodelovanje – omogočili večjo ozemeljsko skladnost in prožnost politik z močnim lokalnim vplivom zaradi strukturiranega sodelovanja različnih

ravni upravljanja za izvedbo ciljev, ki so bili skupaj določeni na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni, uporaba tega instrumenta pa bi bila neobvezna;

30. vztraja pri tem, da pravo partnerstvo ni možno brez finančnega prispevka obeh strani, in predlaga, naj razmislek o financiranju evropskih teritorialnih paktov temelji na možnih sinergijah na evropski ravni med obstoječimi proračunskimi postavkami konkretnih področij in strukturnimi skladi, pa tudi na lokalni in regionalni ravni med razpoložljivimi proračunskimi postavkami, in sicer brez ustvarjanja dodatnega finančnega instrumenta regionalne politike Skupnosti ali dodatnih sredstev za ta namen;

31. meni, da bi bilo treba okrepiti dogovarjanje med Evropsko komisijo, Svetom EU, Evropskim parlamentom in Odborom regij o opredelitvi in ustanovitvi evropskih teritorialnih paktov;

32. zagotavlja Evropski komisiji, da je pripravljen imeti aktivno vlogo pri spodbujanju sklepanja evropskih teritorialnih paktov in da bo za vse sodelujoče zanesljiv partner;

33. vendar zahteva večjo podporo Evropske komisije pobudam lokalnih in regionalnih oblasti, poleg tega pa vztraja, da se je treba bolj posvetiti obstoječim projektom, ki jih po koncu poskusne faze ne bi smeli zanemariti.

Analiza učinkov in ocenjevanje upravnega in finančnega bremena

ODBOR REGIJ

34. pozdravlja predlog Komisije o ustanovitvi neodvisnega odbora za presojo učinka, ki bi ga vodil predsednik, da bi okrepili nadzor, kar je Odbor predlagal že v mnenju o boljši pripravi zakonodaje 2004;

35. se zavzema za okrepitev sodelovanja Odbora regij pri presoji učinka pomembnih politik Skupnosti na lokalne in regionalne skupnosti; poleg tega poudarja odločilno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, ki so na ustrezen način vključene v oblikovanje zakonodajnih aktov in imajo lahko odločilno vlogo pri njihovem prenosu in izvajanju;

36. podpira iskanje skupne metode za presojo učinka in skupne metodologije za ocenjevanje upravnih stroškov, nastalih zaradi evropske zakonodaje; predlaga, da se ta metodologija prilagodi lokalni in regionalni ravni, da bi lahko čim boljše ocenili finančno in upravno breme za lokalne in regionalne oblasti, in želi, da bi bil Odbor na tem področju v celoti vključen v medinstitucionalno sodelovanje;

37. pozdravlja akcijski načrt Evropske komisije za zmanjšanje upravnih bremen v Evropski uniji in cilj, predlagan Evropskemu svetu 8. in 9. marca 2007, da države članice in Evropska unija do leta 2012 dosežejo zmanjšanje upravnih bremen za 25 %; vendar pa poudarja, da je treba pri izvajanju tega cilja upoštevati lokalno in regionalno razsežnost ter vlogo lokalnih in regionalnih oblasti;

38. v duhu sporazuma o sodelovanju iz novembra 2005 ponuja Evropski komisiji svoje izkušnje, ki jih lahko prispeva pri presojah učinka vseh novih zakonodajnih predlogov, ki imajo velik vpliv na lokalno ali regionalno raven;

39. v zvezi s tem predlaga pilotno študijo v okviru svoje platforme za spremljanje lizbonske strategije, da bi prispeval k uvedbi sistematičnega posvetovanja z lokalnimi in regionalnimi oblastmi o evropski zakonodaji v fazi priprave, po drugi strani pa k iskanju skupne metode za presojo učinka te zakonodaje za lokalne in regionalne oblasti; zato meni, da bi bilo koristno in v skladu z njegovo zavezanostjo uresničevanju ciljev lizbonske strategije, če bi lahko sodeloval na spomladanskem zasedanju Evropskega sveta.

Poenostavitev zakonodaje Skupnosti, preglednost in obveščanje

ODBOR REGIJ

40. ponavlja svojo zahtevo po uvedbi regionalnega svežnja v nacionalnih akcijskih načrtih za poenostavitev zakonodaje;

41. pozdravlja pobudo Komisije za spodbujanje preglednosti in v zvezi s tem ponavlja, da mora Unija v svoj zakonodajni postopek in postopek odločanja v večji meri vključiti tudi lokalno in regionalno raven, če želi resnično povečati svojo demokratično legitimnost; zato obžaluje, da lokalna in regionalna razsežnost v tej pobudi nista omenjeni, in poziva Komisijo, naj ju bolj upošteva;

42. želi, da bi pobudo za boljšo pripravo zakonodaje spremljali ustrezni ukrepi obveščanja in komuniciranja z vsemi, ki izvajajo zakonodajo Skupnosti – v večini primerov so to lokalne in regionalne oblasti – in s tistimi, ki jim je zakonodaja Skupnosti namenjena. t.j. evropskih državljanov; zakonodaja Skupnosti namreč ne more imeti pravega učinka, če je tisti, ki jim je namenjena, ne razumejo; zato je poleg prizadevanja za vključevanje v predzakonodajni postopek potrebno tudi prizadevanje za obveščanje in komuniciranje;

43. v zvezi s tem poziva Komisijo, da je treba zagotoviti prevod vseh zakonodajnih predlogov v vse uradne jezike Evropske unije, še preden se uradno začne zakonodajni postopek Skupnosti in preden Odbor regij prejme zaprosilo;

44. poudarja, da mreža za spremljanje uporabe načela subsidiarnosti lahko postane učinkovito orodje obveščanja in komuniciranja v okviru zakonodajnega postopka Skupnosti.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij o „Uporabi globalnega pristopa k migraciji na južni morski meji Evropske unije ter v vzhodnih in jugovzhodnih regijah, ki mejijo na EU“

(2007/C 305/09)

ODBOR REGIJ

- **meni**, da so za evropsko migracijsko politiko in upravljanje zunanjih meja Evropske unije odgovorne EU in države članice, ki pa bi morale delovati skupaj solidarno in v medsebojnem zaupanju ter ob popolnem spoštovanju človekovih pravic in evropske migracijske politike;
- **meni**, da imajo regionalne in lokalne oblasti najpomembnejšo vlogo na področju migracijske politike, bodisi zaradi problemov, ki jih povzroča nezakonito preseljevanje (sprejem in oskrba nezakonitih priseljencev, nezakonito zaposlovanje, kriminaliteta in varnost v mestih), bodisi zaradi storitev, ki jih morajo lokalne oblasti zagotavljati prebivalcem (stanovanja, zdravstveno varstvo, šolstvo itd.);
- **priporoča**, da se nemudoma sprejmejo ukrepi za usklajevanje zakonov, da bi preprečili trgovino z ljudmi in uničili kriminalne organizacije, ki se s tem ukvarjajo;
- **poudarja** pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spodbujanju partnerskega sodelovanja in skupnih programov ter dejstvo, da lokalne in regionalne oblasti prispevajo strokovno znanje in izkušnje na področju decentraliziranega sodelovanja. To je treba sistematično vključiti v razvoj evropske politike priseljevanja;
- **poziva** Komisijo, naj spodbuja in prispeva k opredeljevanju praktičnih rešitev za okrepitev upravljanja južne zunanje morske meje in izboljšanje zmogljivosti Skupnosti, držav članic in njihovih lokalnih in regionalnih oblasti za soočanje s kritičnimi razmerami, kot so množični prihodi nezakonitih priseljencev;
- hkrati **spodbuja** lokalne in regionalne akterje, da za projekte uporabijo obstoječa sredstva, in **poudarja**, da bi morala biti ta sredstva nemudoma na voljo;
- **priporoča**, da se lokalne in regionalne oblasti držav kandidatk in partnerskih držav ter njihova nacionalna združenja predvsem v večji meri vključijo v ukrepe EU, kot so usposabljanje in tesno sodelovanje uslužbencev organov kazenskega pregona, sodelovanje z agencijo Frontex, socialna zaščita in usposabljanje uradnikov s področja dela, rehabilitacija žrtev trgovine z ljudmi, zbiranje podatkov in spremljanje migracijskih tokov.

Referenčni dokumenti

Globalni pristop k vprašanju migracij leto pozneje: za celovito evropsko migracijsko politiko

COM(2006) 735 konč.

Krepitev upravljanja južne morske meje Evropske unije

COM(2006) 733 konč.

Uporaba globalnega pristopa k migracijam za vzhodne in jugovzhodne regije, ki mejijo na Evropsko unijo

COM(2007) 247 konč.

Poročevalec: g. Ian MICALLEF (MT/EPP), svetnik, občinski svet Gzira

Politična priporočila

ranju kampanj, namenjenih ozaveščanju javnosti in obveščanju o možnostih zakonitega preseljevanja ter tudi poudarjanju tveganja nezakonitega priseljevanja;

Splošna priporočila

ODBOR REGIJ

1. meni, da so za evropsko migracijsko politiko in upravljanje zunanjih meja Evropske unije odgovorne EU in države članice, ki pa bi morale delovati skupaj solidarno in v medsebojnem zaupanju ter ob popolnem spoštovanju človekovih pravic in evropske migracijske politike;

2. podpira prizadevanja Evropske unije, ki je od leta 1999 dala vrsto pobud v zvezi z razvojem celovite evropske migracijske politike, in spodbuja Evropsko komisijo, naj nadaljuje v tej smeri ter utira pot tudi tesnejšemu sodelovanju in usklajevanju med EU in tretjimi državami; zlasti pozdravlja tudi ponovno potrditev skupnega cilja tovrstne politike v sklepih Evropskega sveta z dne 21. in 22. junija 2007;

3. meni, da imajo regionalne in lokalne oblasti najpomembnejšo vlogo na področju migracijske politike, bodisi zaradi problemov, ki jih povzroča nezakonito preseljevanje (sprejem in oskrba nezakonitih priseljencev, nezakonito zaposlovanje, kriminaliteta in varnost v mestih), bodisi zaradi storitev, ki jih morajo lokalne oblasti zagotavljati prebivalcem (stanovanja, zdravstveno varstvo, šolstvo itd.);

4. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo tako zaradi izkušenj, ki so jih pridobile v odnosih z državami izvora, kot zaradi ukrepov za vključevanje priseljencev, predvsem na področju zdravstva, stanovanj, izobraževanja in zaposlovanja;

5. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z nacionalnimi, lokalnimi in regionalnimi oblastmi začne kampanje ozaveščanja in obveščanja o politikah zakonitega priseljevanja in njihovem pozitivnem vplivu, zlasti da bi zmanjšala zaskrbljenost javnosti; hkrati poziva Komisijo, naj podpre države izvora pri organizi-

6. poziva Komisijo, da predlaga mehanizme, s katerimi bo zagotovila, da bo v prihodnosti pravna ureditev statusa nezakonitih priseljencev potekala na usklajen način kot del skupnega sistema za priseljevanje in azil; zato pozdravlja predlog Komisije, da v letu 2007 objavi študijo o praksah na področju pravne ureditve statusa in njihovih učinkih v državah članicah ter pri regionalnih in lokalnih oblasteh;

7. podpira predlog Komisije, da je treba okrepiti zmogljivost prihodnje mreže obalnih patrolj, kadar v državah članicah v regiji pride do kritičnega položaja, kot je npr. množičen naval priseljencev;

8. pozdravlja odločitev Evropskega parlamenta za bistveno povečanje proračuna agencije Frontex in odobritev proračuna za skupine za hitro posredovanje na mejah; priporoča usklajevanje med državami članicami in drugimi vpletenimi stranmi v okviru skupin za hitro posredovanje na mejah, vključno z izmenjavo informacij s predlaganimi regionalnimi poveljniškimi centri na južni morski meji ⁽¹⁾ in z regionalnimi upravami, ki se soočajo z velikim navalom priseljencev;

9. podpira predlog za ustanovitev skupine strokovnjakov iz uprav držav članic, ki bi jih lahko hitro razporedili v države članice s premajhnimi zmogljivostmi, da bi pomagali izvajati hitre začetne ocene posameznih primerov v kraju prihoda, vključno z identifikacijo oseb ali ugotavljanjem, koga bi lahko vrnili v države izvora ali tranzita, in pozneje učinkovito obravnavati posamezne primere, vključno z oceno zdravstvenega stanja priseljencev in beguncev ter s tem povezanih epidemioloških razmer in obravnavo posebnega položaja mladoletnikov brez spremstva ter drugih občutljivih skupin;

⁽¹⁾ COM(2006) 733, točka 23.

10. predlaga, da se pri razporejanju skupine strokovnjakov iz držav članic v čim večji meri upoštevajo potrebe lokalnih in regionalnih oblasti ter da se vanjo na zahtevo vključijo predstavniki regionalnih in lokalnih uprav iz prizadetih območij ali nacionalnih ali regionalnih združenj lokalnih oblasti, ter da se regionalnim in lokalnim upravam da možnost, da zaprosijo za posredovanje teh strokovnjakov na njihovem območju, saj prihod nezakonitih priseljencev v katero koli državo članico neposredno vpliva na kraj ali regijo;

11. se strinja s predlogom Sveta za pravosodje in notranje zadeve, da partnerski sporazumi o migraciji in razvoju obvezujejo partnerske države, da spoštujejo načela demokracije in pravne države ter varstva človekovih pravic;

12. priporoča, da se nemudoma sprejmejo ukrepi za usklajevanje zakonov, da bi preprečili trgovino z ljudmi in uničili kriminalne organizacije, ki se s tem ukvarjajo;

13. se strinja z zahtevo Komisije, da si morajo države članice bolj prizadevati za zagotavljanje hitrega izvajanja že dogovorjenih ukrepov in ukrepe EU dopolniti z lastnimi pobudami;

14. poudarja, da je treba regionalne in lokalne uprave obravnavati kot zainteresirane strani in jih vključiti v vse tovrstne pobude za vzpostavitev dialoga, tudi z državami izvora in tranzitnimi državami, zlasti prek Odbora regij;

15. poudarja pomen konferenc – kot je bila konferenca *Vključevanje mest: evropske politike, lokalne prakse leta 2006* – pri izmenjavi najboljših praks in krepitevi sodelovanja med regijami in se veseli aktivnega sodelovanja na prihodnjih tovrstnih konferencah; priporoča EU, da potencial regij ob morski meji EU izkoristi kot platformo za razvoj odnosov s tretjimi državami;

16. poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spodbujanju partnerskega sodelovanja in skupnih programov ter dejstvo, da lokalne in regionalne oblasti preko svojih zdravstvenih in izobraževalnih storitev, urbanih storitev, lokalnega gospodarskega razvoja prispevajo strokovno znanje in izkušnje na področju decentraliziranega sodelovanja, pri tem pa zagotavljajo institucionalno podporo lokalnemu upravljanju, izkušnje na področju lokalne in regionalne demokracije ter delovanje demokratičnih institucij. To je treba sistematično vključiti v razvoj evropske politike priseljevanja;

17. poziva Komisijo, naj spodbuja opredeljevanje praktičnih rešitev za okrepitev upravljanja južne zunanje morske meje in izboljšanje zmogljivosti Skupnosti, držav članic in njihovih lokalnih in regionalnih oblasti za soočanje s kritičnimi razmerami, kot je množični prihod nezakonitih priseljencev, ter pri tem tudi sodeluje;

18. poudarja svoj soglasen poziv februarja 2007 (CdR 258/2006) ⁽²⁾ k ustanovitvi agencije, ki bo pristojna posebej za reševanje vprašanja nezakonitega priseljevanja in prošenj za azil državljanov tretjih držav in ki bi morala imeti sedež na Malti;

19. poziva, naj se posebno pozornost nameni regijam EU, ki ležijo ob Sredozemlju in Atlantiku, kamor je pritok nezakonitih priseljencev še posebej velik, in ki nimajo dovolj sredstev za soočanje z velikim številom priseljencev na človeku dostojen način, za kar bi bili potrebni takojšnji in odločni ukrepi na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni, da bi preprečili še večje tragedije nezakonitih priseljencev, katerih veliko število umre, medtem ko poskušajo doseči obalo EU, ter posledice za varnost in kohezijo v celotni Evropi; zato poudarja potrebo po kratkoročni politiki, ki se bo nemudoma in učinkovito spopadla s problemi nezakonitih priseljencev, ter poziva k nujni uvedbi posebnega finančnega instrumenta za regije z največjim številom priseljencev in tranzitna območja, ki se soočajo z velikim številom nezakonitih priseljencev;

20. poudarja, da morajo države članice v praksi pokazati solidarnost, tako da sprejmejo konkretne ukrepe za zmanjšanje pritiska nenehnih množičnih prihodov migrantov na mejne države in regije, s katerimi bodo dovolile preselitev in oskrbo teh migrantov na svojem ozemlju do sprejetja končne odločitve o njihovem statusu;

21. hkrati spodbuja lokalne in regionalne akterje, da za projekte uporabijo obstoječa sredstva iz Sklada za zunanje meje, Evropskega sklada za vračanje, Evropskega sklada za begunce in Evropskega sklada za vključevanje, in poudarja, da bi morala biti ta sredstva nemudoma na voljo. OR z zaskrbljenostjo ugotavlja, da bi skladi morali začeti delovati januarja 2007, medtem ko sredstva iz sklada za vračanje ne bodo na voljo vsaj do 2008;

22. poziva države članice, da v skladu z načelom subsidiarnosti lokalne in regionalne oblasti vključijo v razvoj migracijskih politik in pripravo nacionalnih načrtov za vključevanje in zaposlovanje, vključno z določanjem števila tujih delavcev, ki jih bodo sprejele na svoje ozemlje; poleg tega meni, da je treba v analize, statistike in poročila, na podlagi katerih se oblikuje evropska migracijska politika vključiti lokalno in regionalno razsežnost.

Odnosi z Afriko

ODBOR REGIJ

23. podpira pristop, ki temelji na krepitevi dialoga z Afriko in sodelovanja z njo pri vseh vidikih vprašanj preseljevanja, od zakonitega in nezakonitega preseljevanja do večje zaščite beguncev in boljše povezave med politiko preseljevanja in razvojno politiko;

⁽²⁾ Mnenje Odbora regij *Prihodnji pomorski politiki Unije naproti*, sprejeto согласно na 68. plenarnem zasedanju 13. in 14. februarja 2007 (seja z dne 13. februarja).

24. poudarja, da bodo glede severnoafriških držav potekala prizadevanja za spodbujanje in širitev dvostranskih sporazumov na regionalni ravni; in sicer v okviru evropske sosedске politike (ESP) in akcijskega načrta za razširjeno sosedstvo za najbolj oddaljene regije in njihove sosednje države v podsaharski Afriki, ki obravnava vprašanja priseljevanja, delo se mora nadaljevati tudi v okviru partnerstva EUROMED in še naprej je treba krepiti dvostransko sodelovanje s sredozemskimi partnerji, vključno z njihovimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

25. poudarja, da je v tem okviru dvostranskega sodelovanja zelo pomembno, da se uporabijo izkušnje nekaterih regij, kot so najbolj oddaljene regije, ki zaradi posebne geografske lege in dokazanih izkušenj, EU dajejo edinstveno platformo za sodelovanje s sosednjimi državami;

26. podpira sodelovanje EU z Afriko, kot je opredeljeno v strategiji EU za Afriko, katere poglavitni cilj je uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja za spodbujanje trajnostnega razvoja, varnosti in dobrega upravljanja s pomočjo stalnega dialoga z državami AKP, ki temelji na členu 13 Sporazuma iz Cotonouja;

27. poudarja, da člen 13 Sporazuma iz Cotonouja določa, da „vsaka država AKP na zaprosilo države članice in brez nadaljnjih formalnosti sprejme vrnitev in ponovni sprejem vseh svojih državljanov, ki se nezakonito nahajajo na ozemlju države članice Evropske unije. Države AKP svojim državljanom v ta namen zagotovijo ustrezne osebne dokumente“;

28. poudarja, da bi morala EU spodbujati izvajanje tega člena in bistveno okrepiti prizadevanja, da bi države izvora prisilila izpolnjevati obveznost, da sprejmejo priseljence, ki ne izpolnjujejo pogojev za azil in ki so kljub temu prišli po nezakonitih poteh;

29. se je seznanil s predlogom za oblikovanje platform za migracije in razvoj, ki bodo povezovale afriške države, države članice EU in mednarodne organizacije v prizadevanjih za učinkovitejšo upravljanje migracij, ki je v interesu vseh; meni, da je v te platforme za sodelovanje in v dialog z državami AKP treba – tudi prek lastnih nacionalnih in regionalnih združenj – vključiti lokalne in regionalne oblasti, zlasti tiste, ki so neposredno prizadete, saj bi tovrstno sodelovanje koristilo vsem;

30. podpira pobudo Komisije za spodbujanje naložb v delovno intenzivne sektorje v afriških regijah z visoko stopnjo izseljevanja in poziv držav članic, naj prispevajo k tem pobudam, ob tem pa ne smemo pozabiti, da tovrstnih naložb ne moremo spodbujati brez učinkovitega sodelovanja zasebnega sektorja. Zato je treba zagotoviti instrumente, ki bodo olajšali tovrstne naložbe;

31. podpira predlog Komisije za oblikovanje migracijskih profilov za vsako zainteresirano državo v razvoju in skupin za podporo migraciji, sestavljenih iz strokovnjakov držav članic EU, ki bi lahko zagotovili potrebno pomoč afriškim državam prosilkam; podpira tudi pobude Komisije za spodbujanje vzpo-

stavitve vseafriške mreže „observatorijev“ in/ali raziskovalnih inštitutov na področju migracij, toda poudarja, da je treba lokalnim in regionalnim oblastem zagotoviti potrebno strokovno znanje in da strokovnjaki iz regij in mest lahko zagotovijo dodano vrednost tem skupinam;

32. poudarja, da lokalne in regionalne uprave lahko prispevajo k zbiranju informacij, objavljenih v portalu o priseljevanju, evropskem portalu o poklicni mobilnosti, mreži EURES in evropskem portalu za mobilnost raziskovalcev, ki bodo, kot omenjeno, afriškim državam nudili podatke o zakonitih možnostih za delo v Evropi, tudi s pomočjo posebnih informacijskih kampanj. Poleg tega lahko prispevajo k lažjemu upravljanju sezonskih delavcev, izmenjavam študentov in raziskovalcev ter drugim oblikam zakonitega pretoka oseb.

Boj proti nezakonitemu priseljevanju in krepitev ukrepov vključevanja

ODBOR REGIJ

33. podpira predlog nove zakonodaje, ki bi predvidela kazni za delodajalce, ki zaposlujejo nezakonite priseljence, in pobude, da bi se EUROPOL posvetil boju proti pomoči pri nezakonitem priseljevanju in trgovini z ljudmi;

34. poudarja, da si je treba v enaki meri prizadevati za sprejetje vseh potrebnih ukrepov, da se odpravi trgovino z ljudmi ter ustavi osebe ali/in kriminalne organizacije, ki se z njo ukvarjajo, ter prepreči sivo ekonomijo, ki podpira tovrstne dejavnosti;

35. podpira Komisijo pri krepitevi dejavnosti na področju ukrepov vključevanja, med katere spada oblikovanje instrumentov, ki bodo omogočali širšo udeležbo različnih zainteresiranih strani, vključno z migranti, in s tem prispevali k spodbujanju učinkovite strategije vključevanja; meni, da je treba regionalne in lokalne uprave obravnavati kot zainteresirane strani in jih vključiti v vse tovrstne pobude za vzpostavitev dialoga;

36. ugotavlja, da bodo ti instrumenti zajemali a) vzpostavitev platforme za vključevanje, v okviru katere si bodo partnerji lahko redno izmenjevali mnenja; b) utrditev vloge lokalnih oblasti; ter c) oblikovanje spletne strani o vključevanju in objavo novih izdaj priročnika o vključevanju ter letnega poročila o migraciji in vključevanju.

Agencija Frontex

ODBOR REGIJ

37. priporoča uporabo člena 7 Uredbe (ES) št. 2007/2004 o ustanovitvi Evropske agencije za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav (Frontex), saj predstavlja pomemben solidarnostni ukrep držav članic, v okviru katerega te prostovoljno združujejo tehnično opremo, s katero upravlja agencija Frontex in ki jo lahko na zahtevo uporabi posamezna država članica, potem ko agencija Frontex oceni potrebe in tveganja;

38. ugotavlja, da bi agencija Frontex potrebovala dostop do informacij, ki jih zbirajo uradniki za zvezo za področje priseljevanja, da bi lahko izvajala specifične in splošne analize tveganja in tako preprečevala in uspešno obvladovala kritične razmere;

39. podpira predlog Komisije za spremembo Uredbe (ES) št. 377/2004 o vzpostavitvi mreže uradnikov za zvezo za področje priseljevanja, da bi agenciji Frontex zagotavljali dostop do informacij in sodelovanje na sestankih mreže uradnikov za zvezo za področje priseljevanja, saj bi bile tovrstne informacije uporaben vir, zato Odbor podpira tak dostop do informacij;

40. poudarja, da Komisija zagotavlja, da patrolje agencije Frontex nadzorujejo morsko mejo, zlasti na območju Kanarskih otokov in v osrednjem Sredozemlju, v celotnem obdobju, ko je morje mirno, zlasti od sredine pomladi do začetka jeseni, da bi preprečili dodatno priseljevanje v države članice EU;

41. spodbuja Komisijo, naj predlaga spodbude za sodelovanje severnoafriških držav pri preprečevanju trgovine z ljudmi na evropski sredozemski obali. Kljub temu je najboljši način za doseganje dolgoročne rešitve izvajanje politik v pomoč razvoju v državah izvora migracij.

Vzhodne in jugovzhodne regije, ki mejijo na EU

ODBOR REGIJ

42. ugotavlja, da je glavni cilj pri uporabi globalnega pristopa v zvezi z vzhodnimi in jugovzhodnimi regijami, ki mejijo na EU, potreba po ohranitvi koherentne politike ter zagotavljanju komplementarnosti s sedanjim dialogom in pobudami za sodelovanje na področju migracij in povezanimi področji, ki že potekajo v splošnem okviru politike zunanjih odnosov EU;

43. podpira mnenje Komisije, da naj bi dialog z oblastmi države kandidatke ali partnerice vključeval vprašanje, kako razvojni učinek migracij lahko pripomore h krepitvi stabilnosti in pospeševanju rasti v regiji, vključno s spodbujanjem politik za preprečevanje bega možganov, kot so naložbe v usposabljanje in

krepitev zmogljivosti, da se izboljšajo delovni pogoji in povečajo možnosti za delo;

44. predlaga tesnejše sodelovanje s Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope v zvezi z državami, ki so članice Sveta Evrope, s ciljem izboljšati zmogljivosti držav partneric za obravnavanje nezakonitih migrantov v skladu z mednarodnimi standardi in potrebami žrtev trgovanja z ljudmi in drugih ranljivih oseb;

45. priporoča, da se lokalne in regionalne oblasti držav kandidat in partnerskih držav ter njihova nacionalna združenja predvsem v večji meri vključijo v ukrepe EU, kot so usposabljanje in tesno sodelovanje uslužbencev organov kazenskega pregona, sodelovanje z agencijo Frontex, socialna zaščita in usposabljanje uradnikov s področja dela, rehabilitacija žrtev trgovine z ljudmi, zbiranje podatkov in spremljanje migracijskih tokov;

46. pozdravlja predlog, da je treba agenciji Frontex dati vidnejšo vlogo, vključno z razvojem sodelovanja z Rusijo, Ukrajino, Moldavijo, Gruzijo, državami zahodnega Balkana in azijskimi državami, a poudarja, da mora agencija najprej okrepiti sedanje operacije in analizo tveganj, saj so se začele šele pozno v letu in so bile prekinjene poleti, ko je na jugu Evrope priliv nezakonitih priseljencev zelo velik;

47. podpira predlog o poglobitvi celovitega dialoga z Rusijo o vseh vprašanjih, povezanih z migracijami, vključno z azilom, zaščito notranje razseljenih oseb v skladu z mednarodnimi standardi, bojem proti nezakonitemu priseljevanju in trgovini z ljudmi, delovnimi migracijami ter vsemi zadevnimi socialnimi vidiki migracij;

48. znova poudarja, naj bodo tiste države, ki so dvomile v učinkovitost tovrstnih skupnih patrolj, bolj pripravljene nameenjati vire agenciji Frontex, ne le v duhu delitve bremena, ampak tudi iz lastnih interesov, ker je nezakonito priseljevanje vseevropski problem, ki ne zadeva le držav, ki mejijo na Sredozemsko morje.

V Bruslju, 11. oktober 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Predhodno mnenje Odbora regij – Položaj migrantk v Evropski uniji

(2007/C 305/10)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da je optimalno vključevanje migrantk in migrantov, tudi zaradi njihove vloge pri vzgoji, ključnega pomena tudi za učinkovito vključevanje druge in tretje generacije oseb tujega porekla, če upoštevamo vlogo žensk v družbenem razvoju;
- poudarja, da je pri vključevanju potrebno vzajemno spoštovanje dolžnosti in temeljnih pravic posameznika, ki so del evropskega pravnega reda;
- poudarja ključno vlogo, ki jo imajo na tem področju javne storitve, zlasti na lokalni in regionalni ravni, ter njihovo zmožnost, da ustvarjajo mreže med storitvami ter z lokalnimi skupnostmi, združenji migrantk in prostovoljnimi organizacijami;
- izraža zaskrbljenost zaradi visoke stopnje šolskega neuspeha in predčasne prekinitve šolanja mladih deklet tujega porekla, ki so pri izbiri izobraževanja in poklica prikrajšane in ki jih včasih omejujejo njihove družine, kulturni predsodki ali težke finančne razmere; meni, da je za vzpostavitev enakopravnosti deklet (in fantov) iz priseljenih družin v šolskem sistemu pomembno, da se starši seznani s šolskim sistemom in imajo tako možnost sprejemati premišljene odločitve o izobraževanju svojih otrok, zlasti hčera, ki so v skladu z njihovim individualnim potencialom in željami in ki presegajo meje stereotipov, ter meni, da so potrebni ukrepi za ozaveščanje in vključevanje vseh udeležениh, da bi resnično zagotovili enake možnosti.

Poročevalka: Sonia MASINI (IT/PES), predsednica pokrajine Reggio Emilia

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja zaprosilo Komisije za pripravo predhodnega mnenja tudi z vidika evropskega leta enakih možnosti za vse in evropskega leta medkulturnega dialoga 2008;

2. poudarja, da je treba razviti strukturirano evropsko politiko priseljevanja, ki bo vsebovala instrumente, usklajene med državami ter lokalnimi in regionalnimi skupnostmi, ter ukrepe za področje zakonitega priseljevanja. Cilj takšne politike je spodbujati vključevanje priseljencev, ki spoštujejo zakone države gostiteljice, in okrepiti boj proti nezakonitemu priseljevanju ter s tem povezanim kršitvam;

3. opozarja, da Komisija v sporočilu o skupnem programu za vključevanje priznava, da je pri vsakem ukrepu treba upoštevati vidik enakosti spolov ter položaj mladih priseljencev in otrok;

4. poudarja, da je optimalno vključevanje migrantk in migrantov, tudi zaradi njihove vloge pri vzgoji, ključnega pomena tudi za učinkovito vključevanje druge in tretje generacije oseb tujega porekla, če upoštevamo vlogo žensk v družbenem razvoju;

5. opozarja, da je v mnenju o načrtu politike zakonitega priseljevanja že opozoril na zaskrbljenost lokalnih in regionalnih skupnosti zaradi problemov v zvezi z enakostjo spolov. Tako je treba upoštevati dejstvo, da so ženske zaradi svojega spola ter etničnega in geografskega izvora, pa tudi iz drugih razlogov, navedenih v členu 13 Pogodbe ES, lahko žrtve diskriminacije;

6. znova opozarja, da je treba zagotoviti učinkovito pravno varstvo proti diskriminaciji, razmisliti o prihodnjih ukrepih, ki bodo dopolnjevali trenutni pravni okvir, v politike Unije zakoreniniti načeli nediskriminacije in enakih možnosti za vse, spodbujati inovacije in dobro prakso, izboljšati ozaveščenost vpletenih strani in prebivalstva države gostiteljice in sodelovanje z njimi ter se boriti proti diskriminaciji in socialni izključenosti mnogih etničnih manjšin;

7. znova poudarja, da je vključevanje dvosmeren proces, pri katerem sodelujejo tako skupnosti države gostiteljice kot tudi migrantke same, in sicer kot posameznice ali kot članice svoje narodnostne skupnosti, ter da je ozaveščenost treba izboljšati tako v priseljenjskih skupnostih kot tudi v skupnostih države gostiteljice;

8. poudarja, da je pri vključevanju potrebno vzajemno spoštovanje dolžnosti in temeljnih pravic posameznika, ki so del evropskega pravnega reda in ki jih priznavajo Evropska konvencija o človekovih pravicah, skupne ustavne tradicije držav članic,

Listina o temeljnih pravicah Evropske unije in Splošna deklaracija ZN o človekovih pravicah;

9. ugotavlja, da lahko v primeru migrantk pride do konflikta med individualnimi pravicami in pravico do kulturne in verske identitete, in meni, da je treba pravico do kulturne in verske identitete varovati, pod pogojem, da ravnanja, ki so izraz te identitete, ne kršijo neodtujljivih temeljnih pravic in temeljijo na svobodnih in zavestnih odločitvah žensk ter da jih k temu ne prisilijo družina ali družba, kateri pripadajo ali iz katere izvirajo;

10. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti veliko izkušenj s politikami na področju sprejema migrantk, posredovanja, njihovega dostopa do trga dela in socialnega varstva ter z bojem proti različnim vrstam izkoriščanja in nasilja, ki so lahko koristne pri oblikovanju novih evropskih strategij in programov; prav tako poudarja, da je vključevanje združenj migrantk in drugih predstavnic tovrstnih skupin migrantk v stalni dialog z regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter zastopanje teh skupin v upravi nujno potrebno, da bi lahko razvili uspešne strategije in programe;

11. zato v skladu s stališčem Evropskega parlamenta poziva države članice in Evropsko unijo, naj ta prizadevanja podprejo s finančnimi in – na podlagi izmenjave informacij in dobrih praks – človeškimi viri;

12. izrecno pozdravlja odobritev okvirnega programa Solidarnost in upravljanje migracijskih tokov ter zlasti predviden sklad za vključevanje, pri katerem je treba upoštevati vidik enakosti spolov ter najboljše možno vključevanje žensk vseh starosti, mladih priseljencev in otrok iz priseljenjskih družin;

13. ponavlja zahtevo, ki jo je izrazil že v mnenju o načrtu politike zakonitega priseljevanja, da je treba pri upravljanju sklada za vključevanje upoštevati posebne potrebe lokalnih in regionalnih skupnosti ter jim omogočiti aktivno in konstruktivno sodelovanje pri pogajanjih o nacionalnih programih in operativnih načrtih;

14. poudarja bistven prispevek organiziranih skupin migrantk in nevladnih organizacij;

15. poudarja, da so za spodbujanje pravic migrantk pomembni ukrepi, ki se izvajajo skupaj z državami izvora, ter poziva Komisijo in države članice, naj podprejo ukrepe, ki jih lokalne in regionalne skupnosti izvajajo skupaj z državami izvora ter njihovimi lokalnimi in regionalnimi skupnostmi, da bi določili ustrezne kazalnike;

16. opozarja na velik pomen razlikovanja spolov pri uporabi jezika.

Statistični okvir

ODBOR REGIJ

17. poudarja, da ni natančnih statistik o priseljevanju v Evropsko unijo, zlasti o nezakonitem priseljevanju in vseh oblikah nepravilnosti pri zaposlovanju;

18. meni, da je pri zbiranju podatkov nujno treba upoštevati neobvezujoče spremenljivke enakosti spolov in oblikovati kazalnike neenake obravnave moških in žensk;

19. opozarja na možnost analize podatkov, ki so bili zbrani na lokalni in regionalni ravni ter so nujno potrebni za izvajanje decentraliziranih politik in zagotavljanje učinkovitega pristopa k pojavu migracij.

Socialne in zdravstvene storitve

ODBOR REGIJ

20. ugotavlja, da socialne in zdravstvene storitve za migrantke pogosto pomenijo prvi stik z javnimi storitvami in pravili družbe države gostiteljice, ter meni, da je za zmanjševanje razlik v zdravstvu nujen boj proti dejansko obstoječim oblikam diskriminacije;

21. poudarja, da morajo imeti vse migrantke in migranti dostop do zdravstvenih pregledov in preventivnih ukrepov ustreznih služb; poudarja tudi, da je treba na podlagi objektivnih raziskav specifičnih zdravstvenih problemov oblikovati in financirati ustrezne socialne in zdravstvene programe za zdravljenje ponavljajočih se bolezni med migranti;

22. poudarja, da je treba okrepiti obveščanje in ozaveščanje na področju zdravja za osebe tujega porekla, zlasti ženske, in meni, da je treba uvesti oblike svetovanja, pri katerih se bodo bolj upoštevale individualne in kulturne posebnosti. Razmisliti bi bilo treba o instrumentih, kot so jezikovno in kulturno posredovanje ter dialog, tako s posamezniki in skupinami kot tudi z združenji. Spoštovanje kulturne raznolikosti mora temeljiti na temeljni pravici žensk do zdravja in samoodločanja (zlasti na področjih zdravja in spolnosti);

23. zato podpira uvedbo usmerjenih ukrepov za obveščanje, preprečevanje, podporo in ozaveščanje s ciljem boriti se proti vsem diskriminatornim in/ali ponižujočim praksam ali tradicijam ter izkoristiti učinkovite in visokokakovostne instrumente za preprečevanje in spodbujanje, ki se uporabljajo v različnih državah članicah ter na lokalni in regionalni ravni in imajo vlogo mostu/dialoga ter multidisciplinarni in medkulturni značaj (npr. jezikovno ali kulturno posredovanje, tečaji predporodne priprave, pobude za socialno udeležbo migrantk, medkulturno svetovanje itd.);

24. poudarja ključno vlogo, ki jo imajo na tem področju javne storitve, zlasti na lokalni in regionalni ravni (npr. družinsko svetovanje), ter njihovo zmožnost, da ustvarjajo

mreže med storitvami ter z lokalnimi skupnostmi, združenji migrantk in prostovoljnimi organizacijami, tj. s terciarnim sektorjem;

25. meni, da je treba razširjati dobre prakse na socialnem in zdravstvenem področju ter oblikovati pravi evropski register politik odličnosti in dobrih praks na tem področju.

Izobraževanje, mladinska politika in kultura

ODBOR REGIJ

26. poudarja, da so mladi ključni dejavnik, od katerega bo v prihodnosti odvisno vključevanje, tudi z vidika pomembne posredovalne funkcije med družbo, v kateri odrasčajo, in družino, iz katere izvirajo;

27. poudarja, da je treba izvajati posebne in ustrezne ukrepe za zagotavljanje popolne vključitve priseljencev v izobraževalni sistem države gostiteljice (predvsem učenje jezikov), zlasti v začetnem obdobju njihovega bivanja;

28. opozarja, da je učne načrte treba oblikovati tako, da bodo odražali raznolikost;

29. opozarja na ugotovitve v mnenju o načrtu politike zakonitega priseljevanja glede visoke stopnje šolskega neuspeha v mnogih državah EU pri mladih tujega porekla ter na predlog, da se uvedejo posebni finančni in politični instrumenti za reševanje teh problemov; še posebej poudarja, da si je treba prizadevati, da bodo vsi mladi lahko uresničili svoje cilje in razvili svoj potencial, in opozarja, da je treba posebno pozornost posvetiti šolskemu uspehu in možnostim deklet za izobraževanje; tesno sodelovanje med učitelji in starši in obsežne informacije o izobraževalnem sistemu bi morali zagotoviti, da se individualni potencial deklet prepozna in spodbuja v skladu z njihovimi željami in potrebami;

30. opozarja na poseben položaj migrantk vseh starosti, zlasti mladih deklet tujega porekla, ki so včasih razdvojene med kulturno identiteto svojih družin in privlačnostjo novih identitet, ki jih ponujajo družbe, v katerih odrasčajo, ter poudarja, da jim je treba nameniti posebno pozornost, saj se lahko izkažejo kot eden resničnih stebrov nove Evrope;

31. izraža zaskrbljenost zaradi visoke stopnje šolskega neuspeha in predčasne prekinitve šolanja mladih deklet tujega porekla, ki so pri izbiri izobraževanja in poklica prikrajšane in ki jih včasih omejujejo njihove družine, kulturni predsodki ali težke finančne razmere; meni, da je za vzpostavitev enakopravnosti deklet (in fantov) iz priseljenih družin v šolskem sistemu pomembno, da se starši seznani s šolskim sistemom in imajo tako možnost sprejemati premišljene odločitve o izobraževanju svojih otrok, zlasti hčera, ki so v skladu z njihovim individualnim potencialom in željami in ki presegajo meje stereotipov, ter meni, da so potrebni ukrepi za ozaveščanje in vključevanje vseh udeležencev, da bi resnično zagotovili enake možnosti;

32. podpira zahtevo Evropskega parlamenta v resoluciji o priseljevanju žensk, da je treba spodbujati dostop mladih migrantk k celostnemu programu dejavnosti na področju vseživljenjskega učenja (2007-2013);

33. meni, da je treba v okviru oblikovanja mladinskih politik razviti ukrepe, ki upoštevajo tudi kulturno raznolikost mladih tujega porekla in vidik enakosti spolov, izkoristiti njihov potencial kot vir posredovanja med kulturami ter spodbujati ustanavljanje forumov za medkulturni dialog in združevanje žensk;

34. poudarja, da je komunikacija, zlasti prek medijev, izredno pomembna pri vključevanju migrantk, in poziva k spodbujanju ukrepov v zvezi z mediji, da bo mogoče izkoristiti njihov potencial, zapolniti informacijske vrzeli tako med priseljenci kot med prebivalci države gostiteljice ter tako premagati stereotipe in predsodke;

35. zato ponavlja, kako koristno je najti načine za sodelovanje z mediji (s spodbujanjem prostovoljnih kodeksov ravnanja za novinarje), kar je izrazil že v svojem mnenju o sporočilu Skupni program za vključevanje.

Gospodarsko vključevanje

ODBOR REGIJ

36. poudarja, da je treba spodbujati dostop migrantk k zaposlovanju in poklicnemu usposabljanju, med drugim s pozitivnimi ukrepi za boj proti različnim oblikam diskriminacije in za odstranitev ovir, da bi enake možnosti postale resničnost;

37. opozarja, da so migrantke pogosto zaposlene na slabo plačanih, nizko kvalificiranih delovnih mestih za določen čas, v sivi ekonomiji ali nezakonitih dejavnostih, zato poziva Komisijo, naj pripravi študijo, ki bo proučila to vprašanje, in predlaga priporočila za reševanje tega problema;

38. poudarja pomen ukrepov za priznavanje poklicnih kvalifikacij in sposobnosti ter izobrazbe, ki so jih migrantke pridobile v svojih državah izvora;

39. potrjuje svojo podporo cilju Komisije, da pripravi splošno okvirno direktivo o pravicah državljanov tretjih držav, ki so zakonito zaposleni v eni izmed držav članic, in da v okviru tega obravnava tudi problem priznavanja diplom in poklicnih kvalifikacij;

40. ugotavlja, da so priseljenke, zlasti v nekaterih državah članicah, v glavnem zaposlene na področju nege in pomoči v gospodinjstvu, kar spreminja razmere v evropskem socialnem skrbstvu, ter Komisijo poziva, naj prouči ta pojav ter razmisli o oblikovanju posebnih instrumentov;

41. poudarja, da je treba tako v državi izvora kot državi gostiteljici tudi na gospodarskem področju spodbujati neodvisnost in podjetništvo žensk s posebnimi ukrepi, npr. mikrokrediti;

42. pozdravlja, da druga izdaja Priročnika o vključevanju namenja pozornost ukrepom za podporo podjetništva priseljencev, in meni, da so takšni ukrepi bistven prispevek k dejanski neodvisnosti žensk, ter poziva Komisijo, naj podpre primerne pobude, na primer poklicno in jezikovno izobraževanje v državah izvora;

43. opozarja na posebne probleme zaposlenih priseljenk z otroki in s tem povezano potrebo po ukrepih za spodbujanje združljivosti poklicnega in družinskega življenja in poudarja, da so se na lokalni in regionalni ravni izvajale pomembne pobude, med drugim skupaj z združenji žensk in prostovoljnimi organizacijami, ter poziva Komisijo, naj podpre takšne pobude;

44. ugotavlja, da uveljavljanje pravic žensk v praksi pogosto ovirajo težave s prevozom in mobilnostjo, deloma zaradi kulturnih omejitev skupnosti, iz katerih izvirajo, ter Komisijo in države članice poziva, da podprejo prizadevanja za neodvisnost glede prevoza (na primer s tečaji za pridobitev voznškega dovoljenja);

45. opozarja, da delo na črno prispeva k izkoriščanju žensk, in podpira ukrepe za boj proti delu na črno in njegovo izkoreninjenje;

46. poudarja, da je treba predvideti primerne preventivne ukrepe za boj proti nezakonitemu zaposlovanju in za pravično ravnanje z žrtvami takšnih praks, ter ugotavlja, da je Komisija nedavno predložila predlog direktive o enotnih sankcijah zoper delodajalce, ki zaposlujejo nezakonite priseljence ali zakonite priseljence zaposlujejo nezakonito;

47. v skladu z mnenjem o načrtu politike zakonitega priseljevanja ponavlja svoj poziv Komisiji in državam članicam, naj sprejmejo ukrepe, ki bodo priseljencem olajšali pošiljanje denarja in spodbujali uporabo teh sredstev za produktivne naložbe v njihovih državah izvora.

Zaščita pred različnimi oblikami prisile in pravica do soodločanja

ODBOR REGIJ

48. ugotavlja, da so nekatere priseljenke lahko še posebej močno izpostavljene oblikam izkoriščanja, kršenja temeljnih pravic ter fizične in psihične prisile, in se strinja z Evropskim parlamentom, da kulturni ali verski razlogi nikakor ne morejo upravičevati teh nedopustnih praks;

49. zato se pridružuje pozivu Evropskega parlamenta državam članicam, naj z učinkovitimi ukrepi nemudoma začnejo reševati problem nasilja nad ženskami in se boriti proti vsem oblikam takšnega nasilja v skladu z nacionalnimi zakonodajami, mednarodnimi predpisi in pravom EU, ter meni, da je pomembno obsežno informiranje o teh predpisih in določbah, da se jih bodo migranti tudi zavedali;

50. poziva Komisijo, naj podpre takšne ukrepe in prizadevanja lokalnih in regionalnih skupnosti;

51. opozarja na posebno razširjen pojav nasilja nad ženskami v družini ter Komisijo poziva, naj prouči učinkovite ukrepe za preprečevanje takšnega nasilja in boj proti njemu ter čim prej predlaga takšne ukrepe, da bi jih lahko vključili v zakonodajo EU; zločini iz časti so posebna oblika nasilja v družini, ki jim je treba nameniti posebno pozornost;

52. poudarja, da so zakonske zveze (ali izvenzakonske skupnosti) med osebami različnih narodnosti državljanska pravica in da lahko predstavljajo možnost pozitivnega vključevanja med različnimi kulturami, senzibilnostmi, verstvi in zakoni; hkrati poudarja, da mora biti varstvo temeljnih pravic žensk in mladoletnih otrok vedno zagotovljeno, ne glede na pravila recipročnosti;

53. opozarja, da je združevanje družin vedno pogostejši in pozitiven način izboljševanja vključevanja, ki je bistvenega pomena za varstvo pravice do družinskega življenja, in se strinja

z Evropskim parlamentom, da se Direktiva 2003/86/ES še vedno ne uporablja zadovoljivo v vseh državah članicah;

54. opozarja, da mora združevanje družin temeljiti na spoštovanju pravic vseh članov družine in na svobodni odločitvi ženske;

55. obsoja prisilne poroke in prakse, ki niso v skladu z evropskimi predpisi (npr. infibulacija ali poligamija), in države članice poziva, naj nemudoma ustrezno ukrepajo in zagotovijo popolno izvajanje zakonov, ki prepovedujejo te prakse;

56. v skladu z mnenjem o boju proti nezakonitemu priseljevanju ponavlja priporočilo, da je treba prednostno sprejeti vse potrebne ukrepe za odpravo trgovine z ljudmi, katere žrtve so predvsem ženske, ter za izkoreninjenje organizacij, ki se s tem ukvarjajo, in vseh drugih oblik suženjstva, tudi tistih, ki vključujejo otroke in mladoletne osebe, ter v ta namen sprejeti ustrezne predpise in posebne akcijske programe ter priznati, da je treba nekatere žrtve, čeprav so nezakoniti priseljenci, obravnavati kot posebne primere in da so v določenih okoliščinah zaradi izгона lahko izpostavljeni hudemu nasilju ali celo smrti, če so se prisiljeni vrniti v državo izvora;

57. podpira poziv Evropskega parlamenta državam članicam v resoluciji o priseljevanju žensk, naj bodo v skladu z nacionalno zakonodajo posebej razumevajoče pri spodbujanju sodelovanja migrantk v socialnem in političnem življenju.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE

Mnenje Odbora regij – Enake možnosti in šport

(2007/C 305/11)

PRIPOROČILA ODBORA REGIJ:

- s športom lahko izpostavimo vprašanja diskriminacije in neenakosti znotraj športa in v širši družbi ter spodbujamo družbene vrednote, kot so sodelovanje, strpnost in solidarnost;
- lokalne in regionalne oblasti morajo načrtovati, razvijati in spodbujati enakost z zagotavljanjem športnih dejavnosti in storitev;
- nekatere družbene skupine, ki se iz različnih razlogov manj ukvarjajo s športom, so slabo zastopane na ravni sprejemanja odločitev in so izključene iz nekaterih športnih objektov; v mnogih državah športna uprava ne odraža raznolikosti skupnosti, ki ji služi;
- lokalne in regionalne oblasti morajo spodbujati in pozdravljati udeležbo športnikov in gledalcev iz vseh skupnosti na športnih prireditvah ter jih ščititi pred žalitvami in nadlegovanjem; brez diskriminacije morajo omogočiti uporabo športnih objektov, ki jih imajo v lasti, jih upravljajo, financirajo oziroma za katere izdajajo dovoljenja; spodbujati morajo posameznike iz vseh skupnosti, da sodelujejo na vseh ravneh športne uprave, vodstva in treniranja – te funkcije morajo postati kazalnik splošne učinkovitosti lokalnih in regionalnih oblasti;
- lokalne in regionalne oblasti se morajo učiti iz izkušenj drugih oblasti v Evropi ter v svetu ter spodbujati dobro prakso na lokalni in regionalni ravni;
- EU mora uvesti merila uspešnosti pri spodbujanju enakih možnosti v športu in zagotavljanju športnih dejavnosti. V zvezi s tem je OR pripravil Listino za enakost v športu.

Poročevalec: Peter MOORE, član mestnega sveta Sheffielda (UK/ALDE)

„Šport združuje ljudi bolj kot kar koli drugega. Šport vzbuja upanje, tam kjer je bil nekoč obup. Premaguje rasne ovire. Smeje se diskriminaciji v obraz. Šport je jezik, ki ga ljudje lahko razumejo.“

Nelson Mandela

„Skriti obraz športa so tisoči zanesenjakov, ki v nogometnih, veslaških, atletskih in plezalnih klubih najdejo kraj za srečevanje in izmenjavo, predvsem pa za urjenje v življenju v skupnosti. V tem mikrokozmosu se ljudje naučijo prevzemati odgovornost, upoštevati pravila, sprejemati drug drugega, iskati soglasje, se obnašati demokratično. S tega vidika je šport idealna šola demokracije par excellence.“

Daniel Tarschys

Generalni sekretar Sveta Evrope

Politična priporočila*Splošne ugotovitve*

ODBOR REGIJ

1. meni, da lahko šport, tako kot druga področja družbenega življenja, hkrati združuje in ločuje družbo;
2. se zaveda, da v športu obstajata diskriminacija in neenakost, vendar lahko s športom izpostavimo ta vprašanja znotraj športa in v širši družbi ter spodbujamo družbene vrednote, kot so timski duh, poštena konkurenca, sodelovanje, strpnost in solidarnost;
3. meni, da je enake možnosti za vse družbene skupine v športu in s pomočjo športa najlažje doseči s skupnimi in dopolnilnimi prizadevanji vseh ravni uprave; lokalne in regionalne oblasti imajo tukaj glavno vlogo;
4. pozdravlja določitev leta 2007 za evropsko leto enakih možnosti za vse; obžaluje, da OR in nekatere države članice niso sodelovali v taki meri, kot bi lahko, ob tem pa meni, da bo to mnenje prispevek k evropskemu letu;
5. opozarja na izjavo Evropskega sveta iz Nice leta 2000, v kateri so EU pozvali, naj upošteva posebne značilnosti družbenih, vzgojnih in kulturnih funkcij športa; ponavlja, da je socialni pomen športa predmet Deklaracije št. 29, ki je dodana Amsterdamski pogodbi; pozdravlja belo knjigo o športu, ki jo je Evropska komisija objavila 11. julija 2007, in opozarja, da je treba obravnavati v njej omenjeno vprašanje enakih možnosti;
6. podpira opredelitev športa, ki jo predlaga Svet Evrope, kot „vse oblike telesne aktivnosti, ki so s priložnostnim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljševanju telesne vzdržljivosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov ter pridobivanju rezultatov na tekmovanjih na vseh ravneh“;
7. je prepričan, da prizadevanje za enakost ni le boj proti nezakoniti diskriminaciji, kjer ta obstaja, temveč pomeni tudi biti proaktiven pri spreminjanju dojemanja in odnosa, da se preženejo nevednost in predsodki, da se čimbolj izkoristijo talenti skupnosti in omogoči vsakomur, da uresniči svoj potencial;
8. ugotavlja, da obstaja več oblik diskriminacije: neposredna in posredna, institucionalna in individualna, odkrita in prikrita; diskriminacija prispeva k zmanjševanju (ali povečevanju) dostopa, možnosti in življenjskih priložnosti na družbenih področjih v socialnem, političnem in gospodarskem življenju;
9. ugotavlja, da so nekatere družbene skupine, ki se iz različnih razlogov manj ukvarjajo s športom, slabo zastopane na ravni sprejemanja odločitev in so izključene iz nekaterih športnih objektov; ugotavlja, da se nekatere skupine posledično soočajo z nesorazmerno visoko stopnjo obolevnosti, povezano na primer s sedečim načinom življenja;

10. ugotavlja, da v mnogih državah športna uprava ne odraža raznolikosti skupnosti, ki ji služi; meni, da bi se morale lokalne in regionalne oblasti posvetiti temu vprašanju, vključno z ustreznim usposabljanjem zaposlenih v športni upravi, da bi tako odkrili diskriminacijske prakse, namerne ali nenamerne, in proti njim ustrezno ukrepali;

11. opozarja na sodelovanje Evropskega centra za spremljanje rasizma in ksenofobije (EUMC) ter združenja FARE (Football Against Racism in Europe) in zveze UEFA na področju boja proti rasizmu v nogometu; pozdravlja ustanovitev Evropske agencije za temeljne pravice, ki prinaša priložnost za razširitev obsega njihovega dela; poziva Agencijo, da vključi v svoje področje dela tudi enake možnosti v športu ter da vsako leto o tem poroča OR;

12. poziva k organizaciji velikih mednarodnih športnih dogodkov, a) da se sproži vprašanje enakih možnosti v športu in b) da se hkrati s športnimi dogodki organizirajo seminarji, na katerih bi razpravljali o vprašanih enakosti v zvezi s športom ter vključili lokalno in regionalno raven.

Starost

ODBOR REGIJ

13. ugotavlja, da, medtem ko je športna politika iz razumljivih razlogov v glavnem usmerjena k mladim, udeležba pri športnih dejavnostih občutno upada s starostjo, čeprav šport podaljšuje življenjsko dobo in vpliva na kakovost življenja v starejši dobi;

14. meni, da je šport za starejše ljudi priložnost za vseživljenjsko učenje, tako zaradi spretnosti in znanja, ki jih razvijajo kot udeleženci, kot tudi širše, zaradi vseživljenjskega sodelovanja na področjih trenerstva, športnega vodenja in uprave;

15. poziva lokalne in regionalne oblasti, da uravnotežijo svoje politike in ponudbo športnih dejavnosti tako, da bodo vključevale vse starostne skupine, ter da pripišejo enako vrednost manj fizično zahtevnim in netekmovalnim športom, ki so dostopnejši starejšim ljudem.

Invalidnost

ODBOR REGIJ

16. ugotavlja, da se invalidi manj ukvarjajo s športnimi dejavnostmi; treba je sprejeti ukrepe, s katerimi se invalidnim osebam obeh spolov in vseh starosti omogoči polno uveljavljanje njihovih pravic do udeležbe v vseh vrstah športa;

17. poziva lokalne in regionalne oblasti, da pri svojih politikah in ponudbi športnih dejavnosti upoštevajo tudi invalidne osebe, ter da pripišejo enako vrednost manj fizično zahtevnim in netekmovalnim športom, ki so dostopnejši invalidom; poziva, da se posebno pozornost posveti zagotavljanju športnih dejavnosti in objektov za starejše osebe, vključno z možnostjo ustreznega svetovanja v zvezi s fizičnim in psihičnim zdravjem;

18. poziva lokalne in regionalne oblasti, da nadzirajo zaposlovanje invalidnih oseb v športni upravi in kot trenerjev.

Spol

ODBOR REGIJ

19. ugotavlja, da se v nekaterih državah članicah moški več ukvarjajo s športom kot ženske, čeprav podatki kažejo, da se ta vrzel zmanjšuje;

20. poziva lokalne in regionalne oblasti, da uporabijo predvsem svoje politike usposabljanja in izobraževanja za izogibanje stereotipom glede spola, tako da deklice in dečke ne usmerjajo v določene vrste športa in jih odvrčajo od drugih; poziva, da se dečkom in deklicam zagotovijo enake možnosti za ukvarjanje s tistimi vrstami športa, ki jih zanimajo; lokalne in regionalne oblasti bi morale pri pripravi proračuna za športne objekte in načrtovanju športne ponudbe uporabiti postopek „proračuna po spolu“ (*gender budgeting*);

21. poziva lokalne in regionalne oblasti, da pri zaposlovanju ljudi v športni upravi in trenerjev nadzirajo upoštevanje uravnotežene zastopanosti spolov;

22. poziva lokalne in regionalne oblasti, da posebno pozornost posvetijo zagotavljanju športnih dejavnosti in objektov za nosečnice in mlade matere, vključno z zagotavljanjem ustreznega svetovanja v zvezi z njihovim stanjem, otroškega varstva v športnih centrih in na športnih prizoriščih ter dostopa do športnih centrov in prizorišč z varnim, ustreznim in cenovno dosegljivim javnim prevozom.

Rasa

ODBOR REGIJ

23. ugotavlja, da športi, kot so na primer košarka, bejzbol, tek, tenis in odbojka, sicer zahtevajo podobno „bioenergetiko“, vendar je mnogo dokazov za to, da se posamezniki odločajo za določeno vrsto športa bolj zaradi družbenih in kulturnih kot fizičnih razlogov;

24. poudarja pomen dostopa do vseh oblik športnih dejavnosti brez diskriminacije za vse skupine prebivalstva;

25. pozdravlja resolucijo Evropskega parlamenta o nogometu in rasizmu (14.3.2006), ki poziva vse zainteresirane strani, da si bolj prizadevajo za boj proti rasizmu v športu;

26. meni, da se relativno visoka stopnja rasne raznolikosti v elitnih športih, zlasti v nogometu, ne odraža na drugih ravneh športnih dejavnosti. Prisotnost nebelih posameznikov na najvišjih položajih v nekaterih športih lahko daje vtis, da je rasizem izkoreninjen. V resnici v profesionalnem športu najdemo le malo oseb, ki izhajajo iz socialno prikrajšanega okolja. Do rasizma lahko prihaja tudi, ko se nebelim igralcem dodeljujejo določene stereotipne vloge;

27. poziva k izogibanju morebitnega rasističnega mišljenja pri učiteljih in trenerjih, ki lahko prispeva k temu, da se nekatere etnične skupnosti usmerjajo k določenim vrstam športa ali odvrčajo od njih;

28. poziva lokalne in regionalne oblasti, da nadzirajo rasno in etnično ravnotežje pri zaposlovanju ljudi v športni upravi in trenerjev.

Vera ali svetovni nadzor

ODBOR REGIJ

29. ugotavlja, da so za vse vere in svetovne nazore značilne posebne navade (npr. ločeno kopanje) in običaji (obred, čas in pogostost molitve), kar lahko pripelje do nenamerne izključitve iz športa; tako prepoved nošnje muslimanskih naglavnih rut (*hijab*) ustvarja možno oviro za polno udeležbo muslimanskih žensk pri nogometu; meni, da lahko izključenost nekaterih skupin izhaja iz islamofobije, antisemitizma in drugih fobij ali oblik sovražstva, ter poziva EU, da nameni tej obliki diskriminacije toliko pozornosti kot rasizmu in ksenofobiji; v zvezi s tem bi morala EU države članice, regije ter lokalne in regionalne oblasti kot akterje, ki zagotavljajo infrastrukturo, pa tudi državljanje in športne organizacije kot tiste, ki izvajajo športne dejavnosti, bolj spodbujati k igrivim in spontanim športnim dejavnostim kot področju enakih možnosti ter takšne dejavnosti podpirati;

30. poziva lokalne in regionalne oblasti, da spodbujajo dialog med temi skupinami in organizatorji športnih dejavnosti, da se doseže skupno razumevanje teh vprašanj in raziščejo možnosti za strpno in konstruktivno prilagajanje posebnih navad in običajev, ob tem pa se je treba zavedati, da v nekaterih primerih praktična rešitev morda ne bo mogoča.

Spolna usmerjenost

ODBOR REGIJ

31. meni, da je obravnavanje gejev in lezbijk v športu poseben vzrok za skrb; pogosto se soočajo s težko izbiro prikrievanja svoje spolne usmerjenosti ali ustanavljanja športnih klubov in organiziranja športnih prireditev samo za geje in lezbijke. Ugotavlja, da čeprav je precejšen delež evropskega prebivalstva istospolno usmerjen, se niti en profesionalni nogometaš trenutno ni javno opredelil kot homoseksualec. Prikrievanje in segregacija ne moreta biti dolgoročna rešitev: doseči je treba, da bodo vse ženske in vsi moški dobrodošli v vseh športnih klubih, ne glede na spolno usmerjenost;

32. poziva lokalne in regionalne oblasti, da sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi skupinami lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev, da bi našli način za rešitev teh težav;

33. pozdravlja priročnik FARE iz leta 2006, ki v 5 točkah ponuja možnosti za boj proti homofobiji v nogometu.

Enake možnosti v športu in pri ponudbi športnih dejavnosti

ODBOR REGIJ

34. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj kljubujejo in odpravijo diskriminacijo v športu in pri ponudbi športnih dejavnosti;

35. meni, da bi bilo treba bolj preučiti položaj manjšin v športu; pozorni moramo biti na vse vrste diskriminacije, ki se lahko razlikujejo med državami, regijami in celo med vrstami športa;

36. poziva vseevropske športne organe, zlasti UEFA, da v okviru svojih pristojnosti izvedejo pomembne in učinkovite sankcije v primerih rasne ali druge diskriminacije; posebej poziva UEFA, da uredi te razmere in poroča OR po evropskem nogometnem prvenstvu leta 2008;

37. poziva lokalne in regionalne oblasti, da spodbujajo in pozdravljajo udeležbo športnikov in gledalcev iz vseh skupnosti na športnih prireditvah, tudi če jih ne organizirajo same, ter jih ščitijo pred žalitvami in nadlegovanjem;

38. poziva lokalne in regionalne oblasti, da brez diskriminacije omogočijo uporabo športnih objektov, ki jih imajo v lasti, jih upravljajo, neposredno ali posredno financirajo oziroma izdajajo dovoljenja za uporabo pri športnih dejavnostih;

39. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj spodbujajo posameznike iz vseh skupnosti, da sodelujejo na vseh ravneh športne uprave, vodstva in treniranja.

Spodbujanje enakih možnosti s športom

ODBOR REGIJ

40. poziva lokalne in regionalne oblasti, da s športom spodbujajo strpnost in razumevanje v okviru socialne vključenosti in boja proti diskriminaciji;

41. poziva lokalne in regionalne oblasti, da postanejo bolj aktivne pri zagotavljanju športnih dejavnosti;

42. poziva vzgojno-izobraževalne ustanove, naj otroke spodbujajo, da se ukvarjajo s športom ter spoštujejo družbeno in kulturno razsežnost športa v vsej njegovi raznolikosti;

43. poziva evropske mreže organizatorjev športnih prireditev, trenerjev in administrativnega osebja, da proučujejo in spodbujajo razsežnost enakosti pri svojem delu;

44. poziva lokalne in regionalne oblasti, organizacije in klube, da za svoje osebje in trenerje organizirajo izobraževanja o večkulturnosti, nediskriminaciji in strpnosti.

Lokalne in regionalne oblasti

ODBOR REGIJ

45. je prepričan, da imajo lokalne in regionalne oblasti osrednjo funkcijo pri zagotavljanju športnih, prostora in kulturnih storitev; te storitve je treba priznati kot glavna orodja za spodbujanje socialne vključenosti in boj proti diskriminaciji;

46. meni, da morajo lokalne in regionalne oblasti načrtovati, razvijati in spodbujati enakost z zagotavljanjem športnih dejavnosti in storitev, tudi s postopkom „proračuna po spolu“ (*gender budgeting*);

47. meni, da morajo zagotavljanje športnih dejavnosti in enake možnosti znotraj športnih dejavnosti in s pomočjo teh postati kazalnik splošne učinkovitosti lokalnih in regionalnih oblasti;

48. poziva lokalne in regionalne oblasti, da odkrivajo in obravnavajo institucionalizirano diskriminacijo pri zagotavljanju ustreznih storitev ljudem zaradi njihove starosti, invalidnosti, spola, rasnega ali etničnega porekla, vere ali svetovnega nazora ter spolne usmerjenosti, ki je vidna oziroma jo je mogoče opaziti v določenih procesih, odnosih in obnašanju, ki veljajo za diskriminacijo in se kažejo z nenamernimi predsodki, nepoznavanjem, nepremišljenostjo in stereotipiziranjem, ki škoduje tem družbenim skupinam;

49. poziva lokalne in regionalne oblasti, da se posvetijo trem glavnim področjem delovanja:

(i) zavezanosti, politiki in načrtovanju: svojo zavezanost spodbujanju enakosti s športom morajo pokazati z oblikovanjem napisanih politik, trdnih akcijskih načrtov ter rednim nadzorom in pregledom le-teh;

(ii) udeležbi in javni podobi: prizadevati si morajo za povečanje raznolikosti udeležencev in zaposlenih v športu in prostora in dejavnostih, vključno z ukrepi za doseg pozitivne in vključujoče podobe;

(iii) upravi in vodstvu: določiti morajo postopke za boj proti diskriminaciji in neenakosti; lokalne in regionalne oblasti si morajo prizadevati za izboljšanje razlikosti zastopstva v športni upravi, administraciji in vodstvu;

50. poziva lokalne in regionalne oblasti, naj sodelujejo s civilno družbo, partnerskimi in športnimi združenji, lokalnimi športnimi klubi in nevladnimi organizacijami, da se izpolnijo skupni cilji na tem področju ter zagotovi politično vodstvo;

51. priporoča, da lokalne in regionalne oblasti oblikujejo medijsko strategijo za oglaševanje možnosti za šport za ciljne skupine, da se poveča njihova udeležba ter objavljajo njihove dejavnosti in dosežki. Lokalne in regionalne oblasti si morajo prizadevati za odpravo stereotipov, diskriminacije in rasizma v poročanju o športnih dogodkih, vključno s publikacijami, ki jih pripravljajo ali financirajo te oblasti, na primer s poročanjem o ženskem nogometu kot o pravilu in ne izjemi;

52. poziva lokalne in regionalne oblasti, da izmenjujejo izkušnje z drugimi oblastmi v Evropi ter v svetu in se iz njih učijo ter spodbujajo dobro prakso na lokalni in regionalni ravni; poziva evropske institucije, da olajšajo to izmenjavo dobrih praks; OR in evropska združenja lokalnih oblasti (CEMR, AER, Eurocities itd.) bi še posebej morala razmišljati o tem, kako omogočiti oblikovanje mrež mest, lokalnih oblasti in regij, ki imajo s temi dejavnostmi posebne izkušnje;

53. poziva EU, da za lokalne in regionalne oblasti uvede merila uspešnosti pri spodbujanju enakih možnosti v športu in zagotavljanju športnih dejavnosti; v zvezi s tem je OR pripravil Listino za enakost v športu:

Listina OR za enakost v športu

„Podpisniki se zavezujejo, da bodo uporabili svoj vpliv pri ustvarjanju sveta športa, v katerem lahko sodelujejo vsi, ne da bi se pri tem morali soočiti s kakršno koli diskriminacijo. Podpisniki se obvezujejo, da:

- se bodo borili proti diskriminaciji v športu in jo odpravili;
- spodbujali pripadnike vseh skupnosti, da se začnejo ukvarjati s športom;

- sprejeli zaposlene in gledalce iz vseh skupnosti ter šteli vse zaposlene in gledalce pred diskriminacijo in nadlegovanjem;
- spodbujali izurjene in talentirane posameznike iz vseh skupnosti, da sodelujejo na vseh ravneh športne administracije, vodenja in treniranja;
- oblikovali najboljše politike in prakse enakosti, ki se bodo redno pregledovale in posodabljale;
- slavili raznolikost v športu.“

54. poziva lokalne in regionalne oblasti k podpisu te Listine in pregledu svojega trenutnega pristopa glede na naštetu;

55. se obvezuje, da bo uvedel letno nagrado OR za lokalne in regionalne oblasti, ki najboljše izvajajo Listino.

V Bruslju, 11. oktobra 2007

Predsednik
Odbora regij
Michel DELEBARRE